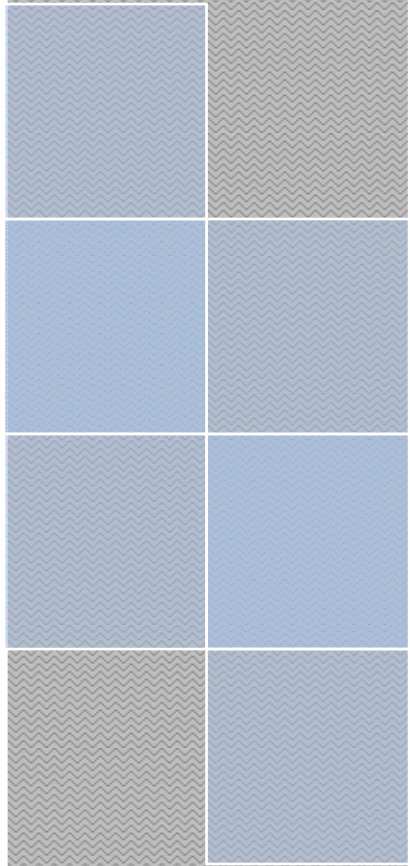
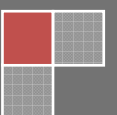

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

Β ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΑΡΑΣ

14-15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2013

1. ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΟΥ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ.....	3
2. Η ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙ Η ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΕ ΠΛΑΝΗΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4
3. Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ	5
4. ΟΙ ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ Η ΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ.....	6
5. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ.....	7
6. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΟΠΙΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΝΟΔΟ ΤΟΥ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	8
6.1. Για τη διάρρηξη της ΟΝΕ και την έξοδο από την ευρωζώνη	10
7. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	11
8. ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΛΑΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ	13
9. ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ	13
9.1. Η ένταξη στην ΟΝΕ ως στρατηγική επιλογή της άρχουσας τάξης και η επίδρασή της στην ελληνική κρίση.....	15
9.2. Η αδυναμία εξυπηρέτησης του ελληνικού δημόσιου χρέους χωρίς πρόσθετη περικοπή	16
10. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΡΧΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	17
11. ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ	18
11.1. ... Γενικά χαρακτηριστικά της πολιτικής συγκυρίας	18
11.2. ... Για την άνοδο της φασιστικής Χρυσής Αυγής και την κρατική διαχείριση του ναζιστικού φαινομένου	19
12. ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΜΕΤΩΠΑ.....	20
12.1. ... Για τη θέση των αριστερών κομμάτων στην κρίση	21
12.1.1. Για τον ΣΥΡΙΖΑ	21
12.1.2. Για το Κ.Κ.Ε.....	22
12.2. ... Για τα κεντρικά κοινωνικά – πολιτικά μέτωπα	23
12.3. ... Για τη συνδικαλιστική πρακτική και τις μορφές οργάνωσης.....	25
12.4. ... Για τις νέες μορφές λαϊκής συσπείρωσης.....	26
12.5. ... Για την πρωτοκαθεδρία της συγκρότησης του αριστερού πολιτικού μετώπου και του μεταβατικού προγράμματος.....	27
12.6. ... Για την παρέμβαση και το χαρακτήρα των δυνάμεων της αντικαπιταλιστικής αριστεράς μέσα στην κρίση	29
13. ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΑΡΑΣ	32

1. ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΟΥ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ

Η σημερινή κρίση του νεοφιλελευθερισμού είναι η τέταρτη δομική κρίση του καπιταλισμού από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα και μετά. Κάθε μία από τις δομικές αυτές κρίσεις, αναδιέταξε τις κοινωνικές συνθήκες και μετέβαλε τις διεθνείς σχέσεις. Η υπέρβαση της σημερινής κρίσης θα απαιτήσει μια μακριά διαδικασία μετάβασης, ο χαρακτήρας της οποίας θα καθοριστεί από την μορφή που θα πάρει η ταξική πάλη αλλά και οι διεθνείς ανταγωνισμοί.

Στον πυρήνα της είναι κρίση των ειδικών αντιφάσεων του νεοφιλελευθερισμού και των στρατηγικών απορρυθμίσεων που κυριάρχησαν σε παγκόσμιο επίπεδο τα τελευταία 25 χρόνια, αλλά και γενικότερα του καπιταλιστικού συστήματος.

Πρόκειται για κρίση του καθεστώτος συσσώρευσης, και εμπεριέχει στοιχεία κλυδωνισμού του ηγεμονικού προγράμματος που ανέπτυξαν οι αστικές τάξεις τις τελευταίες δεκαετίες.

Ο νεοφιλελευθερισμός αναδύθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80 ως αποτέλεσμα ενός συνόλου κοινωνικών διεργασιών που βασίζονταν στο συνδυασμό :

- α) συνθηκών όπως η κρίση υπερσυσσώρευσης κεφαλαίου και η πτώση του ποσοστού κέρδους της δεκαετίας του '70,
- β) στρατηγικών επιλογών συγκεκριμένων μερίδων της αστικής τάξης που συνέκλιναν στη στοχοθεσία τους και είχαν αυξανόμενη εκπροσώπηση καταρχήν στο εσωτερικό του αμερικάνικου κράτους.

Μέσα από αυτές τις στρατηγικές αναδιαμορφώθηκαν οι κοινωνικές σχέσεις εξουσίας και παραγωγής με τέτοιο τρόπο ώστε να κατατείνουν στην αναίρεση ορισμένων εκ των βασικών στοιχείων του μεταπολεμικού κεϋνσιανού συμβιβασμού. Μια νέα εργασιακή και οικονομική πειθαρχία επιβλήθηκε στα εργατικά στρώματα, στο εσωτερικό των επιχειρήσεων αλλά και στη σχέση τους με τους κρατικούς θεσμούς που είχε σαν αποτέλεσμα την στασιμότητα των μισθών, τη μείωση των δαπανών πρόνοιας και των διεκδικητικών δυνατοτήτων για μεγάλα τμήματα της εργατικής τάξης.

Για μια μακρά περίοδο επρόκειτο για μία επιτυχημένη στρατηγική για το κεφάλαιο, κάτι που αντανακλάται στη διάρκεια και τη σχετική σταθερότητά της και στη δυνατότητα του συνασπισμού εξουσίας να εκπληρώνει τους βασικούς του στόχους. Αυτοί ήταν η αύξηση των εισοδημάτων των κυρίαρχων τάξεων, η επέκταση του νεοφιλελεύθερου κοινωνικού υποδείγματος σε παγκόσμιο επίπεδο, η διασφάλιση της αμερικάνικης ηγεμονίας και η αποδυνάμωση της εργατικής τάξης σε συνδυαστικό και πολιτικό επίπεδο σε παγκόσμια κλίμακα.

Η νεοφιλελεύθερη στρατηγική πέτυχε να αυξήσει το ρυθμό εκμετάλλευσης και τα κέρδη, διαμορφώνοντας μια νέα στρατηγική καπιταλιστικής συσσώρευσης και αύξησης της κερδοφορίας. Η αύξηση αυτή βασίστηκε στους μετασχηματισμούς στο χρηματοπιστωτικό τομέα. Ως αποτέλεσμα είχε το διπλασιασμό των κερδών που προέρχονταν από τις χρηματιστικές υπηρεσίες στον επιχειρηματικό τομέα, διαμορφώνοντας όλο και περισσότερο χρηματιστικοποιημένες σχέσεις ακόμα και μεταξύ επιχειρήσεων του μη χρηματοπιστωτικού τομέα.

Όμως, η ηγεμονία του χρηματιστικού κεφαλαίου, χαρακτηριστική των ταξικών σχέσεων εξουσίας στο νεοφιλελευθερισμό, εγγυήθηκε, μέσα σε ένα πλαίσιο κυριαρχίας και υποταγής, τα συμφέροντα και τις στρατηγικές επιδιώξεις του συνόλου των μερίδων του κεφαλαίου και των αστικών στελεχών. Το γεγονός αυτό χαρακτήρισε και χαρακτηρίζει ακόμα και σήμερα μέσα στην κρίση του νεοφιλελευθερισμού τη σταθερότητα στο εσωτερικό του συνασπισμού εξουσίας.

Την περίοδο του νεοφιλελευθερισμού υπήρξε μία δραματική μεταβολή στην κοινωνική ισχύ των αστικών τάξεων και ιδιαίτερα του ανώτατου τμήματός τους, ως αποτέλεσμα των κοινωνικο-ταξικών διεργασιών. Ιδιαίτερα στις αγγλοσαξονικές χώρες που ήταν τα πρώτα και βασικότερα πεδία του νεοφιλελευθερισμού, η οικονομική ισχύς για τα ανώτερα στρώματα της αστικής τάξης επανήλθε στα επίπεδα πριν από την κρίση του 1929, ως προς το μερίδιο του εισοδήματος που αποσπούσαν κατ' έτος και τα περιουσιακά στοιχεία που κατείχαν.

Ο νεοφιλελευθερισμός παρήγαγε επίσης μία σημαντική μεταβολή των κοινωνικών συμβιβασμών ειδικά στα προπύργιά του όπως οι Η.Π.Α. Οδήγησε σε αύξηση της κατανάλωσης κυρίως της αστικής τάξης αλλά και των μικροαστικών στρωμάτων και των ειδικευμένων εργατικών στρωμάτων. Πρόκειται για μία σημαντική συνθήκη του νεοφιλελεύθερου συμβιβασμού που αποτύπωνε την εξουσία της αστικής τάξης και την κοινωνική ανάδυση των ανώτερων εισοδηματικά τμημάτων των μισθωτών τα οποία ωφελούνταν από τη νέα κοινωνική τάξη πραγμάτων, ταυτόχρονα όμως εγγυάτο και ένα μίνιμουμ συμφερόντων και για μία ευρεία μάζα μισθωτών.

Η εμπέδωση και η ανάπτυξη του νεοφιλελευθερισμού ενέτεινε τις διαιρέσεις αλλά και τις μετατοπίσεις στην παραγωγική διάρθρωση των αναπτυσσόμενων οικονομιών, μειώνοντας το ποσοστό των εργαζομένων που ανήκουν

στην κλασσική βιομηχανική εργατική τάξη, που είχε ιστορικά και τα σημαντικότερα πολιτικά, ιδεολογικά και συνδικαλιστικά αποτελέσματα μέσα στον καπιταλισμό.

Η μετατόπιση αυτή έγινε μέσα από ένα πλέγμα διεργασιών:

α) με την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας που αύξησε το παραγόμενο προϊόν ανά εργαζόμενο στη βιομηχανία, μειώνοντας συγκριτικά τους βιομηχανικούς εργάτες,

β) με την αναδιάρθρωση, αναδιοργάνωση και κατάρτιση των παραγωγικών μονάδων, που είχε σαν αποτέλεσμα τη μείωση της συγκέντρωσης και της κάθετης οργάνωσης των μεγάλων επιχειρήσεων και τη λειτουργία τους με την μορφή οριζόντια συνδεδεμένων ή και ημιαυτόνομων παραγωγικών δικτύων,

γ) με την μετάθεση ενός μεγάλου μέρους παραγωγικών λειτουργιών, ειδικά αυτών που αφορούσαν την παραγωγή των πιο απλών εμπορευμάτων ή των πιο απλών τμημάτων των εμπορευμάτων, στις χώρες της αναπτυσσόμενης περιφέρειας,

δ) με τη διατήρηση των εργασιών σύλληψης και σχεδιασμού στο εσωτερικό του συλλογικού εργαζομένου στις αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες και τη μετάθεση σημαντικού μέρους των υπολοίπων στις αναδυόμενες χώρες

ε) με την έμφαση σε παραγωγή εμπορευμάτων και υπηρεσιών με μικρότερη υλική διάσταση ή εμπορευμάτων και υπηρεσιών που καλύπτουν πολιτιστικές – ιδεολογικές ανάγκες.

Κάτω από την ιστορική επίδραση της ταξικής πάλης, τα αστικά κράτη διαμόρφωσαν μηχανισμούς και ανέπτυξαν ρυθμιστικές δυνατότητες για τη συνολική αναπαραγωγή και διαχείριση της συσσώρευσης του κεφαλαίου και την ανάσχεση των καταστροφικών επιπτώσεων των κρίσεων. Η σχετική αυτονομία των κρατικών μηχανισμών έγκειται στη δυνατότητα να λειτουργούν συνολικά για την αναπαραγωγή του συστήματος εις όφελος των κυρίαρχων τάξεων, προωθώντας τη συνοχή και τη νομιμοποίησή τους και τη συνολική διευρυμένη αναπαραγωγή των διαδικασιών συσσώρευσης σε σχετική απόσταση από τα επιμέρους στρώματα και μερίδες της αστικής τάξης.

2. Η ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙ Η ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΕ ΠΛΑΝΗΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο νεοφιλελευθερισμός αποτελεί μια συγκεκριμένη φάση του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής που όξυνε στο έπακρο τις εγγενείς στον καπιταλισμό ιστορικές διαδικασίες της χρηματιστικοποίησης και της διεθνοποίησης του κεφαλαίου. Την περίοδο αυτή, παρά τις επιμέρους αντιθέσεις, παρήχθησαν αποτελέσματα ενοποίησης στις στρατηγικές των κυρίαρχων τάξεων είτε με τον πολιτικό καταναγκασμό, είτε με την οικονομική κυριαρχία και την αλληλεξάρτηση στις αστικές τάξεις των ιμπεριαλιστικών κρατών. Η διαμόρφωση ενός συστήματος άτυπων ιμπεριαλιστικών σχέσεων οργανώθηκε μέσα από την ταυτόχρονη κυριαρχία του αμερικάνικου κράτους, ως μίας μορφής ανάλογης του συλλογικού κεφαλαιοκράτη σε διεθνές επίπεδο. Οι σχέσεις αυτές περιλαμβάνουν τις αντιθέσεις μεταξύ των ιμπεριαλιστικών κρατών, με δεσπίζουσα όμως την ενότητα.

Στην ιδιαίτερη στρατηγική της νεοφιλελεύθερης διεθνοποίησης του κεφαλαίου έπαιξαν κεντρικό ρόλο τα αστικά κράτη, αντιπροσωπεύοντας τα βασικά συμφέροντα και επιδιώξεις του συνασπισμού εξουσίας. Πρόκειται για τους βασικούς κόμβους όπου συμπυκνώνονται οι συμβιβασμοί και οι ταξικές ιεραρχίες, όπου επιλύονται οι αντιφάσεις των διαφορετικών μερίδων του συνασπισμού εξουσίας και των σχέσεών του με τις λαϊκές τάξεις.

Η ενότητα των συμφερόντων των ιμπεριαλιστικών κρατών υπό την αιγίδα των Η.Π.Α. εγγράφεται σε ένα σύνολο πολιτικών μορφωμάτων και μηχανισμών που έχουν από κοινού διαμορφώσει τα ιμπεριαλιστικά κράτη, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), η NAFTA, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (Π.Ο.Ε.), το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.)

Ταυτόχρονα, η επέκταση των νεοφιλελεύθερων καπιταλιστικών σχέσεων σε πλανητικό επίπεδο, η ενσωμάτωση της Κίνας, της Ανατολικής Ευρώπης και της Ινδίας στις διαδικασίες της νεοφιλελεύθερης διεθνοποίησης του κεφαλαίου, επέδρασε στην αναδιάταξη της σχέσης μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας. Δημιούργησε νέα χωρικά και κοινωνικά πεδία καπιταλιστικής κερδοφορίας, ενώ αύξησε σε μεγάλο βαθμό την παγκόσμια εργατική τάξη που ενσωματωνόταν στα διεθνή καπιταλιστικά δίκτυα.

Η ενσωμάτωση αυτή συνέβαλε στην επιτάχυνση των ρυθμών συσσώρευσης αλλά και στην αύξηση του ποσοστού κερδοφορίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Την περίοδο αυτή συντελέστηκε ένα τύπος «πρωταρχικής συσσώρευσης» κεφαλαίου αλλά και μείωση της αξίας του, στο βαθμό που εκτεταμένες υποδομές, φυσικοί πόροι και πρώτες ύλες, καθώς και μηχανολογικός εξοπλισμός και κατασκευές, εκχωρήθηκαν σε καπιταλιστικούς ομίλους πολύ κάτω από το ιστορικό κόστος παραγωγής τους.

3. Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ

Το νεοφιλελεύθερο καθεστώς συσσώρευσης εμφανίζει υψηλότερους ρυθμούς κερδοφορίας, μέτριους ρυθμούς συσσώρευσης, μέτριους ρυθμούς ανάπτυξης στις χώρες του αναπτυγμένου καπιταλισμού, αύξηση του μεριδίου του πλούτου που ιδιοποιούνται τα ανώτερα τμήματα του κεφαλαίου και μία εγγενή ροπή για περιοδικές κρίσεις κυρίως στον χρηματιστικό τομέα. Μέρος των υψηλών κερδών είτε διανέμονταν στους μετόχους των επιχειρήσεων και καταναλώνονταν ως εισόδημα, είτε επιδοτούσαν την ευρύτερη κοινωνική ζήτηση μέσω του δανεισμού, προσδένοντας ακόμα περισσότερο πλατιά λαϊκά στρώματα στην καπιταλιστική πειθαρχία και τους μηχανισμούς του νεοφιλελευθερισμού.

Η κρίση του νεοφιλελευθερισμού είναι απόρροια της ιδιαίτερης καπιταλιστικής δυναμικής που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του. Είναι αποτέλεσμα ενός πλέγματος εξελίξεων, όπου οι κυρίαρχες τάξεις ανείρεσαν όλους τους φραγμούς στην καπιταλιστική και χρηματιστική επέκταση με σκοπό την απόσπαση κερδών και την αύξηση των εισοδημάτων τους, μέχρι που απώλεσαν τον έλεγχο αυτής της διαδικασίας. Τα βαθύτερα αίτια της δεν μπορούν να αποδοθούν σε ένα μόνο παράγοντα και ιδιαίτερα σε παράγοντες όπως το ανεπαρκές επίπεδο κερδών, ή η μειωμένη ζήτηση λόγω της χαμηλής αγοραστικής δύναμης των μισθωτών. Υπάρχει μία πολλαπλότητα παραγόντων που συγχωνεύθηκαν κατά την εκδήλωση της κρίσης. Σε τελική ανάλυση ο καθοριστικός παράγοντας σχετίζεται με τους ίδιους τους στόχους και τις μεθόδους της νεοφιλελεύθερης στρατηγικής και τις αντιφάσεις που εγκυμονούσαν, αλλά και την εγγενή τάση του καπιταλισμού για άναρχη ανάπτυξη.

Η μεγάλη συσσώρευση πλασματικού κεφαλαίου, όχι μόνο ή τόσο λόγω της μείωσης της απόδοσης του παραγωγικού κεφαλαίου, αλλά γιατί η αναπτυξιακή τροχιά του νεοφιλελευθερισμού καθιστούσε αποδοτικότερες τις χρηματοπιστωτικές επενδύσεις, εμπέδωνε την κοινωνική εξουσία των ανώτερων τμημάτων του χρηματιστικού κεφαλαίου σε διεθνές επίπεδο, ενώ δημιουργούσε μια αυξανόμενη αισιοδοξία – που σε αρκετές περιπτώσεις δεν μπορούσε να διακριθεί από την κερδοσκοπία – και παρήγαγε σχετική αστάθεια και ρευστότητα. Βασιζόταν στην προσδοκία ότι η μελλοντική παραγωγή θα καλύψει τις επιδιωκόμενες αποδόσεις του πλασματικού κεφαλαίου. Η κρίση οφείλεται κατά κύριο λόγο στη ρήξη της πεποίθησης ότι αυτές οι προσδοκίες θα καλυφθούν στο σύνολό τους, λόγω του γεγονότος ότι το συσσωρευμένο πλασματικό κεφάλαιο πήρε γιγαντιαίες διαστάσεις και η μελλοντική παραγωγή υπεραξίας δε θα μπορούσε να καλύψει τις απαιτήσεις των καπιταλιστών που διατηρούσαν τους τίτλους του πλασματικού κεφαλαίου. Η αναγνώριση αυτού του γεγονότος οδήγησε σε μία μεγάλη απαξίωση πλασματικών κεφαλαίων, με πολύ μεγάλες επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας.

Περισσότερο από μία κρίση του ποσοστού κέρδους και μία κρίση υπερσυσσώρευσης του κεφαλαίου, η σημερινή κρίση αντανακλά την αντίφαση αυτή, τη λειτουργία του καπιταλιστή με άναρχο τρόπο σαν το μάγο εξορκιστή του Μεσαίωνα που απελευθερώνει το τζίνι από το μπουκάλι όπως περιγράφουν οι Μαρξ – Εγκελς στο Κομμουνιστικό Μανιφέστο. Η βασικότερη δομική αντίφαση του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής αφορά στη διάσταση μεταξύ της όλο και αυξανόμενης κοινωνικοποίησης και διεθνοποίησης των παραγωγικών λειτουργιών και της κυριαρχίας των ιδιωτικών και ατομικών επιλογών και συμφερόντων πάνω στις επιχειρηματικές προτεραιότητες και στην απόσπαση του κοινωνικού προϊόντος. Αυτή η διάσταση οξύνθηκε στο έπακρο μέσα στο νεοφιλελεύθερο κοινωνικό μοντέλο.

Συμπερασματικά, οι ρυθμοί συσσώρευσης στην ανοδική φάση του νεοφιλελευθερισμού, εμφάνιζαν απόκλιση σε σχέση με τους ρυθμούς ανάκαμψης της καπιταλιστικής κερδοφορίας. Οι επενδυτικές δαπάνες στις χώρες του αναπτυγμένου καπιταλισμού δε δείχνουν τόσο ισχυρούς ρυθμούς όσο αυτοί της κερδοφορίας. Έτσι τα αυξημένα κέρδη δεν αντανακλώνται σε αυξημένους ρυθμούς συσσώρευσης. Η απορύθμιση των αγορών κεφαλαίου αύξησε τις ροές κεφαλαίου, αλλά και τη ρευστότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών, αλλά και τη συχνότητα των κρίσεων στο χρηματιστικό τομέα.

Η έναρξη της κρίσης του 2007, δεν εδραζόταν σε κάποια οξεία κρίση κερδοφορίας ή κατάρρευση της συσσώρευσης του κεφαλαίου στις περισσότερες χώρες του αναπτυγμένου καπιταλισμού. Αντίθετα, την περίοδο 2006 – 2007 σε ορισμένες από αυτές η μάζα των κερδών ήταν σε ιστορικά υψηλά, το ποσοστό κέρδους σε υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με τις δεκαετίες του 70 και του 80, η παραγωγικότητα της εργασίας εξακολουθούσε να αυξάνεται, ενώ οι εισαγωγές από τις αναδυόμενες χώρες, προμήθευαν τα αναπτυγμένα καπιταλιστικά κράτη με χαμηλού κόστους ενδιάμεσα αγαθά και πρώτες ύλες. Η κρίση βασίστηκε περισσότερο στην εσωτερική δυναμική και τις αντιφάσεις του χρηματοοικονομικού τομέα, αλλά και του κεντρικού ρόλου του στο πλαίσιο του νεοφιλελευθερισμού στο σύνολο της καπιταλιστικής συσσώρευσης, κυκλοφορίας και διευρυμένης αναπαραγωγής των καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων.

Αν και στα τέλη του 2008 η οικονομική κατάρρευση φαινόταν πολύ πιθανή ακόμα και για τα αστικά επιτελεία και μηχανισμούς, τελικά μία εκτεταμένης κλίμακας κρατική παρέμβαση, που ήταν χωρίς ιστορικό προηγούμενο,

απέτρεψε την γενικευμένη αποδιάρθρωση. Αρχικά η αλυσιδωτή κατάρρευση των τραπεζών απεφεύχθη με τη χορήγηση ενός πακέτου στήριξης και διάσωσης που για τις Η.Π.Α. και τη Βρετανία, έφτανε στο ύψος του 80% του Α.Ε.Π. Είναι ενδεικτικό ότι η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των Η.Π.Α. αύξησε τα στοιχεία ενεργητικού του ισολογισμού της κατά ένα τρις δολάρια αγοράζοντας στοιχεία τα οποία ποτέ δεν θα αγόραζε υπό κανονικές συνθήκες. Η εκτεταμένη παρέμβαση του αμερικάνικου κράτους έγινε μέσω της Ομοσπονδιακής Τράπεζας και του Υπουργείου Οικονομικών, τα οποία λειτούργησαν υποκαθιστώντας το ιδιωτικό τραπεζικό σύστημα.

Αποδεικνύεται επίσης ότι σήμερα το κεφάλαιο με τους συλλογικούς εκπροσώπους του, το κράτος και τους μηχανισμούς του, έχει τη δυνατότητα να κινητοποιεί και να οργανώνει παρεμβάσεις για την αποτροπή απρόβλεπτων συνεπειών. Η δυνατότητα του αυτή, σχετίζεται με την ισχυροποίησή του τις τελευταίες δεκαετίες, την διαμόρφωση ρυθμιστικών μηχανισμών (παρά τον οικονομικό φιλελευθερισμό) με πόρους και στρατηγικές παρέμβασης, αλλά και κυρίως με την έλλειψη επαναστατικών πολιτικών υποκειμένων που να βαθύνουν την κρίση προς άλλη κατεύθυνση. Χωρίς αυτή την ταξική ισχύ που συμπυκνώνεται και μέσα από μηχανισμούς, μία τέτοιας έκτασης κρίση θα είχε απρόβλεπτες συνέπειες.

4. ΟΙ ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ Η ΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ

Ο νόμος της πτωτικής τάσης του ποσοστού κέρδους που οφείλεται στην αύξηση της οργανικής σύνθεσης του κεφαλαίου λόγω της τεχνολογικής ανανέωσης που καθορίζεται από την ένταση του καπιταλιστικού ανταγωνισμού και τις εργατικές αντιστάσεις στους χώρους παραγωγής, έχει κεντρική θέση στην ανάλυση των κρίσεων του καπιταλισμού. Ωστόσο στην κεντρική αυτή τάση πτώσης του ποσοστού κέρδους επιδρούν πολλές αντίρροπες τάσεις, που αποτελούν και την ουσία της καπιταλιστικής εξέλιξης, όπως η επιβολή υψηλότερων ρυθμών εκμετάλλευσης, η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και εμπορευμάτων, η διεξόδυση σε νέες αγορές, η διεθνοποίηση του κεφαλαίου, οι κρατικές παρεμβάσεις.

Οι βασικότερες διεργασίες που επιδρούν αντίρροπα στην πτωτική τάση του ποσοστού κέρδους είναι οι ακόλουθες

- ο η αύξηση του κατά κεφαλή κέρδους ανά παραγωγικά εργαζόμενο,
- ο η μείωση της κατά κεφαλή επένδυσης,
- ο η μείωση της σχέσης μεταξύ μη παραγωγικής και παραγωγικής εργασίας,
- ο η άνοδος της παραγωγικότητας της εργασίας,
- ο η εξέλιξη των πραγματικών μισθών

Η επίδραση αυτών των αντίρροπων τάσεων έχει ως αποτέλεσμα η πτωτική τάση του ποσοστού κέρδους να εκδηλώνεται μόνο συγκυριακά και να μην μπορεί να αποτελέσει τη βάση για μία γενική θεωρία των κρίσεων μέσα στον καπιταλισμό. Δεν πρόκειται για μία τάση που οδηγεί σε μία διαρκή και φθίνουσα εξέλιξη του ποσοστού κέρδους. Στη πραγματικότητα περισσότερο πρόκειται για μακρές περιόδους εναλλαγής μεταξύ ανάκαμψης του ποσοστού κέρδους και σταδιακής πτώσης.

Ειδικά την περίοδο του νεοφιλελευθερισμού, η αναδιάρθρωση των παραγωγικών διαδικασιών, το κύμα της πληροφορικής – τηλεπικοινωνιακής καινοτομίας και η διεθνοποίηση του κεφαλαίου ήταν σημαντικοί παράγοντες που επέδρασαν στην αύξηση της παραγωγικότητας και στη μείωση της αξίας της εργατικής δύναμης αλλά και του κόστους του κεφαλαίου, οδηγώντας σε αύξηση του ποσοστού κέρδους σε μια σειρά καπιταλιστικές χώρες. Πιο συγκεκριμένα, για τις περισσότερες αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, εμφανίζεται μια πτωτική πορεία του ποσοστού κέρδους μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '80, και ανάκαμψη του ποσοστού κέρδους μετά, ενώ δεν υπάρχει σαφής συσχέτιση της έναρξης της κρίσης με τα επίπεδα του ποσοστού κέρδους.

Στα μέσα της δεκαετίας του 2000, σε χώρες όπως οι ΗΠΑ, η Γερμανία, η Βρετανία, βρίσκονταν σε υψηλό επίπεδο. Μία ορισμένη διαφοροποίηση αφορά την πορεία του ποσοστού κέρδους στις τέσσερις χώρες του «ευρωπαϊκού νότου» (Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία) οι οποίες εμφανίζουν μια αρκετά ενιαία πτωτική τάση μετά τις αρχές της δεκαετίας του 2000. Πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω ο ρόλος της ένταξης της Ευρωζώνης σε συνδυασμό και με άλλους παράγοντες στην εκδήλωση όψεων σοβούσας κρίσης υπερσυσσώρευσης από τα μέσα της δεκαετίας του 2000 σε αυτές τις χώρες που σε συνδυασμό με την διεθνή κρίση είχε μεγάλες συνέπειες σε ορισμένες από αυτές.

Την ίδια περίοδο η εισαγωγή των μεθόδων της πληροφορικοποίησης της εργασίας και του internet, που σε μεγάλο βαθμό αφορούσε τα μη παραγωγικά τμήματα της εργασίας, οδήγησε στην αύξηση και της δικιάς τους παραγωγικότητας, στην εκκαθάριση μεγάλων τμημάτων παραδοσιακά εργαζομένων σε αυτούς τους τομείς και σε ορισμένες περιπτώσεις διαμόρφωσε ένα νέο συνδυασμό παραγωγικών και μη παραγωγικών δραστηριοτήτων όπως

εργασίες σχεδιασμού και επίβλεψης, εργασίες παραγωγής υπηρεσιών και επίβλεψης της παραγωγής τους, εργασίες σχεδιασμού και προώθησης.

Η σχετική αποκατάσταση του ποσοστού κέρδους την περίοδο του νεοφιλελευθερισμού, βασίζεται εκτός των άλλων στην απόκλιση μεταξύ της αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας και της εξέλιξης των πραγματικών μισθών. Μέχρι την περίοδο της ανόδου του νεοφιλελευθερισμού, η άνοδος του ρυθμού της παραγωγικότητας της εργασίας ταυτιζόταν με την αύξηση των πραγματικών μισθών. Η διαδικασία αυτή αποτέλεσε και την επιτομή του κεϋνσιανού συμβιβασμού. Η απόκλιση μεταξύ της αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας και του πραγματικού μισθού που εντεινόταν όλο και περισσότερο κατά την εξέλιξη του νεοφιλελευθερισμού, αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες στην αύξηση του ποσοστού κέρδους.

Οι ιστορικές τάσεις του ποσοστού κέρδους την περίοδο του νεοφιλελευθερισμού δεν επιβεβαιώνουν τις απόψεις που αναφέρονται σε μια μακριά και «καταστροφική» κρίση του μονοπωλιακού καπιταλισμού. Απεναντίας ενισχύουν την προσέγγιση που αντιλαμβάνεται τον μαρξικό «νόμο» του ποσοστού κέρδους όχι ως μονοσήμαντη νομοτέλεια αλλά ως τάση που εκδηλώνεται σε συνδυασμό με άλλες τάσεις εγγενείς στην εξέλιξη του καπιταλισμού, ενώ η «συνισταμένη» των τάσεων αυτών τελικά προσδιορίζεται από την ταξική πάλη. Πρέπει να αποφύγουμε τις λανθασμένες απόψεις που στις τάσεις υπερσυσσώρευσης εντοπίζουν μία διαρκή κατάσταση κρίσης του καπιταλισμού μετά τη δεκαετία του 70, η διαδικασία υπέρβασης της οποίας προϋποθέτει ένα «σοκ» εξωτερικό σε σχέση με την εσωτερική ισορροπία του συστήματος. Σύμφωνα με αυτές τέτοιο «σοκ» καθορίζεται είτε α) από τους ενδοϊμπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς και οδηγεί στην επέκταση του κεφαλαίου σε νέες αγορές και πεδία συσσώρευσης ή με πιο οριστικό τρόπο στον πόλεμο και στην ολοκληρωτική καταστροφή κεφαλαίων και μέσω αυτού σε μία νέα δυναμική φάση, είτε β) από μία φάση οξύτατης καπιταλιστικής κρίσης ανάλογης με αυτή του 1929, που θα οδηγήσει στην καταστροφή και την απαξίωση κεφαλαίων και σε μία νέα φάση της καπιταλιστικής συσσώρευσης.

Ο καπιταλισμός αντιμετωπίζει τις δομικές του κρίσεις, μετασχηματίζεται και ανακάμπτει. Με ένα συγκεκριμένο κάθε φορά τρόπο ανασυγκροτείται και περνάει μακριές αναπτυξιακές φάσεις. Οι κατάλληλοι μετασχηματισμοί, δεν είναι αποτέλεσμα ατομικών επιλογών ή και συγκυριακών εξελίξεων, αλλά ευρύτατων συλλογικών πρακτικών που εμπεριέχουν πολιτικές στρατηγικές και συμπυκνώνουν τους συσχετισμούς και τις συνθήκες της ταξικής πάλης. Αυτή η λειτουργία της κρίσης μέσα στον καπιταλισμό, ως στιγμή μετάβασης σε μία νέα φάση ανάπτυξης είναι εγγεγραμμένη στην ίδια την δομή του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής

Η κρίση, παρά το δομικό της χαρακτήρα, δεν οδηγεί αυτόματα σε συστημικές μεταβολές, κάτι που επιβεβαιώνεται τα πέντε χρόνια που πέρασαν από την εκδήλωση της. Σε τελική ανάλυση αυτό θα κριθεί σαν αποτέλεσμα της ταξικής πάλης, όχι μόνο μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας, αλλά και στο εσωτερικό των ανώτερων τάξεων και του συνασπισμού εξουσίας καθώς και στη σχέση των ανώτερων τάξεων με τα σύμμαχα στρώματα τους.

Το σύστημα έχει τη δυνατότητα να προχωράει σε εσωτερικούς μετασχηματισμούς και αναδιαρθρώσεις, μέσα από την εξέλιξη της ταξικής πάλης, χωρίς κάθε φορά να είναι απαραίτητο ένα καταστροφικό εξωγενές σοκ. Πέρα από οικονομικές νομοτέλειες ο καθοριστικός παράγοντας που οδηγεί το μετασχηματισμό μίας συγκεκριμένης φάσης του καπιταλισμού και την υπέρβαση των κρίσεων είναι η ταξική πάλη.

5. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ

Η επιβολή του νεοφιλελεύθερου υποδείγματος σε πλανητικό επίπεδο, κατέστη εφικτή, λόγω της τροποποίησης των σχέσεων των ιμπεριαλιστικών κρατών και της μετατόπισης από τον ανταγωνισμό προς τη συνεργασία. Πρόκειται για την από κοινού – αν και άνιση στους τρόπους επιβολής και στα οφέλη που αποκομίζει – κυριαρχία από ένα σύνολο τμημάτων των κυρίαρχων τάξεων των αναπτυγμένων καπιταλιστικών κρατών. Η από κοινού διεθνής κυριαρχία και επιβολή της εκμετάλλευσης σε διεθνές επίπεδο συνεχεται και εγγυάται από την πειθαρχία που επιβάλλουν οι ΗΠΑ ως ηγεμονική δύναμη.

Ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός αναδύθηκε ως ηγεμονικός, σχετικά διαφοροποιημένος σε σχέση με τους προηγούμενους ιμπεριαλισμούς, μέσα από μία διαδικασία ισχύος και συναίνεσης. Το βασικό ιμπεριαλιστικό κράτος ανέλαβε την ευθύνη της εγγύησης της καπιταλιστικής συσσώρευσης σε διεθνές επίπεδο, αναγνωρίζοντας και προωθώντας τα συμφέροντα και των άλλων ιμπεριαλιστικών κρατών σε σχέση συμπληρωματικότητας – κυριαρχίας μαζί τους. Το αμερικάνικο κράτος δεν αποτελούσε μόνο το κυρίαρχο κράτος, στην ιμπεριαλιστική αλυσίδα, αλλά ανέλαβε την ευθύνη της επίβλεψης και εμπέδωσης της καπιταλιστικής επέκτασης, αλλά και της απόσβεσης και διαχείρισης των ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων στην οικονομική τους διάσταση. Η διαχείριση αυτή γινόταν

πρωτίστως σε όφελός του, άφηνε όμως πεδία για την ανάπτυξη και την ωφέλεια και των άλλων ιμπεριαλιστικών κρατών. Η κεντρική λειτουργία στη διατήρηση και ανάπτυξη των καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων διεκπεραιωνόταν τουλάχιστον για τους βασικούς συνεργάτες του (και όχι μόνο) μέσω της ολοκλήρωσης – ενσωμάτωσης.

Οι πολιτικοί όροι της κυριαρχίας των Η.Π.Α. την περίοδο του νεοφιλελευθερισμού, ενισχύθηκαν εκτός των άλλων με την αποδιάρθρωση της Σοβιετικής Ένωσης και την αδυναμία της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αποτελέσει έναν εναλλακτικό πόλο, λόγω της μη ύπαρξης μίας ενιαίας κρατικής οντότητας. Αναδεικνύεται εδώ ο κεντρικός ρόλος του κράτους στον αναπτυσσόμενο καπιταλισμό, όχι μόνο για την συμπύκνωση και την οργάνωση με συγκεκριμένο τρόπο των ταξικών σχέσεων εξουσίας ώστε να αναπαράγεται μακροπρόθεσμα η κυριαρχία της αστικής τάξης αλλά και για την εμπέδωση της θέσης ενός κοινωνικού σχηματισμού στο εσωτερικό της ιεραρχίας των ιμπεριαλιστικών σχέσεων.

Ο ηγεμονικός ρόλος των Η.Π.Α. παρήγαγε μία σειρά προνομίων για αυτές. Εξαιτίας αυτών είχαν την δυνατότητα να μη δεσμεύονται από περιορισμούς όπως η ανάγκη να εξισορροπήσουν το εμπορικό τους έλλειμμα και να σταθεροποιήσουν τον εσωτερικό και ξένο δανεισμό. Η κεντρική θέση των Η.Π.Α. στο σύστημα ιμπεριαλιστικών σχέσεων και η αποτύπωσή της στο ρόλο του δολαρίου, ως διεθνούς νομίσματος, επέτρεψε την διατήρηση αυτής της κατεύθυνσης περίπου για τρεις δεκαετίες.

Όμως ο ρόλος τους εκτός από προνόμια παρήγαγε και υποχρεώσεις. Πέραν της κατανάλωσης μεριδίου του ΑΕΠ για την πραγματοποίηση παρεμβάσεων και περιφερειακών πολέμων που αποσκοπούσαν στην ενσωμάτωση ευρύτερων περιοχών στον ιμπεριαλιστικό καταμερισμό εργασίας, η μαζική παρέμβαση του αμερικάνικου κράτους για τη διάσωση των αμερικάνικων τραπεζών, η μαζική διοχέτευση δολαρίων μέσω των κεντρικών τραπεζών των ανεπτυγμένων καπιταλιστικών κρατών στις διατραπεζικές αγορές, η ρύθμιση των ισολογισμών των τραπεζών, μέσω του μαζικού δανεισμού δολαρίων από άλλες τράπεζες είναι πτυχές των υποχρεώσεών τους που πηγάζουν από τον ηγεμονικό τους ρόλο.

Οι παρεμβάσεις αυτές αναδεικνύουν ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό: ότι μακροπρόθεσμα, οι χρηματοοικονομικές αγορές δεν έχουν ασφαλή τελική βάση χωρίς την κρατική εγγύηση και μάλιστα αυτή του κατ'εξοχήν ιμπεριαλιστικού κράτους.

Από την άλλη πλευρά η στρατηγική των κυρίαρχων τάξεων τόσο στο εσωτερικό, όσο και εξωτερικό δεν ήταν χωρίς αντιφάσεις. Η σημαντική αύξηση της κατανάλωσης, αλλά και η μεταφορά παραγωγικών δραστηριοτήτων του αμερικάνικου κεφαλαίου σε τρίτες χώρες οδήγησε σε μία μεγάλη αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στις ΗΠΑ. Το έλλειμμα αυτό για να καλυφθεί οδήγησε στην αύξηση του χρέους και των νοικοκυριών και του αμερικάνικου κράτους. Παρά το γεγονός ότι η τροχιά αυτή ήταν διατηρήσιμη για ένα ολόκληρο διάστημα, σε συνδυασμό με την κρίση της χρηματιστικοποίησης διαμόρφωσε ένα παράγοντα ανισορροπίας που συνέβαλε στην εκδήλωση της κρίσης και την ιδιαίτερη ένταση της.

Σήμερα υφίσταται μια ασταθής ισορροπία, που θα κριθεί από τις πιθανότητες σημαντικής και σχετικά σημαντικής ανάκαμψης της αμερικάνικης οικονομίας σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Μόνο φαινομενικά παράδοξο είναι ότι μετά την οξεία εκδήλωση της κρίσης, αυξήθηκαν οι τοποθετήσεις σε δολάρια και σε άλλα χρηματοοικονομικά στοιχεία, όπως ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου, με αποτέλεσμα την αύξηση της αξίας του δολαρίου. Οι αστικές τάξεις των υπό ανάπτυξη αλλά και των ιμπεριαλιστικών κρατών αντιμετώπισαν τις Η.Π.Α. ως τον παράγοντα σταθεροποίησης και συνοχής του συστήματος.

Στην παρούσα φάση κανένα άλλο κράτος δεν αμφισβητεί, παρά την ένταση της κρίσης, τον ηγεμονικό ρόλο των Η.Π.Α. Μέχρι αυτή τη στιγμή, στην διαδικασία της εξέλιξης της κρίσης και της αναμικτικής ανάκαμψης που εμφανίστηκε τα προηγούμενα χρόνια, δεν αναδύθηκε κάποια εναλλακτική διάρθρωση των διεθνών σχέσεων που να τονίζει την ανισορροπία του αμερικάνικου καθεστώτος συσσώρευσης και μοντέλου διεθνοποίησης και να υπονομεύει τον ρόλο τους στο κέντρο των διεθνών δομών εξουσίας.

6. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΝΟΔΟ ΤΟΥ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Στη Δυτική Ευρώπη, η άνοδος του νεοφιλελευθερισμού, συνυπήρξε και οργανώθηκε θεσμικά από την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και τις στρατηγικές που εγγράφονταν στις πολιτικές της Ε.Ε. Παρά το γεγονός ότι και η Ε.Ε. ως μηχανισμός διαπερνάται από αντιθέσεις και αντιφάσεις, στη δομή της είναι εγγεγραμμένη η νεοφιλελεύθερη στρατηγική συσσώρευσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ως ιμπεριαλιστικός μηχανισμός, εξελίσσεται συνεχώς προς μία διαδικασία άρσης των κοινωνικών συμβιβασμών του κεϋνσιανισμού, που ήταν σε μεγαλύτερο βαθμό αναπτυγμένοι στις χώρες της Βόρειας – Κεντρικής Ευρώπης από ό,τι σε άλλες αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες. Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση έφερε τη σφραγίδα των νεοφιλελεύθερων στρατηγικών, υιοθέτησε τη φιλελευθεροποίηση των ροών κεφαλαίου και, για να διαμορφώσει έναν ευρύτερο οικονομικό χώρο, εισήγαγε το κοινό νόμισμα. Ενα σχέδιο το οποίο αποκρυστάλλωνε την επιδίωξη της ταχύρυθμης εμπέδωσης πλευρών του νεοφιλελευθερισμού, που συναντούσαν αντιστάσεις σε ένα σύνολο ευρωπαϊκών κοινωνικών σχηματισμών, λόγω ιστορικών χαρακτηριστικών και ταξικού συσχετισμού δυνάμεων.

Η διαμόρφωση της ΟΝΕ αποκρυστάλλωσε στο έπακρο τη νεοφιλελεύθερη στρατηγική αναδιάταξης του συσχετισμού δυνάμεων μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας, αλλά και του ανταγωνισμού μεταξύ διαφορετικών κεφαλαίων με την άμεση έκθεσή τους στο διεθνή ανταγωνισμό. Η βασική μέθοδος που ακολουθήθηκε ήταν η εξάλειψη των μηχανισμών εξισορρόπησης των παραγωγικών ανισοτήτων, όπως ήταν η διακύμανση των συναλλαγματικών ισοτιμιών και ο έλεγχος της νομισματικής πολιτικής, η ανάδειξη του εργατικού κόστους ως του μοναδικού συντελεστή βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και η κάλυψη των εξωτερικών ελλειμμάτων με τις ροές κεφαλαίου.

Η σημερινή ιμπεριαλιστική ιεραρχία και διάρθρωση στην Ε.Ε., όπως αποτυπώνεται στην στρατηγική του ευρώ, έχει σαν αποτέλεσμα οι μεν ελλειμματικές χώρες να οδηγούνται σε περιορισμό του πληθωρισμού και της ανάπτυξης και οι πλεονασματικές χώρες να εξακολουθούν να λειτουργούν με πολύ μεγάλα εμπορικά πλεονάσματα. Η διευθέτηση αυτή ασκεί μία πίεση στους μισθούς σε όλες τις χώρες, ανεξάρτητα από τη θέση τους στην ιμπεριαλιστική ιεραρχία.

Η στρατηγική ανάπτυξης ενός ενιαίου νομίσματος στην οποία προσχώρησαν οι αστικές τάξεις των περισσότερων χωρών της Ε.Ε. είχε ορισμένα πλεονεκτήματα για αυτές, που όμως δεν κατανέμονταν ομοιογενώς.

1. Διευκόλυνε την καπιταλιστική συσσώρευση διαμορφώνοντας μια μεγαλύτερη αγορά για εμπορεύματα αλλά και για χρηματοοικονομικά προϊόντα, μειώνοντας την αστάθεια που παραγόταν από την διακύμανση συναλλαγματικών ισοτιμιών.
2. Εμπέδωσε μία μεγαλύτερη πειθαρχία στους ενδοκαπιταλιστικούς και ενδοϊμπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς και την επιβολή μίας συγκεκριμένης ιεραρχίας.

Την περίοδο της ανάπτυξης της ΟΝΕ οι χώρες της περιφέρειας εντάχθηκαν στο νέο καταμερισμό εργασίας, με μειωμένο το ειδικό βάρος του εξαγωγικού εμπορίου, λόγω του γεγονότος ότι δεν είχαν ισχυρούς τομείς κεφαλαιουχικών αγαθών. Στήριξαν μέχρι ενός σημείου την εξισορρόπηση του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών στην παροχή υπηρεσιών όπως ο τουρισμός, στην ανάπτυξη χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων και στην αγορά ακινήτων. Ταυτόχρονα, η αύξηση του Α.Ε.Π. καθοριζόταν σε μεγάλο βαθμό από την αύξηση της κατανάλωσης, ή από την άνοδο της οικονομικής δραστηριότητας, σε σχετικά προστατευμένους από τον διεθνή ανταγωνισμό τομείς, όπως οι κατασκευές, το real estate, και τομείς των υπηρεσιών που δεν διακρίνονται από εξωστρέφεια.

Η στρατηγική αυτή προσέκρουσε πάνω σε δύο ζητήματα :

1. Το πρώτο ήταν δομικού χαρακτήρα και αφορά στις δυσκολίες οικονομικής σύγκλισης διαφορετικών περιοχών χωρίς κάποια μορφή κρατική ενότητα να υποστηρίζει αυτή τη διαδικασία.
2. Το δεύτερο σχετιζόταν με τις ιμπεριαλιστικές επιδιώξεις και αντιθέσεις που δεν αμβλύθηκαν εντελώς στην Ε.Ε. και ιδιαίτερα με τη στρατηγική του γερμανικού κεφαλαίου στην ευρύτερη συγκυρία.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής αποκρυσταλλώθηκαν συγκεκριμένες τάσεις οι οποίες επιταχύνθηκαν πριν και κυρίως μετά την άμεση εκδήλωση της κρίσης.

- Η αναδιάρθρωση της βιομηχανικής παραγωγής και ανάπτυξη των τάσεων συγκέντρωσής της στις χώρες γύρω από τη Γερμανία. Ειδικά η μείωση της βιομηχανικής παραγωγής στις χώρες του Νότου αλλά και οι απώλειες παραγωγικής ικανότητας μετά την κρίση είναι σημαντικές.
- Η εφαρμογή ενιαίου νομίσματος σε ένα σύνολο χωρών με διαφορετικές οικονομικές δομές και συντελεστές παραγωγής, χωρίς την αντίστοιχη πολιτική ομοσπονδιοποίησης και άμεσων κρατικών μεταβιβάσεων, έχει σαν αποτέλεσμα τη μακροπρόθεσμη συσσώρευση των διαφορών με αποτέλεσμα την ένταση των αποκλίσεων. **Το καθεστώς των ελεύθερων ανταλλαγών και κινήσεων στο εσωτερικό της ζώνης επέβαλε μία διπλή φόρτιση στις χώρες του Νότου που έπρεπε να αντιμετωπίσουν σημαντικές απώλειες ανταγωνιστικότητας τιμών που οδήγησε στη αποβιομηχάνιση της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Η αποβιομηχάνιση αυτή ήταν αποτέλεσμα της απώλειας ανταγωνιστικότητας τιμών και στο εσωτερικό και το εξωτερικό της Ευρωζώνης.**

- Η αύξηση των ελλειμμάτων του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών των χωρών του Νότου σε πολύ υψηλά επίπεδα.

Μέσα από αυτές τις διεργασίες υπήρξαν ιμπεριαλιστικές αστικές τάξεις οι οποίες ευνοήθηκαν και εμπέδωσαν περαιτέρω την ηγεμονία τους και άλλες που υποβαθμίστηκαν. Η γερμανική ηγεμονία είναι αναμφίβολη σήμερα στο εσωτερικό της ΟΝΕ και οι επιδόσεις της γερμανικής αστικής τάξης ήταν καλύτερες στην αξιοποίηση της κρίσης και στην επιβολή ενός κοινωνικό οικονομικού μοντέλου, πιο συμβατού με τα συμφέροντα του γερμανικού κεφαλαίου. Όμως, μέσα από αυτό το μοντέλο, της εσωτερικής υποτίμησης, της απαξίωσης κεφαλαίων και της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, μεσοπρόθεσμα θα ευνοηθούν τα πιο ισχυρά, επιθετικά και προσαρμοστικά τμήματα του κεφαλαίου και στις χώρες της περιφέρειας. Για αυτό το λόγο, παρά την σχετική υποβάθμιση των αστικών τάξεων των χωρών της περιφέρειας, η ενεργητική στράτευση αυτών των τμημάτων σε αυτή την πολιτική είναι αναμφισβήτητη και μπορεί να κλονιστεί μόνο από πολιτικές ρήξεις που θα επιβάλλει η όξυνση της ταξικής πάλης.

Η Ευρωζώνη σήμερα εμφανίζεται ως εκείνος ο ιμπεριαλιστικός πόλος με τις μεγαλύτερες τάσεις αστάθειας που χτυπήθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό από τη διεθνή κρίση, ακριβώς γιατί η κρίση υπερπροσδιορίστηκε από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του σχεδίου οικοδόμησης της Ευρωζώνης. **Η επαναφορά των ανισορροπιών εκδηλώθηκε εκρηκτικά με την κρίση και αντικατοπτρίστηκε στη μεγάλη αύξηση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και των ελλειμμάτων του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών που συνδυάστηκε με την περαιτέρω πτώση των αποταμιευτικών ρυθμών αλλά και την τάση αντιστροφής των κεφαλαιακών εισροών.**

Η Ο.Ν.Ε. αποδείχθηκε ασταθής λόγω των αντιθέσεων μεταξύ των κρατών που συμμετείχαν, των άνισων επιπέδων παραγωγικότητας και μοντέλων συσσώρευσης, των διαφορετικών επιπέδων δημοσίου χρέους, αλλά και της ανυπαρξίας κρατικής ενότητας που όχι μόνο υπονόμει τις δυνατότητες εξισορρόπησης των αντιθέσεων, αλλά και τις επέτεινε στη συγκυρία της κρίσης. Υπό αυτή την έννοια, **το ευρώ αποτέλεσε ένα νόμισμα το οποίο ήταν κατ'εξοχήν συνδεδεμένο με τις χρηματοπιστωτικές αγορές και με το νεοφιλελεύθερο και νεομερκαντιλιστικό σχέδιο των ηγεμονικών τμημάτων του κεφαλαίου. Η βασική του λειτουργία σχετιζόταν με την προσπάθεια αποδιάρθρωσης των ιστορικών συμβιβασμών του κεφαλαίου με τμήματα της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων. Το ενιαίο νόμισμα, αφαιρώντας τη δυνατότητα για την αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών διαμέσου της υποτίμησης και της νομισματικής επέκτασης, θεσμοθέτησε ως μόνη εναλλακτική στρατηγική την εσωτερική υποτίμηση, η οποία επιβάλλει υψηλότερη ανεργία ταυτόχρονα με τη μείωση του ελλείμματος της χώρας λόγω της χαμηλότερης κατανάλωσης, καθώς και μικρότερη ανάγκη εξωτερικού δανεισμού. Στην πραγματικότητα πρόκειται για μία κατεξοχήν πολιτική αναδιανομής υπέρ του κεφαλαίου και μείωσης του εισοδηματικού μεριδίου της εργασίας, της οποίας βασικός μηχανισμός εμπέδωσης είναι το ευρώ.**

6.1. Για τη διάρρηξη της ΟΝΕ και την έξοδο από την ευρωζώνη

Η κρίση που διαπερνά την Ευρωζώνη είναι πολύπλοκη και συνδυάζει τη γενική αστάθεια του παγκόσμιου καπιταλισμού με τη συγκεκριμένη μορφή ένταξης ενός συνόλου κρατών στον διεθνή καταμερισμό εργασίας και την αποτυχία του μοντέλου της ΟΝΕ.

Στη πραγματικότητα, όπως δείξαμε παραπάνω, η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση δεν έχει κανένα αντικειμενικά προοδευτικό χαρακτήρα. Αποτελεί μία προκρούστεια κλίνη επιβολής του νεοφιλελευθερισμού ή τώρα και του μετανεοφιλελευθερισμού, στο πλαίσιο της οποίας συντονίζονται οι ευρωπαϊκές αστικές τάξεις, διατηρώντας ή αναπροσαρμόζοντας τους ανταγωνισμούς, τις αντιθέσεις τους και τις ιεραρχικές τους θέσεις. Πρόκειται για ένα σχέδιο το οποίο εξελίσσεται για πάνω από 40 χρόνια, δηλαδή αγγίζει δύο φάσεις του καπιταλισμού και όχι μόνο δεν οδήγησε σε κάποια βελτίωση του συσχετισμού δύναμης μεταξύ εργασίας και κεφαλαίου, αλλά υποβάθμισε την αντικειμενική θέση ορισμένων τμημάτων της εργατικής τάξης και των μικροαστικών στρωμάτων. Κάθε φάση μετασχηματισμού και μετεξέλιξης της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης αποκρυστάλλωνε νέους θεσμούς που αποτύπωναν και ενίσχυαν την εξουσία των αστικών τάξεων απέναντι στις ευρωπαϊκές εργατικές τάξεις.

Ειδικά για χώρες της περιφέρειας της Ευρωζώνης όπως η Ελλάδα, με τα διευρυμένα ελλείμματα του ισοζυγίου πληρωμών, την περιοριστική πολιτική που έχει επιπτώσεις στη βαθύτερη ύφεση που έχει αντιμετωπίσει χώρα του αναπτυσσόμενου καπιταλισμού μετά τον πόλεμο, δεν υπάρχει άλλη κατεύθυνση η οποία να ανακόπτει τη συντριβή των εργασιακών δικαιωμάτων και την πραγματική εξάλειψη τμημάτων της εργατικής τάξης και των μικροαστικών στρωμάτων, παρά μόνο αυτή της εξόδου από την Ευρωζώνη, της θέσπισης περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, της υιοθέτησης εθνικού νομίσματος και της νομισματικής υποτίμησής του.

Η Ε.Ε. δεν μπορεί, παρά τις αυταπάτες του «αριστερού» ρεφορμισμού, στην παρούσα φάση να μετασχηματιστεί σε μία περισσότερο ενιαιοποιούμενη υπερεθνική πολιτική και οικονομική δομή, όχι μόνο διότι τα

βασικά κυρίαρχα κράτη στο εσωτερικό της έχουν διαφορετικές και αντιφατικές στρατηγικές, αλλά και γιατί καθορίζονται με ιδιαίτερο τρόπο από τη σχέση τους κυρίως με τις Η.Π.Α.

Μια τέτοια μεταβολή στην κατεύθυνση μεγαλύτερης κρατικής ενοποίησης των χωρών της Ε.Ε. προϋποθέτει μία εκτεταμένη, παρατεταμένη οικονομική κρίση με διαλυτικά αποτελέσματα για την Ε.Ε., κυρίως όμως μία πολιτική ρήξη και κρίση των συνασπισμών εξουσίας που να διαμορφώνει μία κατάσταση ριζικής ανατροπής σε ένα σύνολο κοινωνικών σχηματισμών.

Αποτελεί επίσης μία εντελώς λανθασμένη πολιτική αντίληψη ότι είναι δυνατή η συντονισμένη μεταρρύθμιση των πολιτικών και οικονομικών θεσμών της Ε.Ε. Στην πραγματικότητα, η κατασκευή των θεσμών αυτών οφείλεται στην επιδίωξη των κυρίαρχων τάξεων να διαμορφώσουν μετατοπισμένους και περισσότερο στεγανοποιημένους μηχανισμούς κυριαρχίας σε σχέση με τα επιμέρους εθνικά αστικά κράτη στα οποία εγγράφεται σε μεγαλύτερο βαθμό η ταξική πάλη και τα συμφέροντα των λαϊκών τάξεων. **Πρόκειται για μηχανισμούς που λειτουργούν ως παραμορφωτικοί και παράλληλα ως μεγεθυντικοί καθρέφτες της ισχύος των κυρίαρχων τάξεων διότι: α) στο εσωτερικό τους αποκρυσταλλώνουν σε μεγάλο βαθμό το ταξικό αποτέλεσμα του συσχετισμού δύναμης των ηγεμονικών κρατών, από ότι των υπολοίπων κρατών β) διαθλούν και αποκρούουν τους αγώνες των λαϊκών τάξεων που διεξάγονται κατά κύριο λόγο σε επίπεδο εθνικών κοινωνικών σχηματισμών.**

Καμία εσωτερική μεταρρύθμιση της Ευρωζώνης ή της Ε.Ε. δεν είναι εφικτή χωρίς μείζονες μεταβολές του ταξικού συσχετισμού δύναμης στα κυρίαρχα κράτη στη νεοφιλελεύθερη – νεομερκαντιστική ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, τα οποία έχουν ωφεληθεί από αυτή τη διαδικασία. Στη μεταβολή αυτού του συσχετισμού δυνάμεων στο εσωτερικό των κρατών του ιμπεριαλιστικού κέντρου είναι πολύ πιθανότερο ότι θα παίξει μεγαλύτερο ρόλο η αποδιάρθρωση πλευρών της ολοκλήρωσης με την αποδέσμευση κρατών από αυτήν, παρά να υπάρξει μία πρωταρχική αλλαγή συσχετισμού δύναμης πριν τη διάρρηξη της Ευρωζώνης.

Στη παρούσα φάση, η έξοδος από το ευρώ παίρνει ευθέως χαρακτήρα αντικαπιταλιστικής ρήξης. Γιατί παρά τα όσα αναφέρουν τμήματα της ρεφορμιστικής αριστεράς με την υπεραριστερή ρητορεία δεν υπάρχουν μερίδες της «εθνικής» αστικής τάξης που να επιδιώκουν αυτή την εξέλιξη και πολύ περισσότερο αστικές πολιτικές δυνάμεις που να την επιβάλλουν.

7. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Το παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα αντιμετώπισε το 2008 το ενδεχόμενο οικονομικής κατάρρευσης. Η προηγούμενη τριετία αποτέλεσε – με αντιφάσεις και διαφοροποιήσεις – μια περίοδο σχετικής σταθεροποίησης.

Η ιστορική υποχώρηση του λαϊκού και του εργατικού κινήματος, τις τελευταίες δεκαετίες, δεν επέτρεψε την ανάπτυξη ενός συνολικότερου κινήματος αμφισβήτησης του νεοφιλελευθερισμού, το οποίο να παράγει πολιτικά αποτελέσματα. Πέντε χρόνια μετά την ανοιχτή εκδήλωση της κρίσης οι αστικές τάξεις απέφυγαν σε μία πρώτη φάση μία γενίκευση και εμβάθυνση της κρίσης, «αναζητώντας» παράλληλα μία διαδικασία υπέρβασής της. Κεντρικό ρόλο σε αυτό έπαιξε η εξέλιξη της ταξικής πάλης αυτή την περίοδο και ο ταξικός συσχετισμός δύναμης όπως εγγράφεται στο σύνολο των κοινωνικών σχέσεων παραγωγής και εξουσίας στα αναπτυγμένα καπιταλιστικά κράτη.

Οι εξελίξεις στην οικονομία σε παγκόσμιο επίπεδο χαρακτηρίζονται από σταθεροποίηση, στασιμότητα και αντιφατικές τροχιές στις διαφορετικές περιοχές και κοινωνικούς σχηματισμούς. Όμως αυτές οι τάσεις σταθεροποίησης, δεν αντανakλούν μία συνολικότερη υπέρβαση των αιτιών της κρίσης, αλλά μία διαδικασία, στασιμότητας – αναδιάρθρωσης. Από τα μέσα του 2010 η ανάπτυξη επιβραδύνεται και έχει σταθεροποιηθεί σε χαμηλά επίπεδα σε ένα σύνολο κοινωνικών σχηματισμών. Ταυτόχρονα, για πρώτη φορά μετά από χρόνια, οι οικονομικοί κύκλοι αποκλίνουν στις επτά μεγάλες οικονομίες που συμμετέχουν στους G7. Μέσα στο καλοκαίρι του 2013 υπήρξε βελτίωση ορισμένων οικονομικών δεικτών στις ΗΠΑ, τη Βρετανία και την Ευρωζώνη, διαμορφώνοντας ένα κλίμα σχετικής αισιοδοξίας στα αστικά επιτελεία που για άλλη μια φορά έσπευσαν να προαναγγείλουν ότι οι μεγάλες καπιταλιστικές οικονομίες έχουν μπει σε τροχιά σταθερής ανάκαμψης. Στην πραγματικότητα όμως, η οικονομική βελτίωση σε μεγάλο βαθμό οφείλεται σε προσωρινούς παράγοντες που δεν μπορούν να οδηγήσουν σε σταθερή ανάκαμψη. **Αντίθετα, εξακολουθούν να εκλείπουν οι δομικοί όροι μιας μακροπρόθεσμης ανάκαμψης και κυρίως η αύξηση των επιχειρηματικών επενδύσεων, δηλαδή η συσσώρευση του κεφαλαίου, όπως εκλείπει και η απαιτούμενη αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας. Είναι εμφανές ότι δεν έχουν ενεργοποιηθεί πλήρως οι όροι για την ανάπτυξη των ρυθμών συσσώρευσης σε τέτοιο βαθμό ώστε να μεταβάλουν τη σχετική οικονομική σταθεροποίηση σε σταθερή οικονομική ανάκαμψη.**

Έτσι, η δομική κρίση του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού της περιόδου 2008-2009, μετασχηματίζεται σε μία μακρά περίοδο στασιμότητας και αφορά ένα διευρυμένο χρονικά και κοινωνικά πεδίο. Οι αστικές τάξεις δεν έχουν συγκροτήσει ένα νέο υπόδειγμα κοινωνικής και παραγωγικής οργάνωσης. Για αυτό δεν έχουν επιτύχει μία διαδικασία συνολικής ανάκαμψης στις χώρες του αναπτυσσόμενου καπιταλισμού. Ωστόσο, αναπτύσσονται ορισμένες τάξεις που μπορεί να μην έχουν καθολικά χαρακτηριστικά, ή να μη συγκροτούν καθοριστικές στιγμές μετάβασης, σε ένα νέο καθεστώς συσσώρευσης και υπέρβασης των κρισιακών συμπτωμάτων του νεοφιλελευθερισμού, όμως θέτουν ορισμένες προϋποθέσεις μετασχηματισμών. Δεν πρόκειται για μια συνολικότερη υπέρβαση του νεοφιλελευθερισμού, αλλά για επιμέρους τροποποιήσεις που τείνουν ταυτόχρονα στην εμβάθυνση σε ορισμένους κοινωνικούς σχηματισμούς βασικών χαρακτηριστικών του, όπως η μείωση του μεριδίου της εργασίας στο Α.Ε.Π. και η ένταση της εκμετάλλευσης, η οποία όμως συμβαδίζει με την τροποποίηση των πιο αντιφατικών χαρακτηριστικών του.

Η επίλυση της κρίσης είναι το πιθανότερο ότι θα επιφέρει μία αναδιάρθρωση των κοινωνικών σχέσεων μέσω της ανατροπής των συμβιβασμών του νεοφιλελευθερισμού, στην κατεύθυνση του περιορισμού των ανισορροπιών που τον χαρακτήρισαν, με μία διπλή οριοθέτηση. Από τη μια πλευρά θα ενταθεί η εκμετάλλευση και η απόσπαση σχετικής και απόλυτης υπεραξίας με μία σχετική σύγκλιση των τρόπων ζωής, κατανάλωσης και συνθηκών εργασίας των κατώτερων τάξεων στις χώρες του αναπτυσσόμενου καπιταλισμού με αυτούς των ανερχόμενων μικροαστικών στρωμάτων στις χώρες της αναπτυσσόμενης περιφέρειας. Αυτές οι εξελίξεις θα σημάνουν και μία αναδιοργάνωση των πολιτικών σχέσεων στο εσωτερικό του συνασπισμού εξουσίας και αναδιάταξη των ιεραρχιών, καθώς και των σχέσεων του με τις λαϊκές τάξεις, αλλά και του τρόπου αποκρυστάλλωσης των ταξικών στρατηγικών και των κοινωνικών συμβιβασμών στο εσωτερικό των αστικών κρατών.

Για ένα απροσδιόριστο διάστημα θα εξακολουθήσει να υπάρχει μία περίοδος στασιμότητας και οικονομικών αναταραχών που θα συνδυάζεται με την αναζήτηση εναλλακτικών στρατηγικών σε πολιτικό επίπεδο. Η κοινωνική στρατηγική που διερευνάται από τις αστικές τάξεις σχετίζεται α) με τη μετατόπιση ενός σημαντικό μέρους των αποτελεσμάτων της κρίσης στα λαϊκά στρώματα με τη μείωση των κοινωνικών δαπανών, των μισθών και της κατανάλωσης και β) με τη συγκρότηση μιας νέας κοινωνικής συμμαχίας με αναδιάταξη των σχέσεων ηγεμονίας στο εσωτερικό των κυρίαρχων τάξεων, η οποία να περιλαμβάνει ένα ευρύτερο ρυθμιστικό πλαίσιο στο χρηματοπιστωτικό τομέα από ότι μέχρι σήμερα. Ουσιαστικά θα πρόκειται για μία στρατηγική προσαρμογής των κυρίαρχων τάξεων στην εξέλιξη των σχέσεων παραγωγής και της κοινωνικοποίησης των παραγωγικών δυνάμεων, ώστε να επιτευχθεί περισσότερος έλεγχος των μακροοικονομικών και χρηματοπιστωτικών μηχανισμών αλλά και πτυχών της βιομηχανικής πολιτικής. Στην πραγματικότητα μία τέτοιου τύπου κοινωνικό ταξική αναδιάρθρωση θα αποτελεί μία τροποποίηση του νεοφιλελευθερισμού, διατηρώντας τις ιστορικές δομικές του αντιφάσεις, ενώ θα αντανakλά την απροθυμία των κυρίαρχων τάξεων να απωλέσουν τμήματα της οικονομικής και κοινωνικής τους εξουσίας.

Οι κυρίαρχες τάξεις είναι απρόθυμες και σε μεγάλο βαθμό διεθνοποιημένες για να επανέλθουν στο ρυθμιστικό πλαίσιο της κεϋνσιανής περιόδου και ταυτόχρονα αδύναμες και ασταθείς για να επαναφέρουν την ισορροπία και το λειτουργικό χαρακτήρα του νεοφιλελευθερισμού.

Επιδιώκουν ένα μοντέλο διεξόδου που ταυτόχρονα θα:

- αυξήσει την απόσπαση σχετικής υπεραξίας με την παραγωγικοποίηση των εργαζομένων,
- μειώσει περαιτέρω το μερίδιο των μισθών στο Α.Ε.Π.,
- αναιρέσει περαιτέρω τους κοινωνικούς συμβιβασμούς της κεϋνσιανής περιόδου αλλά και αυτούς που χαρακτήριζαν το νεοφιλελευθερισμό,
- αξιοποιήσει ως καταναλωτική μάζα τα ανερχόμενα κοινωνικά στρώματα των αναδυόμενων καπιταλιστικών κρατών,
- μειώσει τη συμβολή του κράτους στο Α.Ε.Π. κυρίως ως προς τις δραστηριότητες που συμπυκνώνουν ιστορικούς συμβιβασμούς με τα λαϊκά στρώματα και που εμπεριέχουν έμμεσες παροχές που αυξάνουν την αξία της εργατικής δύναμης.

Πρόκειται για μία στρατηγική που δεν είναι οριστικά αποκρυσταλλωμένη διότι χαρακτηρίζεται και από ενδοαστικές και διακρατικές αντιθέσεις, αλλά και από την εξέλιξη της ταξικής πάλης όπως διεξάγεται από την πλευρά του κεφαλαίου. Δε θα είναι μία εύκολη επικράτηση της κυρίαρχης στρατηγικής, διότι χωρίς μία δραστική απαξίωση του συσσωρευμένου ανενεργού πλασματικού κεφαλαίου δε θα είναι επαρκώς αποδοτική η επανεκκίνηση των ρυθμών συσσώρευσης, ενώ τα στοιχεία αναπαραγωγής της κρίσης σε διευρυμένο επίπεδο θα είναι ενεργά. Ωστόσο αν διαμορφωθούν νέες ταξικές και διακρατικές ισορροπίες με την εμπέδωση των πλευρών της αστικής στρατηγικής που περιγράψαμε παραπάνω θα είναι δυνατό το ξεπέρασμα της κρίσης με περιορισμένη καταστροφή του συσσωρευμένου πλασματικού κεφαλαίου.

8. ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΛΑΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

Μια συνολικότερη πολιτική στρατηγική για την υπεράσπιση των συμφερόντων των λαϊκών τάξεων και για μια αποφασιστική υποχώρηση του νεοφιλελευθερισμού, αντιμετωπίζει σήμερα αρκετές δυσκολίες τις οποίες περιγράψαμε. Ωστόσο ορισμένες βασικές κατευθύνσεις περιλαμβάνουν :

- Την ένταση της συνολικής ιδεολογικής κριτικής και απονομιμοποίησης στις βασικές παραμέτρους του νεοφιλελευθερισμού.
- Την οργάνωση αντιστάσεων για την αποτροπή της νέας επίθεσης των αστικών τάξεων, με τις μαζικές απολύσεις και το κλείσιμο επιχειρήσεων και τη μετατόπιση της κρίσης σε εκείνα τα στρώματα των εργαζομένων που δεν μπορούν να αμυνθούν αποτελεσματικά.
- Τη μαζική προπαγάνδισή και πάλι μεταβατικών στόχων, που αποφασιστικά θα μεταβάλλουν το συσχετισμό δυνάμεων, με πιο κεντρικούς στόχους την εθνικοποίηση των μεγάλων επιχειρήσεων που κινδυνεύουν με κλείσιμο. Κυρίως όμως, ως βασικός μεταβατικός στόχος, που μπορεί να αλλάξει το συσχετισμό δυνάμεων πρέπει να τεθεί η εθνικοποίηση του τραπεζικού συστήματος στο σύνολο του. Εθνικοποίηση που να συνδυάζεται με την άσκηση δημοκρατικού ελέγχου, τον καθορισμό κοινωνικών προτεραιοτήτων, πέρα από τα βραχυπρόθεσμα κέρδη και την επιβολή ελέγχων στις κινήσεις κεφαλαίων όχι μόνο στις διεθνείς χρηματοοικονομικές δραστηριότητες αλλά και σε εθνικό επίπεδο και ως προς τις επενδύσεις σε παραγωγικούς τομείς.

Η αριστερή στρατηγική πρέπει να επιμείνει στην οικοδόμηση ευρύτερων κοινωνικών και πολιτικών συμμαχιών που να θεμελιώνονται στην ιεράρχηση των βασικών αντιφάσεων σε κάθε κοινωνικό σχηματισμό και την αντίθεση πάνω στις κυρίαρχες πολιτικές των ανώτερων τάξεων που τείνουν να διατηρήσουν το νεοφιλελεύθερο καθεστώς συσσώρευσης και να το επαναφέρουν σε τροχιά ευσταθούς ισορροπίας. Πρέπει να διερευνά εκείνη τη μετωπική πολιτική που να συγκροτείται γύρω από μεταβατικούς άξονες πάλης που να αμφισβητούν στρατηγικές πλευρές του νεοφιλελευθερισμού ή του νεοφιλελευθερισμού όπως τροποποιείται μετά την κρίση με διαφορετικούς τονισμούς σε κάθε χώρα. Τέτοιοι άξονες μίας πολιτικής συμμαχίας μπορούν να αφορούν σε διαφορετικές χώρες α) το ρόλο του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την ακύρωση του πλασματικού κεφαλαίου με τη διαγραφή χρεών νοικοκυριών και επιχειρήσεων, β) την εθνικοποίηση του τραπεζικού συστήματος ή μέρους του, και την εθνικοποίηση μεγάλων παραγωγικών μονάδων, γ) την αύξηση των αμοιβών ανάλογα με την αύξηση της παραγωγικότητας, δ) τη ρήξη με υπερεθνικές ιμπεριαλιστικές οικονομικές ενώσεις για χώρες που έχουν μπει σε τροχιά υποβάθμισης στο εσωτερικό τους μετά την κρίση.

Τα μεταβατικά αυτά προγράμματα μπορούν να έχουν διαφορές ως προς τους άξονες και τις εσωτερικές ιεραρχίες μεταξύ τους, ανάλογα με τον ταξικό συσχετισμό δύναμης σε κάθε κοινωνικό σχηματισμό, αλλά και τη θέση αυτού του κοινωνικού σχηματισμού στην ιμπεριαλιστική αλυσίδα και των κυρίαρχων τάξεων στον ιμπεριαλιστικό ανταγωνισμό.

Οι διαφορετικές αυτές ιεραρχήσεις δεν αποσκοπούν σε μία αριστερή στρατηγική που μπορεί στο σύγχρονο καπιταλισμό να προσβλέπει σε κάποιου τύπου συμμαχία με μερίδες του κεφαλαίου σε σύγκρουση με τις κυρίαρχες αστικές μερίδες και με το ιμπεριαλιστικό κεφάλαιο, με στόχο είτε την έξοδο από τις υπερεθνικές οικονομικές ενώσεις και την αποκατάσταση της ανταγωνιστικότητας του κεφαλαίου μέσω της αξιοποίησης εθνικής νομισματικής πολιτικής και προστατευτικών μέτρων, είτε τον περιορισμό των υπερκερδών του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου και την αποφυγή του «στραγγαλισμού» του παραγωγικού κεφαλαίου. Όμως ο εσωτερικός συσχετισμός δύναμης, η αστάθεια ή και οι αντιθέσεις του συνασπισμού εξουσίας σε κάθε κοινωνικό σχηματισμό, ή η υποβάθμιση της εγχώριας αστικής τάξης στον ιμπεριαλιστικό καταμερισμό εργασίας ορίζουν πεδία και δυνατότητες συγκρούσεων που μία αριστερή στρατηγική οφείλει να οξύνει.

9. ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ

Η ελληνική κρίση είναι μία από τις μεγαλύτερες σε ένταση που έχουν εκδηλωθεί μεταπολεμικά σε χώρα του αναπτυσσόμενου καπιταλισμού. Πρόκειται για μία συνολική κρίση της στρατηγικής συσσώρευσης του κεφαλαίου και

του μοντέλου διεθνοποίησής του. Είναι χαρακτηριστικό ότι όλοι οι κοινωνικοί και οικονομικοί δείκτες επιδεινώνονται με ρυθμούς που δεν μπορούσαν να προβλέψουν όχι μόνο τα αστικά επιτελεία αλλά ούτε πιθανόν και επικριτές των «μνημονιακών πολιτικών».

Το ευρύτερο πλαίσιο μέσα στο οποίο εκδηλώθηκε η ελληνική κρίση περιλαμβάνει τον συνδυασμό διαφορετικών κρισιακών παραγόντων που είχε ως αποτέλεσμα την αποσταθεροποίηση της συνολικής κοινωνικής στρατηγικής συσσώρευσης του ελληνικού καπιταλισμού, όπως αυτός διαμορφώθηκε τις τελευταίες δεκαετίες. Οι παράγοντες αυτοί ήταν:

α. Η διεθνής κρίση του χρηματιστικοποιημένου καπιταλισμού που είχε ιδιαίτερες επιπτώσεις στις χώρες της περιφέρειας της Ευρωζώνης.

β. Η σοβούσα κρίση υπερσυσσώρευσης που άρχισε να εκδηλώνεται στην Ελλάδα μετά τα μέσα της δεκαετίας του 2000, και ακολούθησε την περίοδο της Ολυμπιάδας και των σημαντικών επενδύσεων σε κατασκευές και πάγιο εξοπλισμό που υλοποιήθηκαν από τα μέσα της δεκαετίας του '90.

γ. Η ιδιαίτερη ένταση της κρίσης στην Ελλάδα, όπως και σε άλλες χώρες της Ευρωζώνης επικαθορίστηκε από την ένταση της ελληνικής οικονομίας στην ΟΝΕ. Τα στοιχεία συγκρότησης της ΟΝΕ μακροπρόθεσμα ενέτειναν τις αντιφάσεις και τις ανισορροπίες στα χαρακτηριστικά διεθνοποίησης του ελληνικού καπιταλισμού και τις άνισες επιπτώσεις από την ένταση του στην ιμπεριαλιστική ολοκλήρωση.

Η κρίση του ελληνικού καπιταλισμού δεν μπορεί να εξεταστεί ανεξάρτητα από την διεθνή τροχιά του νεοφιλελευθερισμού αλλά και από τον ειδικό τρόπο με τον οποίο εμπεδώθηκε στον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό.

Οι κύριες πλευρές της στρατηγικής της ελληνικής αστικής τάξης τις τελευταίες δεκαετίες, ήταν οι ακόλουθες.

1. Η αναδιάρθρωση της παραγωγικής και επιχειρηματικής δομής.

2. Η ενίσχυση της διεθνοποίησης του ελληνικού κεφαλαίου με την προσέλκυση του ξένου κεφαλαίου με διάφορες μορφές, άμεσες επενδύσεις, δανεισμό, εισροή κεφαλαίων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα αλλά και με την εξαγωγή κεφαλαίου και την άσκηση ιμπεριαλιστικών λειτουργιών στην ευρύτερη περιοχή

3. Η ανάπτυξη των τάσεων χρηματιστικοποίησης του ελληνικού καπιταλισμού. Το χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο αναδύθηκε τις τελευταίες δεκαετίες ως ηγεμονική συνιστώσα του κεφαλαίου στον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό. Το χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο αποκόμισε σημαντικά κέρδη, την περίοδο πριν από την κρίση, λόγω της συνολικής λειτουργίας στον κύκλο αναπαραγωγής του κεφαλαίου και της εργατικής δύναμης.

Η αναπτυξιακή αυτή τροχιά παρήγαγε σημαντικές αντιφάσεις, οι οποίες σε συνδυασμό με την εκδήλωση της διεθνούς κρίσης, συγχωνεύθηκαν και οδήγησαν στην ειδική κρίση του ελληνικού καπιταλισμού η οποία έχει πάρει εκρηκτικά χαρακτηριστικά και διαστάσεις.

Η περίοδος μετά το 1995, ήταν μία περίοδος έντασης της συσσώρευσης του κεφαλαίου στην Ελλάδα. Μέχρι την έναρξη της κρίσης, ήταν μία περίοδος κατά την οποία υπήρξε πραγματική αύξηση των εισοδημάτων των μισθωτών, που συμβάδιζε με την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας. Επρόκειτο για την αποτύπωση ενός συμβιβασμού του κεφαλαίου με τμήματα των λαϊκών στρωμάτων, που αντανάκλασε τα ευρύτερα συγκυριακά οφέλη, λόγω του μοντέλου ανάπτυξης του ελληνικού καπιταλισμού μετά το Μάαστριχτ, που ενισχύθηκε και μετά την ένταξη στην Ο.Ν.Ε. Οι κοινωνικοί συμβιβασμοί και η ηγεμονία αυτής της στρατηγικής αντανάκλωνταν στην σχετική πολιτική σταθερότητα του συνασπισμού εξουσίας όπως αποκρυσταλλωνόταν στην υψηλή πολιτική επιρροή των δύο εναλλακτικών αστικών κομμάτων εξουσίας, αλλά και στην παραπλήσια πολιτική τους. Η πολιτική σταθερότητα άρχισε να αποδιοργανώνεται μετά τα πρώτα συμπτώματα της κρίσης και κυρίως στη συγκυρία του Δεκέμβρη του 2008.

Μετά τα μέσα της δεκαετίας του 2000 η ένταση της συσσώρευσης κεφαλαίου, ειδικά στους παραγωγικούς τομείς μειώνεται ενώ αντιστρέφεται ραγδαία, μετά την έναρξη της κρίσης. Αντίστοιχα την ίδια περίοδο εμφανίζεται μία σταδιακή κάμψη της αποδοτικότητας του κεφαλαίου που αποτελεί στοιχείο της σοβούσας κρίσης υπερσυσσώρευσης, ενώ μετά την έναρξη της κρίσης επέρχεται απότομη κατάρρευση. Τα τελευταία χρόνια ειδικά την περίοδο 2011-2013 υπάρχει μία σαφής και πρωτόγνωρη για χώρα του αναπτυγμένου καπιταλισμού, διεργασία καθαρής αποσυσσώρευσης κεφαλαίου.

Η ισορροπία όπως περιγράφηκε παραπάνω, κατέρρευσε με την εκδήλωση της κρίσης. Μέσα σε τρία χρόνια έχει γίνει μια βίαιη προσαρμογή των μισθών με αποτέλεσμα την απώλεια τουλάχιστον μίας δεκαετίας αυξήσεων στο επίπεδο του μέσου μισθού, καθώς και εκτόξευση της ανεργίας σε πρωτοφανή επίπεδα, οδηγώντας στην εκδήλωση μίας ανοιχτής κρίσης εκπροσώπησης ευρύτατων κοινωνικών στρωμάτων και κατηγοριών.

9.1. Η ένταξη στην ΟΝΕ ως στρατηγική επιλογή της άρχουσας τάξης και η επίδρασή της στην ελληνική κρίση

Κεντρικό ρόλο στη στρατηγική συσσώρευσης στην Ελλάδα έπαιξε η ένταξη στην Ευρωζώνη. Η ενσωμάτωση σε μία ευρύτερη οικονομική ενότητα βάθυνε τον ιμπεριαλιστικό καταμερισμό εργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών. Ειδικά για μία μικρή ανοιχτή οικονομία της περιφέρειας της Ε.Ε., όπως η Ελλάδα, η ένταξη οδήγησε σε αναπροσανατολισμό όχι μόνο των παραγωγικών βιομηχανικών τομέων της χώρας, αλλά και του συνολικότερου ρόλου που το ελληνικό κεφάλαιο ήθελε να παίξει μέσα σε αυτή την ευρύτερη οικονομική ενότητα. Επρόκειτο για έναν νέο τύπο ένταξης στον ιμπεριαλιστικό καταμερισμό εργασίας και για μία αναπροσαρμογή της στρατηγικής συσσώρευσης του ελληνικού κεφαλαίου, που εμβάθυνε ορισμένα από τα χαρακτηριστικά που προϋπήρχαν της συμμετοχής στη συμφωνία του Μάαστριχ, και αποκρυσταλλώθηκαν με την συμμετοχή στην Ο.Ν.Ε.

Η ένταξη στην Ευρωζώνη παρήγαγε ορισμένα πλεονεκτήματα. Διαμόρφωσε τη δυνατότητα ευκολότερης χρηματοδότησης της ελληνικής οικονομίας σε όλα τα επίπεδα που απαιτούνταν, λόγω της ραγδαίας μείωσης των επιτοκίων δανεισμού. Υπήρξε ευκολότερη χρηματοδότηση σε αντίθεση με άλλα κράτη του ίδιου επιπέδου παραγωγικότητας και θέσης στον ιμπεριαλιστικό καταμερισμό εργασίας που βρίσκονταν εκτός νομισματικών ενώσεων.

Η ένταξη του ελληνικού κεφαλαίου σε μία ζώνη με ένα ισχυρότερο νόμισμα, είχε ως αποτέλεσμα την αναίρεση των δυνατοτήτων ρύθμισης της ανταγωνιστικότητας του μέσω της νομισματικής επέκτασης αλλά και της υποτίμησης του νομίσματος. Είχε επιπτώσεις στο έλλειμμα ανταγωνιστικότητας ορισμένων κλάδων της ελληνικής οικονομίας εμβαθύνοντας τις πιέσεις από την ένταξη στο διεθνή καταμερισμό εργασίας. Την περίοδο αυτή διευρύνθηκε το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Η εσωτερική ζήτηση και κυρίως η ιδιωτική κατανάλωση σταθεροποιήθηκε σε υψηλά επίπεδα και χρηματοδοτήθηκε άμεσα και έμμεσα από το δανεισμό.

Ωστόσο οι περιορισμοί αυτοί δεν προβληματίσαν το ελληνικό κεφάλαιο και τους πολιτικούς εκπροσώπους τους. Θεώρησαν ότι τα μακροπρόθεσμα οφέλη από την ένταξη στην Ο.Ν.Ε., θα υπερκάλυπταν τις απώλειες ανταγωνιστικότητας σε ορισμένους κλάδους και θα ευνοούσαν ορισμένους στρατηγικούς στόχους με κυριότερο τη σταθεροποίηση του συσχετισμού δύναμης υπέρ του κεφαλαίου και την ενίσχυση των διαδικασιών της οικονομικής αναδιάρθρωσης και της αποστείρωσης του πολιτικού συστήματος από τα λαϊκά συμφέροντα. Η στρατηγική των ευρωπαϊκών αστικών τάξεων και μεταξύ αυτών των κρατών με χαμηλότερα επίπεδα ανάπτυξης όπως η Ελλάδα είχε στόχο διαμέσου της δημοσιονομικής πειθαρχίας, της συμπίεσης των μισθών σε συνδυασμό με την φιλελευθεροποίηση των κινήσεων κεφαλαίου, να αποκομίσουν από κοινού οφέλη τους έναντι των εργαζόμενων τάξεων των επιμέρους αστικών κρατών

Η ένταξη της Ελλάδας στην Ο.Ν.Ε. ήταν αποτέλεσμα της επιδίωξης των κυρίαρχων τάξεων στην Ελλάδα, να ενσωματώσουν πλήρως την Ελλάδα στο νεοφιλελεύθερο ιμπεριαλιστικό καταμερισμό εργασίας και να βαθύνουν τις διεργασίες αναδιάρθρωσης.

Η στρατηγική αυτή, μέσα σε μία δεκαετία, προσέκρουσε στις αντιφάσεις της νεοφιλελεύθερης ολοκλήρωσης της Ε.Ε., που συνδυάστηκαν με τη διεθνή κρίση του νεοφιλελευθερισμού και μία ειδική κρίση της στρατηγικής συσσώρευσης του ελληνικού κεφαλαίου. Αυτό δεν σημαίνει ότι για μία ολόκληρη περίοδο δεν είχε επιτυχίες για τις κυρίαρχες τάξεις, ή ότι ήταν μία στρατηγική που επιβλήθηκε εξωτερικά και αντιστοιχούσε σε μία προσπάθεια μεταφοράς πόρων από τις περιφερειακές χώρες στο ιμπεριαλιστικό κέντρο.

Ο εκτροχιασμός της στρατηγικής της ελληνικής αστικής τάξης ως αποτέλεσμα εσωτερικών αντιφάσεων και στρατηγικών ανταγωνισμών στο εσωτερικό της ΕΕ και το αδιέξοδο στο οποίο περιήλθε δεν είναι αποτέλεσμα απλά λανθασμένων χειρισμών. Σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με το χαρακτήρα των ιμπεριαλιστικών ολοκληρώσεων και της διεθνοποίησης του κεφαλαίου και των αντιφάσεων και ανταγωνισμών οι οποίες ενυπάρχουν και δεν μπορούν να μεταβληθούν και να εξομαλυνθούν στο πλαίσιο «υπεριμπεριαλιστικών υπερεθνικών ενώσεων».

Η ένταξη της Ελλάδας στην Ο.Ν.Ε. και η επιτάχυνση των ρυθμών συσσώρευσης του κεφαλαίου, είχαν σαν αποτέλεσμα την αναδιάρθρωση της ελληνικής οικονομίας, την ταχύτερη ανάπτυξη του Α.Ε.Π., διέυρυναν όμως και εμβάθυναν τις προϋπάρχουσες δομικές ανισορροπίες της ένταξης του ελληνικού καπιταλισμού στη νεοφιλελεύθερη Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε μια χώρα όπως η Ελλάδα, με μικρή παραγωγική βάση, εξαιρετικά ανοιχτή οικονομία και με δίδυμα ελλείμματα ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών και κρατικού χρέους, η οποία δέχθηκε μεγάλες ροές κεφαλαίων την προηγούμενη δεκαετία, η εκδήλωση της κρίσης διαμόρφωσε μία κατάσταση «κλασική» στη φάση του νεοφιλελεύθερου χρηματιστικοποιημένου καπιταλισμού. Εμφανίστηκαν διευρυμένα τα συμπτώματα της γρήγορης αντιστροφής των ροών κεφαλαίων, που παρουσιάστηκαν και σε μια σειρά άλλες χώρες την περίοδο της νεοφιλελεύθερης χρηματιστικοποίησης, με αποτέλεσμα την αδυναμία αναχρηματοδότησης του χρέους. Η διεθνής

οικονομική κρίση σε συνδυασμό με την πτωτική τάση του ποσοστού κέρδους και την υποχώρηση των ρυθμών συσσώρευσης στην Ελλάδα, παρήγαγε σημαντικά αποτελέσματα ύφεσης στον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό. Οι ξένοι επενδυτές αντιλαμβανόμενοι ότι μέσα σε αυτό το πλαίσιο δεν θα καλύπτονταν οι μελλοντικές απαιτήσεις από τη συσσώρευση πλασματικού κεφαλαίου, είτε προέβησαν σε πώληση των ομολόγων που κατείχαν σε χαμηλότερες τιμές από τις προσδοκώμενες, αναλαμβάνοντας έγκαιρα ένα τμήμα των απωλειών, είτε περιέκοψαν τις πηγές δανεισμού για το ελληνικό δημόσιο.

Η παραπάνω εξέλιξη της αντιστροφής των ροών κεφαλαίου και της περιστολής των πηγών χρηματοδότησης δεν ήταν πρωτοφανής. Πολλές άλλες χώρες αντιμετώπισαν τις προηγούμενες δεκαετίες και στο πλαίσιο της ανόδου της νεοφιλελεύθερης χρηματιστικοποίησης, την ίδια κατάσταση με καταστροφικές οικονομικές συνέπειες. Όμως οι επιπτώσεις στην Ελλάδα, είναι εξίσου ή και περισσότερο έντονες διότι στην συγκεκριμένη περίπτωση υπάρχει ένας εκρηκτικός συνδυασμός της διεθνούς κρίσης και της εξάντλησης ενός μοντέλου συσσώρευσης που αναπτύχθηκε τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια.

9.2. Η αδυναμία εξυπηρέτησης του ελληνικού δημόσιου χρέους χωρίς πρόσθετη περικοπή

Η αδυναμία αναχρηματοδότησης του χρέους και της εξεύρεσης πηγών δανεισμού σε συνθήκες ύφεσης, κατέστησαν άμεσο το ενδεχόμενο της ελληνικής χρεοκοπίας. Οι ιμπεριαλιστικοί μηχανισμοί, Ε.Ε. – ΔΝΤ, παρενέβησαν καλύπτοντας τις ανάγκες χρηματοδότησης του ελληνικού χρέους. Οι διαδοχικές δανειακές συμβάσεις είχαν σαν στόχο να θωρακίσουν το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα που ήταν εκτεθειμένο στα ελληνικά ομόλογα, μετατοπίζοντας ένα σημαντικό τμήμα τους στην Ε.Κ.Τ. και το Δ.Ν.Τ. και διατηρώντας σταθερές μόνο τις υποχρεώσεις στις ελληνικές τράπεζες και τα ασφαλιστικά ταμεία.

Σε μία δεύτερη φάση τα ιμπεριαλιστικά κέντρα επιδιώκουν να οδηγήσουν σε μία στρατηγική καπιταλιστικής ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας μέσα από την πολιτική της εσωτερικής υποτίμησης και του περιορισμού της ζήτησης ως μοχλών για την επανεκκίνηση της συσσώρευσης του κεφαλαίου και της ανάκαμψης της κερδοφορίας. Μια στρατηγική που αποδείχθηκε και θα αποδειχθεί και στο μέλλον εξαιρετικά αντιφατική.

Τα σημάδια κατάρρευσης (στις επενδύσεις, το ΑΕΠ και την απασχόληση) είναι τεράστια, και παρά τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της κερδοφορίας, σε ορισμένους τομείς τα αποτελέσματα είναι πολύ περιορισμένα.

Η ύφεση ως μηχανισμός αναδιάρθρωσης των κοινωνικών σχέσεων, αλλά και εκκαθάρισης των λιγότερο παραγωγικών κεφαλαίων και μείωσης του μεριδίου των μισθών στο κοινωνικό προϊόν σε ορισμένες περιόδους είναι συμβατή με το μακροπρόθεσμο κεφαλαιοκρατικό συμφέρον όχι όμως στην περίπτωση που λειτουργεί με καταστροφικό τρόπο για την παραγωγική δομή. Η οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα παραμένει σε ιδιαίτερα κακή κατάσταση, παρά το γεγονός ότι το εξωτερικό έλλειμμα και το δημοσιονομικό έλλειμμα έχουν βελτιωθεί μετά την εφαρμογή των μέτρων.

Στο πλαίσιο της ύφεσης και της καταστροφής παραγωγικών δυνατοτήτων η δυναμική του δημοσίου χρέους είναι τέτοια, που η αποπληρωμή του ακόμα και μετά από το τρίτο μνημόνιο δεν είναι εφικτή. Οι προβλέψεις πάνω στις οποίες στηρίζονται τα βασικά σενάρια για την εξέλιξη του χρέους ήδη είναι παρωχημένες και διαψεύδονται από την πραγματικότητα.

Μεσοπρόθεσμα οι κυρίαρχες τάξεις στην Ευρωζώνη, θα πρέπει να αναπροσαρμόσουν την τακτική τους ως προς το ελληνικό δημόσιο χρέος και πιθανόν ως προς τα χρέη των άλλων προβληματικών κρατών. Όμως σήμερα βρίσκονται σε μία διαδικασία αναβολής και μετατόπισης. Ειδικά η Γερμανία και οι σύμμαχες χώρες θέλουν να αποφύγουν, την σύνδεση νέων τραπεζικών κρίσεων με την κρίση του δημόσιου χρέους αλλά και να αποφύγουν να αναλάβουν τα άμεσα ή έμμεσα κόστη διάσωσης είτε με την απευθείας περικοπή χρέους είτε με την αμοιβαιοποίηση των χρεών. Το πρόβλημα δεν είναι μόνο το ελληνικό δημόσιο χρέος αλλά και τα χρέη των άλλων κρατών της περιφέρειας ή η άσχημη κατάσταση των τραπεζών τους, που επιτείνεται από την οικονομική κρίση που αυξάνει τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και επιδεινώνει την κατάσταση των τραπεζικών τους συστημάτων

Όπως φαίνεται οι λύσεις δεν είναι εύκολες, είναι εξ ορισμού αντιφατικές και συγκρούονται με τις επιδιώξεις επιμέρους καπιταλισμών στην Ευρωζώνη. Ειδικά στην Ελλάδα η μόνη λύση από αστικής σκοπιάς για την εξυπηρέτηση του χρέους είναι η αναδιάρθρωση του με επιπλέον περικοπή, που στην πραγματικότητα όμως λόγω της κατάστασης των τραπεζικών συστημάτων απαιτεί νέες καθαρές μεταβιβάσεις από τον ιμπεριαλιστικό πυρήνα. Αυτή η δυνατότητα υπάρχει αν οι ανάγκες για καθαρές μεταβιβάσεις αφορούν ένα αριθμό χωρών όπως η Ελλάδα ή Πορτογαλία, ωστόσο καθίσταται ασύμφορη για τις χώρες του ιμπεριαλιστικού πυρήνα αν συμπεριληφθεί η Ισπανία και η Ιταλία.

10. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΡΧΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Η κατάσταση σήμερα εμφανίζεται ασταθής και αντιφατική ως προς τα αποτελέσματα της στρατηγικής των κυρίαρχων τάξεων. Η μείωση των μισθών αποτελεί τον βασικό παράγοντα στην προσπάθεια ανάκαμψης του ελληνικού καπιταλισμού αν συνυπολογιστούν οι άλλοι συντελεστές παραγωγής η εξέλιξη των οποίων εξακολουθεί να είναι δυσμενής. Η φθίνουσα συσσώρευση κεφαλαίου, η μείωση του τραπεζικού δανεισμού αλλά και το γεγονός ότι μέχρι σήμερα δεν υπάρχει σοβαρή ανάκαμψη των εξαγωγών προϊόντων ώστε να καταστήσει τις εξαγωγές ελκυστή της ανάπτυξης καθιστά το κόστος εργασίας, τον πρώτο και κύριο παράγοντα, για την ανάκαμψη της συσσώρευσης του κεφαλαίου. Στην κατεύθυνση μείωσης των αμοιβών έχουν γίνει σημαντικά βήματα από τη σκοπιά του ελληνικού κεφαλαίου και σε αυτή την μείωση έχουν επιδράσει α) οι θεσμικές ανατροπές με την κατάργηση των κλαδικών συμβάσεων και β) η αύξηση της ανεργίας.

Με βάση τα παραπάνω, η βασική στρατηγική του συνασπισμού εξουσίας, όπως αυτός έχει διαμορφωθεί σήμερα, στοχεύει:

- στη μείωση της αξίας της εργατικής δύναμης για την βελτίωση της καπιταλιστικής κερδοφορίας,
- στην προσπάθεια να καταστεί ο συλλογικός εργαζόμενος παραγωγικότερος για το κεφάλαιο,
- στις διαδικασίες άρσης των εμποδίων, των συμβιβασμών και των ρυθμίσεων, που δημιουργούν προσκόμματα στην ανάκαμψη της καπιταλιστικής συσσώρευσης,
- στη μείωση της αξίας του υφιστάμενου κεφαλαίου ώστε να καταστεί αποδοτικότερο,
- στη σταδιακή μείωση του μεγέθους του κράτους ως παράγοντα εγγύησης ορισμένων συμβιβασμών με τα λαϊκά στρώματα, συμβιβασμοί που θεωρούνται ασύμβατοι με το νέο μοντέλο συσσώρευσης στο οποίο προσανατολίζονται οι αστικές τάξεις σε διεθνές επίπεδο.

Πρόκειται για μία διαδικασία καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης και εσωτερικής υποτίμησης η οποία έχει τους ακόλουθους στόχους α) να αποκαταστήσει τα επίπεδα κερδοφορίας του κεφαλαίου που μειώθηκαν στο πλαίσιο της κρίσης β) να καταστήσει τις εξαγωγές κινητήριο μοχλό της ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας και γ) να μειώσει τις εισαγωγές υποβαθμίζοντας τη δυνατότητα κατανάλωσης διαμέσου της λιτότητας για ευρύτερα λαϊκά και μικροαστικά στρώματα.

Το εγχείρημα της εσωτερικής υποτίμησης είναι εξαιρετικά κεντρικό για την έκβαση της ταξικής πάλης αλλά και για την επιτυχία της βιαίας αναδιάρθρωσης κοινωνικών σχέσεων που θέλει να επιβάλλει το κεφάλαιο. Αναδεικνύει ένα συγκεκριμένο προσανατολισμό για την επίλυση των ζητημάτων ανταγωνιστικότητας του ελληνικού καπιταλισμού μέσα στο πλαίσιο διεθνοποίησης του κεφαλαίου : προσαρμογή των μισθών των λιγότερων ειδικευμένων στρωμάτων εργαζομένων και των νέων διανοητικά εργαζομένων, σε επίπεδα που θα προσεγγίζουν αυτά των κρατών της Αν. Ευρώπης και της Βαλκανικής (χώρες της νέας περιφέρειας της Ε.Ε.).

Πρόκειται για μία αντιφατική στρατηγική, αφού ο ελληνικός καπιταλισμός δεν είναι προσανατολισμένος να ανταγωνίζεται χώρες όπως αυτές της Αν. Ευρώπης και της Βαλκανικής, με βάση το μισθολογικό κόστος. Κάτι τέτοιο θα προϋπέθετε μία πολύ μεγάλη περικοπή των αμοιβών με πολλαπλές πολιτικές και οικονομικές επιπτώσεις, που έρχεται σε αντίθεση με την μέχρι τώρα τροχιά του, που βασιζόταν στην ανάπτυξη συγκεκριμένων κλάδων αλλά και στην αύξηση της κατανάλωσης και των κατασκευών. **Η στρατηγική, για την επίλυση του ελλείμματος ανταγωνιστικότητας στην Ελλάδα, μέσω της συμπίεσης των μισθών σε πολύ χαμηλά επίπεδα, καθιστά το μοντέλο της συσσώρευσης ασταθές, βαθιάίνει την κρίση και δημιουργεί πολιτική και κοινωνική ανισορροπία. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η στρατηγική αυτή θα καταρρεύσει από τις αντιφάσεις της ή επειδή θα εντείνει την ύφεση.**

Ενδεχόμενη επιτυχία και εμπέδωση πτυχών αυτής της στρατηγικής θα διαμορφώνει τους όρους για την ανάκαμψη της καπιταλιστικής κερδοφορίας, την ανάδυση κοινωνικών στρωμάτων ευνοημένων από αυτή τη διαδικασία και τη μεγαλύτερη πόλωση μεταξύ αυτών των στρωμάτων και μία μεγάλης μάζας ανέργων και χαμηλά αμειβόμενων στον ιδιωτικό τομέα και στον δημόσιο τομέα.

Από την άλλη πλευρά τα ελλείμματα διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, όπως η μείωση της παραγωγικής ικανότητας της ελληνικής οικονομίας από το βάθαιμα της κρίσης, η παραγωγή προϊόντων σχετικά μικρής προστιθέμενης αξίας, χαμηλής ενσωμάτωσης τεχνολογικών καινοτομιών, μικρής ποιοτικής διαφοροποίησης, η απώλεια μεριδίου αγορών και δικτύων διανομής ειδικά σε μεγάλες αγορές σε συνδυασμό με την μείωση των ρυθμών συσσώρευσης του κεφαλαίου έχουν σαν αποτέλεσμα την παραγωγή σημαντικών εντάσεων και αντιφάσεων στην αστική στρατηγική.

Τα στρώματα τα οποία θα ευνοηθούν από ένα νέο κύκλο καπιταλιστικής ανάπτυξης, θα είναι αισθητά λιγότερο μαζί από όσα έλαβαν μερίδιο από την καπιταλιστική ανάπτυξη της νεοφιλελεύθερης περιόδου του

ελληνικού καπιταλισμού. Ωστόσο στο βαθμό που η αστική τάξη θα καταφέρει να εμπεδώσει πτυχές της νέας αυταρχικής εξουσίας και κυρίως να αποδιοργανώσει τις αντιστάσεις και τα πολιτικά αποτελέσματα των λαϊκών τάξεων, το νέο μοντέλο διάρθρωσης κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων, θα επιδρά παράγοντας αποτελέσματα συναίνεσης ή υποταγής και σε τμήματα των μικροαστικών στρωμάτων.

11. ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

11.1. Γενικά χαρακτηριστικά της πολιτικής συγκυρίας

Η συνολική αστική στρατηγική για την υπέρβαση της κρίσης χαρακτηρίζεται από δυσκολίες και αντιφάσεις και επικαθορίζεται από τη διεθνή οικονομική στασιμότητα και τα κρισιμικά χαρακτηριστικά. Είναι όμως εμφανές, ότι ενδεχόμενη επιτυχία της θα σημαίνει συνολικότερη αλλαγή των συσχετισμών δύναμης καθώς και μετασχηματισμό του κοινωνικού μοντέλου συσώρευσης του κεφαλαίου.

Η κρίση και η αστική στρατηγική για την επίλυσή της, παράγει φθορά και αστάθεια στο συνασπισμό εξουσίας. Οι ενεργητικές αλλά και οι έμμεσες αντιστάσεις των λαϊκών στρωμάτων δημιουργούν στοιχεία κρίσης νομιμοποίησης της αστικής πολιτικής και των εκπροσώπων της.

Η ένταση των κοινωνικών συγκρούσεων και το γεγονός ότι σε αυτές συμμετείχαν στρώματα που αποτελούσαν την κοινωνική βάση των αστικών πολιτικών κομμάτων, αλλά και κοινωνικά στρώματα τα οποία απείχαν από κινητοποιήσεις μετά τις αρχές της δεκαετίας του '90, κλόνισε τη σταθερότητα του πολιτικού συστήματος και τις παραδοσιακές λειτουργίες εναλλαγής μεταξύ των αστικών κομμάτων εξουσίας που λειτουργούσαν ως βαλβίδα αποσυμπίεσης της κοινωνικής δυσανεμίας.

Η διόγκωση της δυσανεμίας, ειδικά η αύξηση της ανεργίας, η συμπίεση των μικροαστικών στρωμάτων είχε σαν αποτέλεσμα, την εισβολή μεγάλων μαζών στο προσκήνιο, με τρόπο ο οποίος παρέκαμψε για μία περίοδο, το χαμηλό βαθμό συνδικαλισμού, την γραφειοκρατικοποίηση και αστικοποίηση της μεγάλης μάζας των συνδικαλιστικών οργάνων, αλλά και την γραφειοκρατική και διασπαστική τακτική των πολιτικο-συνδικαλιστικών δυνάμεων της ρεφορμιστικής αριστεράς.

Τα προηγούμενα χρόνια υπήρξε ένταση των κοινωνικών αγώνων, παρά τις διακυμάνσεις και τις παλινδρομήσεις που εμφανίστηκαν. Σε πολλές περιπτώσεις οι κοινωνικές αντιστάσεις πήραν βίαιο χαρακτήρα, και κλόνισαν τη σταθερότητα του κυβερνητικού κέντρου. Η αποτύπωση αυτής της κρίσης νομιμοποίησης στο πολιτικό σύστημα αντανακλάται με έντονο τρόπο με την εκλογική κατάρρευση του δικομματισμού και ειδικά του ΠΑΣΟΚ.

Όμως αυτή η θετική καταρχήν εξέλιξη πρέπει να αντιμετωπίζεται στις πραγματικές της διαστάσεις. Το πραγματικό κόμμα της αστικής τάξης, στο οποίο συγκεφαλαιώνονται οι αστικές στρατηγικές, είναι το αστικό κράτος. Ακόμα και αν υφίσταται φθορά των παραδοσιακών αστικών κομμάτων το κρίσιμο ζήτημα είναι ο βαθμός επιβολής της αστικής πολιτικής από το ίδιο το κράτος παρά τις μεταβολές και τις μεταλλάξεις στο αστικό πολιτικό προσωπικό. Το κράτος άλλωστε σε τελική ανάλυση αποτελεί τον συλλογικό εκπρόσωπο των κεφαλαιοκρατών και η πολιτική παρέμβαση του είναι πολύ πιο καθοριστική από αυτή των επιμέρους αστικών κομμάτων. Για αυτό το λόγο και η κρίση των κομμάτων δεν μετασχηματίζεται κατ' ανάγκη σε πολιτική κρίση και πολύ περισσότερο σε κρίση του κράτους.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο συνυπάρχουν η κρίση κοινωνικής εκπροσώπησης με τα στοιχεία πολιτικής κρίσης και με την ανάπτυξη επιθετικών ηγεμονικών στρατηγικών του κεφαλαίου που βασίζονται

α) στην αλλαγή του συσχετισμού δύναμης μέσα στους κοινωνικούς και εργασιακούς χώρους..

β) στην έλλειψη μίας εναλλακτικής πολιτικής πρότασης από την αριστερά που να συνδυάζεται με μία ενιαία πολιτικο-συνδικαλιστική τακτική παρατεταμένων αγώνων και σε κρίσιμους οικονομικούς κλάδους και σε επίπεδο λαϊκών συνελεύσεων και συσπειρώσεων.

Η συγκρότηση του κυβερνητικού κέντρου με πυρήνα τη ΝΔ ανέλαβε να υπηρετήσει τα συμφέροντα του συστήματος χωρίς συμβιβασμούς ή παραχωρήσεις προς την κοινωνική πλειοψηφία και χωρίς υπαναχωρήσεις από την δέσμευση της τήρησης των όρων της «πολιτικής του μνημονίου» σε πιο αυταρχικές κατευθύνσεις, ομογενοποίησης των αστικών πολιτικών δυνάμεων, έντασης του αυταρχικού λόγου και πρακτικής.

Οι βουλευτικές εκλογές της 17^{ης} Ιουνίου 2012, έδωσαν μία πρόσκαιρη λύση στην κρίση πολιτικής εκπροσώπησης που εκδηλώθηκε με πρωτοφανή τρόπο στις εκλογές της 6^{ης} Μάη. Τα δύο αστικά κόμματα τα οποία εναλλάσσονταν στην

κυβερνητική εξουσία τα τελευταία σαράντα χρόνια, εξακολουθούν όμως να παραμένουν σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα. Όμως η ένταση της κρίσης οδήγησε σε μία σημαντική πολιτική εξέλιξη, που ενέτεινε τα στοιχεία πολιτικής αστάθειας. Η αριστερά (ΣΥΡΙΖΑ, ΚΚΕ, ΑΝΤΑΡΣΥΑ, άλλες δυνάμεις της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς) απέσπασε περίπου 2 εκατομμύρια ψήφους και κατέλαβε ένα ποσοστό 32 %. Ωστόσο δεν συνεχίστηκε η ενίσχυση της αριστεράς με την ίδια ορμή με αυτή που αποτυπώθηκε στις εκλογές της 6^{ης} Μάη 2012. Αντίθετα κατά κύριο λόγο επιταχύνθηκε με καταλυτικούς όρους η ηγεμονία του ΣΥΡΙΖΑ στο εσωτερικό της αριστεράς και η μετατόπιση ψήφων από άλλους σχηματισμούς, όπως το ΚΚΕ, ΑΝΤΑΡΣΥΑ, προς τον ΣΥΡΙΖΑ. Η εξέλιξη αυτή είναι κατ' αρχήν αρνητική διότι ο ΣΥΡΙΖΑ ειδικά μετά τις εκλογές υιοθέτησε μία ακόμα πιο φιλο-Ε.Ε. και φιλο-ΟΝΕ στάση, αποφεύγοντας να απαντήσει στα τρομοκρατικά διλήμματα και λειτουργώντας ως ανάχωμα, απέναντι σε μία πιο αντισυστημική μετατόπιση.

Η εκλογική άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ και η προνομιοποίηση του πολιτικού σχεδίου μιας αριστερής διαχείρισης μέσα στα πλαίσια της Ε.Ε. και της Ο.Ν.Ε., αντανakλά το γεγονός ότι για πλατιά τμήματα των λαϊκών στρωμάτων η πρόσδεση στην «ευρωπαϊκή στρατηγική» και την Ευρωζώνη παραμένει ισχυρή, αποτέλεσμα τόσο υλικών παραμέτρων, όσο και της διαμόρφωσης ενός ιδεολογικού συσχετισμού που είναι δύσκολο να ξεπεραστεί ακόμα και στο πλαίσιο της κρίσης. Η συνεπής και διαρκής, από την πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ, διαβεβαίωση ότι υπάρχει εναλλακτική διέξοδος η οποία να συνδυάζει την άρση των μέτρων του μνημονίου και την παραμονή στην Ευρωζώνη αποτελεί μία πλευρά της πολιτικής του που οδήγησε στην εκλογική του άνοδο.

Ωστόσο ενάμιση χρόνο μετά τις εκλογές, και ειδικά μετά τον τρόπο διαχείρισης της κυπριακής κρίσης αλλά και την επιβολή συνεχών νέων μέτρων η βεβαιότητα για κάποια μορφή επαναδιαπραγμάτευσης των μνημονιακών ρυθμίσεων, μειώνεται και αυτό αντανakλάται στα όλο και υψηλότερα ποσοστά αντίθεσης στην ΟΝΕ και στην Ε.Ε. παρά το γεγονός ότι αυτά δεν έχουν άμεση πολιτική εκπροσώπηση.

11.2. Για την άνοδο της φασιστικής Χρυσής Αυγής και την κρατική διαχείριση του ναζιστικού φαινομένου

Η άνοδος της κοινωνικής επιρροής της Χ.Α., απηχεί τις συνθήκες της κοινωνικής πόλωσης και της αντιδραστικοποίησης στρωμάτων των υποβαθμισμένων περιοχών των μεγάλων πόλεων που πλήττονται από την κρίση, αλλά αντανakλά επίσης και την επιδίωξη γενικότερης αυταρχικής κρατικής στροφής. Η άνοδος της Χ.Α. έχει μία σχετική αυτονομία και δεν παράγεται αμιγώς από τις κρατικές πρακτικές παραγωγής και διαχείρισης του παρακράτους. Στο πλαίσιο αυτό η Χ.Α. στη μετάβαση της από μία περιθωριακή εγκληματική ομάδα με στενές σχέσεις με αφανείς και σκληρούς κατασταλτικούς μηχανισμούς σε ένα σχετικά μαζικό κόμμα με ναζιστικό προσανατολισμό, δεν αποτελούσε απλά εργαλείο της εκάστοτε κυβερνητικής ή ακόμα και κρατικής πολιτικής αλλά διαμόρφωνε ένα βαθμό σχετικής – και σταδιακά σημαντικής – αυτονομίας σε σχέση με την συνισταμένη της κυρίαρχης αστικής πολιτικής.

Η μαζικοποίηση της Χ.Α. και κυρίως η ραγδαία άνοδος της εκλογικής της επιρροής αντανakλούσε την κρίση εκπροσώπησης των παραδοσιακών αστικών κομμάτων κυρίως – αλλά όχι μόνο- της Ν.Δ. Τέλος η Χ.Α. έγινε ανεκτή και είχε έμμεση στήριξη στη ραγδαία ανάπτυξη της από ένα σύνολο αστικών πολιτικό ιδεολογικών μηχανισμών σε αυτή τη φάση της μετάβασης της μέσα σε μία ειδική συγκυρία με σημαντικά διακυβεύματα. Οι μαζικοί αγώνες, η βίαιη εισβολή τμήματος των λαϊκών μαζών στη πολιτική σκηνή, η σχετική τους ανεξαρτησία, με χαρακτηριστικό το κίνημα των πλατειών, διαμόρφωσε τη κρίση του δικομματισμού αλλά και στοιχεία ανοιχτής πολιτικής κρίσης. Σε όλη αυτή τη περίοδο, υπήρξαν συγκυρίες όπου οι προοπτικές των κυβερνήσεων του συνασπισμού εξουσίας στη σύγκρουση τους με το λαϊκό κίνημα φαίνονταν αβέβαιες.

Η πρωτοβουλία του κυβερνητικού κέντρου για την κατασταλτική οριοθέτηση της Χ.Α. καθορίζεται από το γεγονός ότι αυτή εισήγαγε μία βίαιη αντιδραστική ριζοσπαστικοποίηση, του πολιτικού λόγου και της πολιτικής πρακτικής ορισμένων τμημάτων των μικροαστικών και λαϊκών στρωμάτων πρωτίστως σε επίπεδο πολιτικής αναγνώρισης και αντιπροσώπευσης, αλλά όχι μόνο. Αυτή μόνο βραχυπρόθεσμα και μόνο σε ορισμένες συγκυρίες είναι προς το συνολικό συμφέρον της αστικής τάξης και την διευρυμένη εμπέδωση της κυρίαρχης αστικής στρατηγικής. Παρ' όλα αυτά το χτύπημα της φασιστικής συμμορίας διαμορφώνεται και στο πλαίσιο του καταναγκασμού που επιβάλλει το λαϊκό κίνημα, στον αστισμό στη βάση ενός ευρύτερου κοινωνικού συσχετισμού και όπως αυτός ενεργοποιήθηκε μετά τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα» Υπό το παραπάνω πρίσμα η πίεση του λαϊκού παράγοντα και οι γενικότερες διεργασίες και προσπάθειες των αντιφασιστικών τάσεων των τελευταίων ετών για την απονομιμοποίηση της Χ.Α. επικαθόρισαν και εν μέρει επέβαλλαν ορισμένες από τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες. Η εμφάνιση των λαϊκών μαζών στο προσκήνιο μετά τη δολοφονία του Π. Φύσσα, τόσο με τη μαζική και συγκρουσιακή διαδήλωση στο Κερατσίνι, όσο και με όλες όσες ακολούθησαν σε επίπεδο συνοικιών στην Αθήνα

αλλά και στην επαρχία και ιδιαίτερα με την μαζική πορεία της 25/09/2009 στα κεντρικά γραφεία της Χ.Α. ουσιαστικά με πρωτοβουλία ελάχιστων πολιτικών τάσεων και με την αντίθεση και των δύο κομμάτων της ρεφορμιστικής αριστεράς, άσκησε σοβαρή πίεση στο συνασπισμό εξουσίας. Η κυβέρνηση και οι κρατικοί μηχανισμοί δεν μπορούσαν και δεν ήθελαν να αντιμετωπίσουν τις συνθήκες αστάθειας που θα δημιουργούσε άλλη μία έκρηξη αντίστοιχη ή και μεγαλύτερη του Δεκέμβρη του '08.

Η εξέλιξη της μη προφυλάκισης όλης της ηγετικής ομάδας της Χ.Α. αλλά και η δημοσκοπική ανάκαμψη της εκλογικής επιρροής της αποτελεί δείκτη των αντιφάσεων της κυρίαρχης πολιτικής. Είναι πιθανό ότι υπάρχουν κέντρα εξουσίας στο εσωτερικό των κατασταλτικών μηχανισμών που επιδιώκουν τη μη πλήρη συντριβή της Χ.Α. για λόγους μελλοντικής αξιοποίησης αλλά και για να λειτουργήσει ως ανάχωμα απέναντι στη μελλοντική άνοδο της αριστεράς. Έτσι θέλουν μία Χ.Α. από τη μια πλευρά πληγωμένη με εκκρεμείς ποινικές διώξεις αλλά όχι συνολικά συντετριμμένη. Αυτό αντανakλάται και στη ποιο ήπια κατασταλτική διαχείριση της τελευταίας περιόδου που έπαιξε ρόλο στην σχετική ανασυγκρότηση της δημόσιας παρουσίας της Χ.Α. Κατασταλτική διαχείριση η οποία όμως παρουσιάζει παλινδρομήσεις που συνδέονται με τις επιδιώξεις του κυβερνητικού κέντρου να διευρύνει την εκλογική του επιρροή.

Η αριστερά είτε υποτίμησε τις τάσεις ανάπτυξης της ακροδεξιάς και την ανάγκη για αντιπαράθεση μαζί τους, είτε επιχείρησε να το κάνει, με τρόπους εξωτερικούς από τις ανάγκες και τις συνθήκες ύπαρξης των λαϊκών στρωμάτων στα οποία απευθύνεται η ακροδεξιά

Η μετάθεση του πολιτικού αγώνα ενάντια στο φασισμό από τους λαϊκούς αγώνες και το ενιαίο αντιφασιστικό μέτωπο, στην κρατική παρέμβαση και στις νομοθετικές ρυθμίσεις και μάλιστα με την ανοχή της εφαρμογής του τρομονόμου, αποτελεί πλήρως λανθασμένη τακτική. Με αυτή την έννοια, αποτελεί μεγάλο πολιτικό σφάλμα η στάση του ΣΥΡΙΖΑ που μετατοπίζει το κύριο βάρος για την αντιμετώπιση του ναζισμού στην αστική δικαιοσύνη.

12. ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΜΕΤΩΠΑ

Σήμερα βρισκόμαστε σε μία σχετική καμπή της ταξικής πάλης. Η κοινωνική και πολιτική σκηνή καθορίζεται από μία σκλήρυνση της πολιτικής του συνασπισμού εξουσίας. Τα στοιχεία που την επικαθορίζουν είναι α) ορισμένα στοιχεία που αναδεικνύουν την ανακοπή των ρυθμών πτώσης της ελληνικής οικονομίας αν και το περιβάλλοντο success story στερείται ουσιαστικής σημασίας. β) Το γεγονός ότι σε αυτή τη φάση ο ελληνικός καπιταλισμός δεν αντιμετωπίζει το άμεσο φάσμα της εξόδου από την Ευρωζώνη αν και το ελληνικό χρέος εξακολουθεί να μην είναι μακροχρόνια εξυπηρετίσιμο και θα απαιτήσει πρόσθετη περικοπή και συνεπώς νέα μέτρα, γ) υπάρχει σχετική ύφεση της έντασης των ταξικών και κοινωνικών αγώνων σε σχέση με την διετία από τα μέσα του 2010 έως τα μέσα του 2012. Παρά την ύπαρξη σημαντικών στιγμών οι αγώνες των εργαζομένων δεν ανακόπτουν την αστική πολιτική στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα ενώ δεν επιδρούν με τον ίδιο τρόπο όπως την περίοδο 2010-2012 στη πολιτική σκηνή. δ) η πτώση του βιοτικού επιπέδου, η άνοδος της ανεργίας, η σχετική ύφεση των εργατικών αγώνων, έχουν μετατοπίσει τη κοινωνική δυσανεμία, είτε σε μία διέξοδο αναμονής μέχρι την εκλογική έκφραση της διαμαρτυρίας που είναι η βασική τάση, και καταγράφεται από τα σταθερά υψηλά δημοσκοπικά ποσοστά του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και από την άλλη πλευρά στα μέχρι τώρα υψηλά της Χ.Α., είτε σε μία προσπάθεια, προσωπικής διεξόδου και συσπείρωσης γύρω από το κυβερνητικό κέντρο, με χαρακτηριστική τη σταθερότητα της Ν.Δ. παρά τα συνεχιζόμενα επιθετικά μέτρα της κυβέρνησης και το βάθος της ύφεσης ε) από το γεγονός ότι η αστική πολιτική σε οικονομικό επίπεδο δεν έχει εκείνα τα αποτελέσματα, τα οποία θα τις επιτρέψουν ελιγμούς και αναδιπλώσεις ώστε να ανασυγκροτηθούν οι σχέσεις εκπροσώπησης με τις τάξεις στηρίγματα αλλά και με τμήματα των λαϊκών τάξεων.

Η κατάσταση αυτή διαμορφώνει μία ασταθή ισορροπία των πολιτικών δυνάμεων.

Ο βασικός αστάθμητος παράγοντας είναι το λαϊκό κίνημα, που παρά την ανάπτυξη σημαντικών και πολυποικίλων αγώνων το προηγούμενο χρονικό διάστημα που είχαν επιπτώσεις στο πολιτικό σύστημα, δεν μπόρεσε να επιβάλλει μια συνολικότερη πολιτική μεταβολή, αλλά και να ανακόψει την αλλαγή του συσχετισμού δυνάμεως υπέρ του κεφαλαίου που συντελείται στους εργασιακούς και κοινωνικούς χώρους.

Η έλλειψη μιας συνολικότερης κεντρικής πολιτικής πρότασης, που να απευθύνεται στις λαϊκές τάξεις με μαζικούς όρους και να αφορά στην ανάπτυξη ενός αριστερού ανατρεπτικού κοινωνικο πολιτικού μετώπου, αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για τη σταθερή αποδέσμευση ευρύτερων μαζών από την επιρροή των κυρίαρχων τάξεων αλλά και για επιμέρους μεταβολές και νίκες στους κοινωνικούς χώρους. Για παράδειγμα, σε τελική ανάλυση, κάθε επιμέρους αγώνας θα προσκρούει στο ερώτημα συμμετοχή ή όχι στο ευρώ. Έτσι χωρίς μια σαφή τοποθέτηση ενός

αριστερού μετώπου για την έξοδο από την Ευρωζώνη που να κερδίζει μαζική αποδοχή, ευρύτερα τμήματα των λαϊκών μαζών, θα αμφιταλαντεύονται ακόμα και στις φάσεις ανάπτυξης επιμέρους αγώνων.

Η ένταση της κρίσης και οι πολιτικές των κυρίαρχων τάξεων είναι τέτοια, που μόνο μια συνολική κεντρική πολιτική πρόταση για ένα ευρύτερο μέτωπο με μαζικά ερείσματα, μπορεί να αποτελέσει την βάση για την ανάπτυξη ενός ισχυρού λαϊκού κινήματος που θα παίξει καθοριστικό ρόλο στις εξελίξεις.

12.1. Για τη θέση των αριστερών κομμάτων στην κρίση

Η θέση των δυνάμεων της αριστεράς υπολείπεται σε σημαντικό βαθμό από τις απαιτήσεις της συγκυρίας. Στην σημερινή συγκυρία, αναδεικνύεται αφενός μια ευρύτερη ιδεολογική αναζήτηση των λαϊκών στρωμάτων πίσω από μια αριστερή φιλολαϊκή πρόταση με κεντρικό εκφραστή αυτού του ρεύματος τον ΣΥΡΙΖΑ και αφετέρου α) ο προβληματικός ρόλος που διαδραματίζει ο ΣΥΡΙΖΑ υπό τη δοσμένη πολιτική του γραμμή στην όξυνση της ταξικής αντιπαράθεσης και β) η λάθος στρατηγική που ακολουθούν εν γένει τα αριστερά κοινοβουλευτικά κόμματα, τα οποία δεν θέτουν μέχρι σήμερα το ζήτημα της εξόδου από το ευρώ στις λαϊκές μάζες, ούτε επιχειρούν μία πολιτική συνεργασία με βάση αυτή την κατεύθυνση. Αναλυτικότερα:

12.1.1. Για τον ΣΥΡΙΖΑ

Σήμερα ο ΣΥΡΙΖΑ επιλέγει μια στάση κοινοβουλευτικής πολιτικής αντιπολίτευσης χωρίς πρόθεση πολιτικής τροφοδότησης της ταξικής πάλης. Παρ' όλα αυτά λειτουργεί ως βασικός κεντρικοπολιτικός εκφραστής ενός αριστερού και δημοκρατικού πόλου. *Ετσι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν εκφράζει ένα εναλλακτικό πολιτικό σχέδιο αποδεκτό από την αστική τάξη, και πολύ περισσότερο δεν αποτελεί έναν πολιτικό σχηματισμό του τύπου του ΠΑΣΟΚ των αρχών της δεκαετίας του 80 που ήταν φορέας μίας αστικοεκσυγχρονιστικής κοινωνικής στρατηγικής. Στη παρούσα συγκυρία ούτε τμήματα του συνασπισμού εξουσίας υφίστανται που να υιοθετούν μία εναλλακτική αστική στρατηγική, ούτε υφίσταται κάποια άλλη πολιτική πρόταση. Αντίθετα συντεταγμένα επιχειρείται από το σύνολο των ιδεολογικών μηχανισμών του κράτους να οριοθετηθεί η πολιτική και εκλογική επιρροή του ΣΥΡΙΖΑ.* Καμία παρέκκλιση από τη κυρίαρχη στρατηγική δεν μπορεί να γίνει ανεκτή από τις αστικές κοινωνικοπολιτικές δυνάμεις, λόγω και του ταξικού συσχετισμού αλλά και της φύσης των διεθνών ανταγωνισμών.

Παρά το γεγονός αυτό ο ΣΥΡΙΖΑ στο βαθμό που δεν αμφισβητεί τη βασική κοινωνική στρατηγική της άρχουσας τάξης για παραμονή στην Ο.Ν.Ε. λειτουργεί περισσότερο ως μηχανισμός απόσβεσης ανεξέλεγκτων κραδασμών.

Δεν πρέπει όμως να υποτιμάται η μείζονα κοινωνικό πολιτική μεταβολή που έχει συντελεστεί, με την μαζική κοινωνική εκπροσώπηση τμημάτων των εργαζόμενων τάξεων και νέων μικροαστικών στρωμάτων σε ένα κόμμα του αριστερού ρεφορμισμού, που διεκδικεί την κυβερνητική εξουσία, σε αυτή τη φάση του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού. Η ραγδαία άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη κρίση κοινωνικής εκπροσώπησης και τον κλονισμό των σχέσεων του συνασπισμού εξουσίας με τις λαϊκές τάξεις που καθορίζεται από την οξύτητα της κρίσης στην Ελλάδα, ωστόσο αποτελεί μία ιδιαίτερη συμπύκνωση της ταξικής πάλης που στη παρούσα συγκυρία δεν έχει ανάλογο σε άλλη χώρα του αναπτυγμένου καπιταλισμού.

Για αυτό και η άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ στο κυβερνητικό κέντρο και πολύ περισσότερο η διατήρησή του σε αυτό, παρά τις όποιες προσαρμογές του θα συναντήσει σε μία πρώτη φάση, ισχυρότατες αντιδράσεις από το αστικό μπλοκ και του πολιτικό ιδεολογικούς μηχανισμούς του αστικού κράτους.

Ωστόσο ο ΣΥΡΙΖΑ καθορίζεται από την στρατηγική του κυβερνητισμού, της διαχείρισης και της διαμόρφωσης ενός πολιτικού μπλοκ ομαλής κυβερνητικής εναλλαγής. Σε τακτικό επίπεδο την περίοδο αυτή ο ΣΥΡΙΖΑ επιχειρεί μία δεξιά μετατόπιση ώστε να απαντήσει στη στρατηγική της αυταρχικοποίησης και της έντασης που ακολουθεί το κυβερνητικό κέντρο, αλλά και για να προσεταιρισθεί τμήμα του κοινωνικο-πολιτικού κέντρου απαραίτητου όπως το αντιλαμβάνεται στο πλαίσιο του κυβερνητισμού, για την εκλογική του άνοδο και τη διεκδίκηση της κυβερνητικής εξουσίας.

Επιχειρεί ταυτόχρονα να αποφορτίσει τις πιέσεις και την οριοθέτηση που δέχεται από τους διεθνείς και τους εσωτερικούς πολιτικο-ιδεολογικούς μηχανισμούς και να αναδείξει ένα πιο «ρεαλιστικό» προφίλ. Ομως αυτή η τακτική οδηγεί σε αποτυχία διότι είναι δεδομένο για το σύνολο των αστικών μηχανισμών ότι το πολιτικό σχέδιο του ΣΥΡΙΖΑ - όσες και μεταλλάξεις προς τα δεξιά να υποστεί - δεν είναι συμβατό στη παρούσα φάση με τις συνολικές στρατηγικές επιδιώξεις των κυρίαρχων τάξεων. Ετσι η συντηρητική στροφή όχι μόνο δεν θα φέρει την αποδοχή των κέντρων εξουσίας αλλά ταυτόχρονα θα αποδυναμώσει τη δυνατότητα του ΣΥΡΙΖΑ να τροφοδοτείται από τις ριζοσπαστικές κοινωνικές αντιστάσεις που αποτέλεσαν και το βασικό παράγοντα της διετίας 2011 – 2012 που οδήγησε στην εκλογική του εκτόξευση. Πολύ περισσότερο θα αποδυναμώσει την δυνατότητα του να υλοποιήσει ακόμα και δευτερεύουσες αλλαγές, πόσο μάλλον ένα ριζοσπαστικό πρόγραμμα.

Στο πλαίσιο αυτό στη συγκυρία της κρίσης και της αναδιάρθρωσης της πολιτικής σκηνής και της καθολικής σύγκρουσης των διαφορετικών ενδεχόμενων στρατηγικών, ο εκλογικισμός ως βασική στρατηγική του ΣΥΡΙΖΑ είναι αμφίβολο αν υποστηρίζει (ή απεναντίας ανακόπτει) την άνοδο του στην κυβερνητική εξουσία.

Η στρατηγική πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ αντιστοιχεί σε μία σοσιαλδημοκρατική νεοκεϋνσιανή πολιτική ενίσχυσης της ζήτησης παράλληλα με την εκτίμηση ότι μπορεί να υπάρξει μία αναδιαπραγμάτευση του μνημονίου στηριζόμενη στο γεγονός ότι μία έξοδος από την ευρωζώνη χωρών του Νότου θα δημιουργήσει τεράστιο κόστος στις χώρες Κεντρικής Ευρώπης και ιδιαίτερα στη Γερμανία. Το κεντρικό ζήτημα για μία εναλλακτική πολιτική αναδεικνύεται το ζήτημα της σχέσης με την Ε.Ε. και πρωτίστως με την Ευρωζώνη.

Είναι γεγονός ότι η διάλυση της Ευρωζώνης θα πλήξει κυρίως χώρες όπως η Γερμανία και γενικότερα εκείνες τις χώρες που το μοντέλο ανάπτυξης τους βασίζεται στις εξαγωγές και όχι τόσο στην εσωτερική ζήτηση. Είναι δεδομένο ότι τα κυρίαρχα ιμπεριαλιστικά κράτη θα κάνουν σημαντικές προσπάθειες αποτροπής ενός τέτοιου ενδεχομένου. Παρά την κυρίαρχη αντίληψη που αναπαράγεται στην Ελλάδα από διάφορες πλευρές (είτε στην παραλλαγή «θα αποβάλουν την Ελλάδα» είτε «θα αποχωρήσουν οι ίδιοι») οι αστικές τάξεις των αναπτυσσόμενων χωρών του Βορρά, έχουν αρκετά λιγότερους λόγους να προχωρήσουν σε έξοδο ή και διάλυση της Ευρωζώνης.

Η διαδικασία αποχώρησης από την ΟΝΕ και ακόμα περισσότερο ενδεχόμενο διάλυσης της θα είχε σημαντικό οικονομικό, εμπορικό, χρηματοοικονομικό και πολιτικό κόστος, για το σύνολο των αστικών τάξεων που εντάσσονται στην Ευρωζώνη. *Αυτά τα κόστη είναι τόσο μεγάλα για τις αστικές τάξεις, που καθιστούν ως πλέον πιθανό σενάριο την επί μακρόν επιβίωση του ευρώ, ακόμα και με τις ολέθριες συνέπειες που ενέχει σήμερα για τις λαϊκές τάξεις των χωρών μελών της ευρωζώνης. Για αυτό πρόκειται για μία επιλογή που είναι απίθανο να επιλέξουν συνειδητά, οι επιμέρους αστικές τάξεις και οι υπερεθνικοί ιμπεριαλιστικοί μηχανισμοί.*

Μια έξοδος της Γερμανίας από το ευρώ (όπως αντίστοιχα της Ολλανδίας, της Γαλλίας, της Φινλανδίας, του Βελγίου, της Αυστρίας) είναι σε αντίθεση με τα συμφέροντα των ηγεμονικών μερίδων του κεφαλαίου σε αυτές τις χώρες.

Δεν είναι καθόλου βέβαιο όμως ότι οι ιμπεριαλιστικοί μηχανισμοί αλλά και το ελληνικό κεφάλαιο θα ανέτρεπαν τη συνολικότερη στρατηγική της εσωτερικής υποτίμησης στο πλαίσιο μίας κυβερνητικής αλλαγής και του ενδεχομένου «εκβιασμού» που αυτή θα έθετε.

Υπάρχουν ορισμένες αντικειμενικές δυσκολίες στο να προχωρήσουν, οι αστικές τάξεις των κυρίαρχων ιμπεριαλιστικών κρατών, σε ένα συμβιβασμό που θα απαιτούσε εμβάθυνση της «ομοσπονδιοποίησης» της Ευρωζώνης. Οι πλεονασματικές χώρες που θα μπορούσαν να καλύψουν το απαιτούμενο κόστος για την κάλυψη του χρέους αλλά κυρίως για να επιτευχθεί μακροπρόθεσμη σύγκλιση παραγωγικών δυνατοτήτων, είναι η Γερμανία, η Αυστρία, η Ολλανδία και η Φινλανδία. Από αυτές (λόγω μεγέθους) κυρίως η Γερμανία, για ένα διάστημα της τάξης της δεκαετίας (που θα απαιτούνταν για να έχει αποτελέσματα μία πολιτική εναρμόνισης) θα έπρεπε να μεταβιβάσει ένα ποσοστό 7 – 8 % του Α.Ε.Π., κάτι που είναι οικονομικά και πολιτικά ανέφικτο και συγκρούεται καθολικά με τη στρατηγική της γερμανικής αστικής τάξης αλλά και με τα συμφέροντα μεγάλων τμημάτων του γερμανικού λαού. Χωρίς την ομοσπονδιοποίηση και την απαιτούμενη μεταβίβαση πόρων από τις πλεονασματικές προς τις ελλειμματικές χώρες που αυτή θα επιφέρει, μια διαδικασία πολιτικά και οικονομικά αδύνατη, η προσαρμογή θα συνεχίσει να διεξάγεται μέσω μιας συνεχούς συμπίεσης των ελλειμματικών χωρών δια της ανεργίας και της απώλειας εισοδημάτων, και μόνο πολύ μικρές τροποποιήσεις θα μπορούν να γίνουν σε αυτή τη πολιτική. Από τα παραπάνω συνάγεται ότι το ευρώ αντί να είναι όργανο διευκόλυνσης της χρηματοδότησης επενδύσεων και ανάπτυξης επενεργεί ως μηχανισμός συμπίεσης – εξαθλίωσης των εργαζόμενων τάξεων στις ελλειμματικές χώρες. *Τίθεται επομένως το ζήτημα κατά πόσο αυτή η επιλογή είναι περισσότερο πολιτικά και κοινωνικά ανεκτή σε σχέση με την επιλογή της διάλυσης της ευρωζώνης. Εφόσον το ευρώ έχει δημιουργήσει τόσα προβλήματα στις χώρες με μικρότερα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και εφόσον η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας τους εντός του ευρώ μέσω της εσωτερικής υποτίμησης είναι αναποτελεσματική και ασύμφορη τίθεται το θέμα της οριστικής εγκατάλειψής του. Έτσι παραμένει το ερώτημα που αναφέρεται για πολιτικές δυνάμεις όπως ο ΣΥΡΙΖΑ ποιο είναι το νόημα διατήρησης του ευρώ, πέρα από τις δεσμεύσεις του κόμματος στο αστικό πολιτικό σύστημα και τις γενικότερες ρεφορμιστικές και εξελικτικές απόψεις για τον καπιταλισμό και τις διεθνείς ολοκληρώσεις.*

12.1.2. Για το Κ.Κ.Ε.

Η πολιτική γραμμή του Κ.Κ.Ε., που αναδεικνύει ως κεντρική αναγκαιότητα την οργανωτική/ εκλογική ισχυροποίηση του πολιτικού ρεύματος και όχι την ανάπτυξη μαχητικών διεκδικητικών αγώνων και ενός ενιαίου μετώπου των εργαζομένων, έχει πολλαπλές εκφράσεις.

α. Την ανάγνωση της συγκυρίας ως αποτρεπτικής για σημαντικές υλικές νίκες – κατακτήσεις των μαζών και την παραπομπή τους στην ώρα της συνολικής πολιτικής ανατροπής και του σοσιαλισμού.

β. Τη περιχαράκωση και απομόνωση στο εσωτερικό των αγώνων που αναπτύσσονται και την ενίσχυση της διάσπασης των εργαζομένων, που εξυπηρετεί τη κυρίαρχη ιδεολογία και πολιτική.

Σε μία κρίσιμη συγκυρία όπου τα κεντρικά πολιτικά μέτωπα και η παρέμβαση σε αυτά παίζουν καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη της ταξικής πάλης, και είναι απαραίτητη η οικοδόμηση κοινωνικο-πολιτικών μπλοκ στη βάση ενός εναλλακτικού προγράμματος, το Κ.Κ.Ε., όχι μόνο αντιτίθεται σε μία τέτοια προοπτική, αλλά και συστηματικά υπονομεύει την διάχυση πολιτικών στόχων, όπως είναι η έξοδος από την Ο.Ν.Ε. και η επαναφορά σε εθνικό νόμισμα. Στοχευμένα επιχειρεί να συσκοτίσει την πραγματική σημασία της εξόδου από την ΟΝΕ ως αναγκαία αλλά όχι ικανή συνθήκη για μία εναλλακτική πολιτική διεξόδου ενισχύοντας ουσιαστικά την αστική πολιτική αλλά και την πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ.

Στην πολιτική του Κ.Κ.Ε., μπορεί να διακρίνει κανείς, τα συνολικά χαρακτηριστικά και τις λειτουργίες ενός κόμματος που καθορίζεται από μία διπλή διαστρέβλωση του μαρξισμού: την κυριαρχία του οικονομισμού και του γραφειοκρατισμού, και την αναπαραγωγή εξουσιαστικών δομών που αντανakλούν την κυρίαρχη ιδεολογία και τον αστικό καταμερισμό εργασίας στο εσωτερικό του.

Η πολιτική πρακτική του Κ.Κ.Ε. σφραγίζεται από την κυριαρχία των αστικών ιδεολογημάτων στο εσωτερικό του, και την προσπάθεια για την διατήρηση της πολιτικής του επιρροής με όρους μη ρήξης με τον αστικό συνασπισμό εξουσίας. Τα κύρια χαρακτηριστικά της πολιτικής πρακτικής του Κ.Κ.Ε. είναι:

- ✓ Η διασπαστική τακτική μέσα στο κίνημα των εργαζομένων, όχι μόνο με τις ξεχωριστές συγκεντρώσεις και πορείες αλλά ακόμα και με την αποστασιοποίηση – υπονόμηση εκείνων των αγώνων που παίρνουν πιο μαχητικά χαρακτηριστικά και μπορούν να διαμορφώσουν επιτυχίες από την πλευρά του εργατικού κινήματος, με πιο χαρακτηριστική την πρόσφατη προσπάθεια για απεργία των καθηγητών στις εξετάσεις.
- ✓ Η επαναλαμβανόμενη υπονόμηση των προσπαθειών διαμόρφωσης ενιαίου μετώπου της αριστεράς με βάση τους κοινωνικούς αγώνες.

12.2. Για τα κεντρικά κοινωνικά – πολιτικά μέτωπα

Το ζήτημα της στάσης πληρωμών και της ριζικής απομείωσης του χρέους, μπορεί να αποτελέσει κόμβο μίας ηγεμονικής πολιτικής πρότασης, αφού μετά από τρία χρόνια εφαρμογής της μνημονιακής πολιτικής, είναι εμφανές ότι το χρέος δεν είναι εξυπηρετήσιμο, παράγει μία διαρκή επιβάρυνση για την πλειοψηφία της ελληνικής κοινωνίας, οδηγεί σε καθοδικό υφεσιακό σπινάλ, και έχει ως βασικό στόχο την μεταφορά πόρων από μία κοινωνική πλειοψηφία στο χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο.

Το ζήτημα της διαγραφής του χρέους αντικειμενικά, αλλά και στο πλαίσιο μίας στρατηγικής κατεύθυνσης, δεν μπορεί να αποκοπεί από το ζήτημα της εξόδου της Ελλάδας από την Ο.Ν.Ε. στην κατεύθυνση της αποδέσμευσης από την Ε.Ε.. Ετσι, είναι απαραίτητο για όλες τις δυνάμεις της Αριστεράς να προχωρήσουν σε ένα συντονισμό με βάση ένα πρόγραμμα διεξόδου από την κρίση που θα συμπεριλαμβάνει την έξοδο από το Ευρώ και τη στάση πληρωμών, την εθνικοποίηση του τραπεζικού συστήματος και των μεγάλων παραγωγικών επιχειρήσεων καθώς και αυξήσεις των μισθών και συντάξεων. Είναι απαραίτητο να οικοδομηθεί ένα κοινωνικο-πολιτικό μέτωπο σε εργασιακούς χώρους, κοινωνικούς χώρους και σε τοπικό επίπεδο, προς αυτή την κατεύθυνση, που να θέτει και ευρύτερα πολιτικά ζητήματα.

Ενα τέτοιο μέτωπο στο κοινωνικό πεδίο πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις δυνάμεις της αριστεράς που μπορούν να συσπειρωθούν σε μία κατεύθυνση εναλλακτικού προγράμματος πάλης ακόμα και αν σε πρώτη φάση το ζήτημα της εξόδου από την Ε.Ε. δεν μπορεί να επιβληθεί ως προϋπόθεση σύγκλισης. Είναι όμως απαραίτητο, να ξεκαθαρίζει ότι αυτό το πρόγραμμα πάλης θα έρχεται σε ρήξη με την ΟΝΕ και θα επιβάλλει τα αναγκαία μέτρα που θα έρχονται σε σύγκρουση με τις πολιτικές και τις δομές της Ε.Ε.

Μία τέτοια προσπάθεια πρέπει να ξεκινάει από το κοινωνικό πεδίο και να δοκιμάζει την ανάπτυξη μίας ενιαίας πολιτικής στους κοινωνικούς χώρους και μέτωπα, ώστε να μπορεί να αποτελέσει και μία πραγματική βάση μετατόπισης του συσχετισμού δυνάμεων απαραίτητων για την παραγωγή πολιτικών αποτελεσμάτων, αλλά και την κατάλληλη συνδετική ύλη μεταξύ δυνάμεων και αντιλήψεων που στη παρούσα φάση χαρακτηρίζονται από ποικίλους, ιδεολογικούς και οργανωτικούς διαχωρισμούς. *Χωρίς την παρέμβαση στα βασικά μέτωπα της επόμενης περιόδου στο επίπεδο των κοινωνικών χώρων και των συνοικιών, ούτε πρόκειται να συσσωρευτεί το απαραίτητο δυναμικό που να υποστηρίξει ένα εναλλακτικό πολιτικό πρόγραμμα, ούτε πρόκειται να αρθούν έστω και μερικά τα στεγανά που υπάρχουν σήμερα μεταξύ των δυνάμεων της αριστεράς και στις σχέσεις των λαϊκών μαζών με αυτές τις δυνάμεις.*

Είναι γεγονός, ότι η ενεργοποίηση αυτού του εγχειρήματος παρουσιάζει πολλές δυσκολίες λόγω της μεταβολής του συσχετισμού δυνάμεων σε μια σειρά κομβικών κοινωνικών χώρων:

Η σημαντική μεταβολή του συσχετισμού δυνάμεων στους κομβικούς χώρους θέτει δυο βασικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη παρεμβάσεων στα κοινωνικά μέτωπα:

α. οποιαδήποτε παρέμβαση στο κοινωνικό πεδίο πρέπει να είναι αυστηρά ιεραρχημένη και να κατευθύνεται σε εκείνους τους κόμβους στους οποίους μπορούν να παραχθούν κοινωνικά και πολιτικά αποτελέσματα.

β. είναι επιτακτική η ανάγκη αναζήτησης νέων μορφών οργάνωσης και τόπων ανάπτυξης των κοινωνικών αγώνων.

Στο πλαίσιο αυτό, κεντρικά κοινωνικά μέτωπα για το επόμενο χρονικό διάστημα θα πρέπει να είναι:

Ο αγώνας ενάντια στις περικοπές των αμοιβών στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα και στις απολύσεις. Η εφαρμογή των όρων των μνημονίων, η αποδιάρθρωση των εργασιακών δικαιωμάτων και η εμβάθυνση της κρίσης έχουν οδηγήσει σε σημαντικές περικοπές αμοιβών στον ιδιωτικό τομέα, στην ραγδαία επιδείνωση των συνθηκών εργασίας, στην αύξηση των απολύσεων, στο κλείσιμο και στις χρεοκοπίες επιχειρήσεων. Ταυτόχρονα, αφήνουν μικρά περιθώρια για μία αυτόνομη συνδικαλιστική παρέμβαση σε επιχειρησιακό επίπεδο στον ιδιωτικό τομέα. Η ένταση των πιέσεων σε οικονομικό επίπεδο, σε συνδυασμό με την ύπαρξη μίας συσπείρωσης συνδικαλιστικών δυνάμεων, μπορεί να αποτρέψει την εργοδοτική αυθαιρεσία σε μια σειρά χώρους. Ταυτόχρονα, οι ακόμα μεγαλύτερες περικοπές μισθών στο δημόσιο τομέα σε συνδυασμό με τα μέτρα της διαθεσιμότητας και τις απολύσεις, μπορούν να οδηγήσουν στη συγκρότηση κινητοποιήσεων στους χώρους του δημοσίου, όπου υπάρχουν συσσωρευμένες συνδικαλιστικές δυνάμεις. Γενικότερα όμως, μια τόσο συνολική μεταβολή συσχετισμού δύναμης δεν μπορεί να αναιρεθεί από επιμέρους συνδικαλιστικούς αγώνες, αλλά μόνο, από μια συνολικότερη πολιτική ρήξη και αλλαγή του πολιτικού συσχετισμού δυνάμεων.

Ο αγώνας ενάντια στην αύξηση της ανεργίας και για την οργάνωση των ανέργων. Η αύξηση της ανεργίας σε συνθήκες οξύτατης καπιταλιστικής κρίσης πλήττει μεγάλα τμήματα του λαού, ενώ η μαζική ανεργία των τελευταίων ετών έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά από την δομική ανεργία σε συνθήκες ανάπτυξης του καπιταλισμού. Το μέτωπο για την αντιμετώπιση της ανεργίας έχει να αναμετρηθεί με τις δυσκολίες κοινωνικής και συνδικαλιστικής έκφρασης των ανέργων, που εκτός από το γεγονός ότι δεν είναι ενταγμένοι σήμερα σε κοινωνικούς χώρους, τα ποιο μαζικά τμήματα τους νέοι άνεργοι, αυτοαπασχολούμενοι κ.λ.π. δεν είχαν ούτε ως ή άλλως σχέση με τις συνδικαλιστικές δομές. Η ανάδειξη του ζητήματος της ανεργίας ως κεντρικού και σημαντικότερου αποτελέσματος της καπιταλιστικής κρίσης περνάει μέσα από την κοινωνική οργάνωση των ανέργων και από την σύνδεση του μεταβατικού πολιτικού προγράμματος με την αντιμετώπιση της ανεργίας στην οποία μπορεί να βοηθήσει η εφαρμογή του.

Ο αγώνας ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις. Η παρέμβαση στο μέτωπο των ιδιωτικοποιήσεων θα πρέπει να έχει ως κεντρικό σκοπό, την οικοδόμηση μιας πλατιάς συσπείρωσης που θα προσπαθεί να συνδέσει τους εργαζόμενους στις υπό ιδιωτικοποίηση επιχειρήσεις, να θέτει στοιχεία κριτικής των ιδιωτικοποιήσεων και να τα εισάγει σε πανεθνικό επίπεδο και να συμβάλλει στην ανάπτυξη μαχητικών κινητοποιήσεων για την αποτροπή τους. Το γεγονός, ότι το εύρος και οι ρυθμοί ιδιωτικοποιήσεων θα αυξάνονται, παρέχει μία δυνατότητα συσπείρωσης πρακτικών και συντονισμού κινητοποιήσεων σε αυτούς τους χώρους.

Ο αγώνας για την ανακοπή και καθυστέρηση των τάσεων αυταρχικής αναδιάρθρωσης στους χώρους της εκπαίδευσης και ιδιαίτερα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Κεντρική θέση στην πολιτική παρέμβαση των κινηματικών δυνάμεων στα πανεπιστήμια το επόμενο χρονικό διάστημα πρέπει να έχει ο αγώνας ενάντια στην επιβολή και εφαρμογή των εσωτερικών κανονισμών, την εισαγωγή των διαγραφών, την εφαρμογή των δύο κύκλων σπουδών και τη διάσπαση και απαξίωση των πτυχίων και την πλήρη ρευστοποίηση των επαγγελματικών δικαιωμάτων και συνεπώς την εμπέδωση της πιο κεντρικής όψης της αστικής στρατηγικής για το χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παρά την αλλαγή των ιδεολογικών όρων συγκρότησης των φοιτητών στην κατεύθυνση της περαιτέρω εξατομίκευσης και υποταγής στην κυρίαρχη ιδεολογία, είναι προφανές, ότι η γενίκευση της κρίσης θα παράγει αποτελέσματα πίεσης, διαμορφώνοντας τους όρους για μία ευνοϊκότερη αντιμετώπιση μίας συνολικής κριτικής των συστημικών επιλογών. Σε κάθε περίπτωση όμως, είναι άμεση και επιτακτική ανάγκη, η πολιτική και οργανωτική θωράκιση του αγωνιζόμενου φοιτητικού δυναμικού, ώστε να αντιμετωπίσει την πολύ μεγάλη πειθαρχική και κατασταλτική πίεση καθώς και τον καθηγητικό αυταρχισμό που θα επικρατήσει στο εσωτερικό των πανεπιστημίων.

Η αντίδραση στην πληρωμή των χαρατσιών και στους πλειστηριασμούς. Είναι απαραίτητη η ανάπτυξη συσπειρώσεων σε τοπικό επίπεδο, που θα κινητοποιούν τον λαό προς την κατεύθυνση άρνησης πληρωμής των χαρατσιών και θα οργανώνουν πρωτοβουλίες αποτροπής των επιπτώσεων από την μη καταβολή τους αλλά και θα μπλοκάρουν τη διεξαγωγή των πλειστηριασμών πρώτης κατοικίας.

Ο αγώνας ενάντια στην καπιταλιστική ιδιοποίηση του χώρου και του περιβάλλοντος και την περιβαλλοντική κρίση. Η στρατηγική εμβάθυνσης της καπιταλιστικής αξιοποίησης του χώρου θα δημιουργήσει πολλαπλές κοινωνικές αντιθέσεις, που θα αφορούν πρωτίστως την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής, την ιδιωτικοποίηση και την αύξηση του κόστους δημόσιων αγαθών, αλλά και μία τάση υποτίμησης της αξίας της γης που διαθέτουν οι μικροϊδιοκτήτες μέσα από τις φορολογικές επιβαρύνσεις ώστε να ενισχυθούν με οικονομικούς και θεσμικούς όρους, οι τάσεις για συγκέντρωση της γης, σε μονοπωλιακά συγκροτήματα. Η παρέμβαση σε τοπικό επίπεδο, αποκτά όμως ακόμα μεγαλύτερη σημασία, στο πλαίσιο των μετατοπίσεων στους όρους συγκρότησης κοινωνικών συμμαχιών, στο έδαφος υποχώρησης των συνδικαλιστικών πρακτικών αλλά και της αναδιάταξης των ποικίλων θεσμών και συμβιβασμών ενσωμάτωσης και έκφρασης των μικροαστικών στρωμάτων. Ταυτόχρονα μία εναλλακτική πολιτικο-ιδεολογική ηγεμονική στρατηγική που να επιδιώκει την κυριαρχία ενός άλλου οικονομικού μοντέλου, ήπιας αποανάπτυξης, δεν μπορεί παρά να έχει πολύ υψηλά στην ιδεολογική και πολιτική πρακτική του κινήματος, τα ζητήματα της περιβαλλοντικής κρίσης, της αντίστασης στην αδηφάγο καπιταλιστική επέκταση σε αντικαταναλωτικές πολιτικές ιδιαίτερα στα ζητήματα του περιβάλλοντος και σε πολιτικές αειφόρου ανάπτυξης.

Ο αγώνας ενάντια στην κρατική στρατηγική του αυταρχισμού και την άνοδο της φασιστικής Χ.Α. Απέναντι στην κατεύθυνση της αυταρχικής θωράκισης του κράτους, θα πρέπει να συγκροτηθεί μια ευρεία μετωπική κίνηση, με χαρακτηριστικά κοινωνικοπολιτικής συσπείρωσης από το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων της αριστεράς, από φορείς, συνδικάτα, συλλόγους, με αντιαυταρχικό /αντιφασιστικό πρόγραμμα πάλης σε πολιτικό και ιδεολογικό επίπεδο. Μια τέτοια μετωπική κίνηση θα πρέπει να αναπτύσσει ριζοσπαστικές πρακτικές έμπρακτης αμφισβήτησης των ορίων της αστικής πολιτικής και της κρατικής διαχείρισης. Θα πρέπει επίσης να δώσει στον κινηματικό και δημοκρατικό κόσμο στέρεα πολιτικά εφόδια, αναδεικνύοντας τον συμπληρωματικό ρόλο της Χ.Α. προς την αστική στρατηγική και με προοπτική η αντιφασιστική τοποθέτηση να γίνει ξεκάθαρα ηγεμονική. Παράλληλα, πρέπει να διασφαλίσει αποφασιστικά και με υλικούς όρους την αυτοάμυνα του λαϊκού κινήματος στις καταλήψεις, στις απεργίες, στις γειτονιές και στο δρόμο. Τέλος και πλάι σε αυτό το καθήκον, είναι αναγκαίο να συγκροτούνται πρακτικές που θα προβάλλουν μια ανταγωνιστική προς το φασισμό κοινωνική ένταξη, δηλαδή δομές συναπόφασης και αυτοοργάνωσης, μορφές συμμετοχής στη δραστηριότητα του κινήματος, στις συνδικαλιστικές πρακτικές. Τα παραπάνω μπορούν να υλοποιηθούν πρωτίστως σε επίπεδο βάσης, με τη συγκρότηση και δραστηριοποίηση αντιαυταρχικών/αντιφασιστικών συνελεύσεων και πρωτοβουλιών, με ευρεία μετωπική πολιτική συμμετοχή και έμφαση στις κοινές πρακτικές.

12.3. Για τη συνδικαλιστική πρακτική και τις μορφές οργάνωσης

Η περίοδος της νεοφιλελεύθερης διαχείρισης είχε ήδη διαλυτοποιήσει πολλές από τις δομές που αντιστοιχούσαν σε έναν προηγούμενο κοινωνικό συμβιβασμό με κενσυναά χαρακτηριστικά, με αρκετές από αυτές τις δομές όμως να επιβιώνουν, έστω υποβαθμισμένες. Σήμερα, η συνδικαλιστική γραφειοκρατία φαίνεται να χάνει μεγάλο κομμάτι του διαμεσολαβητικού της ρόλου, μιας και το ΑΕΠ μειώνεται και η ταξική κατανομή του παραγόμενου πλούτου αλλάζει άρδην, ενώ επίσης οι μορφές συλλογικής διαπραγμάτευσης δεν αντιστοιχούν στο νέο συσχετισμό που προσπαθεί να επιβάλει το κεφάλαιο.

Παράλληλα, τα αποτελέσματα που επάγουν οι νίκες της αστικής στρατηγικής επί των δυνάμεων της εργασίας, ο κατακερματισμός των εργαζόμενων στρωμάτων και η αναίρεση εργασιακών δικαιωμάτων και κατακτήσεων, σε συνδυασμό με τις μεταβολές στον ιδεολογικό συσχετισμό δυνάμεων που επέρχονται ως αποτέλεσμα της κρίσης και συνίστανται στην ένταση των ιδεολογικών υποσυνόλων της εξατομίκευσης, της ανάθεσης και της αποστροφής προς κάθε μορφής οργανωμένη πάλη, έχουν επιφέρει αποτελέσματα περαιτέρω αποδιάρθρωσης των συνδικαλιστικών πρακτικών και απονομιμοποίησης των παραδοσιακών συνδικαλιστικών μορφωμάτων.

Με βάση τα παραπάνω, στην σημερινή συγκυρία, αναδεικνύονται τρεις κατηγορίες συνδικαλιστικών καθηκόντων:

- α. Η ανασύσταση συνδικαλιστικών πρακτικών και αντιστάσεων σε χώρους που δεν υφίστανται
- β. Η διεξαγωγή της συνδικαλιστικής πάλης στα ενιαία σωματεία, είτε σε αυτά που θα ηγεμονεύουν οι δυνάμεις της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, είτε εκεί που οι τελευταίες υφίστανται ρήγματα, αλλά και κατεχοχίν εκεί που θα είναι δυνατή η αποτύπωση ηγεμονικών συμμαχιών σε αγωνιστική κατεύθυνση.
- γ. Η ανάπτυξη αγώνων σε ειδικές συγκυρίες κρίσεων, όπως αυτές που διαμορφώνουν: οι ιδιωτικοποιήσεις, το κλείσιμο επιχειρήσεων, οι μαζικές απολύσεις, οι ριζικές μεταβολές στο εργασιακό καθεστώς ή στα ασφαλιστικά δικαιώματα, η συσσώρευση αγανάκτησης των εργαζομένων.

Και τα τρία συνδικαλιστικά καθήκοντα πρέπει να συνδέονται, και παρόλο που το τρίτο είναι το καθοριστικό, δεν μπορεί να υλοποιηθεί αν δεν υπάρχει μία συστηματική ανάπτυξη των δύο πρώτων.

Σε επίπεδο συνδικαλιστικής τακτικής η αντικαπιταλιστική και ριζοσπαστική αριστερά, πρέπει να αντιπαρατεθεί με οποιεσδήποτε προσπάθειες περιχαράκωσης της πολιτικής επιρροής και διαχωρισμού των συνδικάτων.

Έτσι, οι δυνάμεις της αριστεράς σε συνεργασία και με κοινωνικές δυνάμεις του παραδοσιακού συνδικαλιστικού κινήματος που αποδεσμεύονται από τα δύο κόμματα εξουσίας, και ιδίως από το ΠΑΣΟΚ, θα έπρεπε να κινηθούν σε μια κατεύθυνση

Α) Συγκρότησης κινητοποιήσεων διαρκείας σε κρίσιμους χώρους για την εμπέδωση της αστικής στρατηγικής, στους χώρους εκείνους που βρίσκονται στην αιχμή της κυβερνητικής επίθεσης αλλά και που διαθέτουν υψηλή συγκέντρωση συνδικαλισμένων εργαζομένων. Τέτοιοι χώροι μπορούν να είναι οι ΟΤΑ, αλλά και οι υπό ιδιωτικοποίηση ΔΕΚΟ με προεξάρχουσα τη ΔΕΗ. Παράλληλα, αυτές οι κινητοποιήσεις θα πρέπει να συνδυάζουν τα χαρακτηριστικά του αγώνα διαρκείας με ριζοσπαστικές πρακτικές όπως οι καταλήψεις διαρκείας δημοσίων κτιρίων, κτιρίων των ΔΕΚΟ κ.ο.κ.

Β) Κοινής πολιτικής πρακτικής και ανάληψης πολιτικών πρωτοβουλιών που θα συμβάλλουν στην ενίσχυση της συμμετοχής στις αγωνιστικές πρακτικές και θα μπορούν να αποτελούν αντίβαρο στην εργοδοτική τρομοκρατία στον ιδιωτικό τομέα.

Γ) Με τη διεύρυνση και την ενοποίηση όλων των πρωτοβουλιών συντονισμού σε μια ευρύτερη κίνηση συντονισμού που θα μπορεί να περιλαμβάνει σωματεία και ομοσπονδίες όπου είναι ηγεμονική η παρουσία της αριστεράς αλλά και των συνδικαλιστικών δυνάμεων που αποδεσμεύονται από τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία και διαρρηγνύονται οι σχέσεις εκπροσώπησης τους με τα κόμματα εξουσίας, η οποία θα έχει τη δυνατότητα να ασκεί πιέσεις στη συνδικαλιστική γραφειοκρατία ή ακόμα και να παίρνει αυτοτελείς πρωτοβουλίες απεργιών και κινητοποιήσεων.

12.4. Για τις νέες μορφές λαϊκής συσπείρωσης

Η ανάπτυξη νέων συνδικαλιστικών μορφωμάτων και η κατάκτηση της ηγεμονίας σε σχέση με τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία ή και η υπέρβαση της, αποτελεί μία εξαιρετικά περίπλοκη και δύσκολη προσπάθεια στις συνθήκες της κρίσης, της ραγδαίας αύξησης της ανεργίας και της εμπέδωσης και εμβάθυνσης του αντιδραστικού συσχετισμού στους εργασιακούς χώρους. Για τους λόγους αυτούς, στην ανάπτυξη των κοινωνικών αγώνων και την παρέμβαση στα κοινωνικά μέτωπα, πρέπει να αναζητηθούν και νέες μορφές λαϊκής συσπείρωσης και πάλης όπως έδειξε το κίνημα των πλατειών και των λαϊκών συνελεύσεων.

Σήμερα, η συμπύεση των λαϊκών στρωμάτων – ιδίως εκεί που υπάρχουν έστω σπέρματα αντικαπιταλιστικών αντιλήψεων- γεννά νέες κοινωνικές πρακτικές που μπορεί να καταλήγουν και σε νέες μορφές πολιτικής συζήτησης, παρέμβασης και οργάνωσης. Προς το παρόν οι μορφές αυτές χαρακτηρίζονται από αστάθεια και ρευστότητα που σχετίζεται και με τις πολιτικές δυνάμεις και αντιλήψεις που παρεμβαίνουν σε αυτές, αλλά και από το γεγονός ότι δεν αποτυπώνονται σταθερές δομές και διαδικασίες λειτουργίας, ούτε ενιοποιούνται οι κοινωνικο-πολιτικές παρεμβάσεις.

Σε πρώτο επίπεδο, ως προς τη δημιουργία νέων δομών αγώνα, θα πρέπει να επιδιωχθεί:

1. Η συμμετοχή τοπικών φορέων και συνδικάτων, ή έστω συνδικαλιστικών τάσεων και στελεχών που δραστηριοποιούνται στους τοπικούς φορείς.
2. Η ευρύτερη δυνατή συμμετοχή των δυνάμεων της αριστεράς. Η προσπάθεια για τη συντονισμένη παρέμβαση της αριστεράς, αρχικά, από εκείνες τις δυνάμεις, που έχουν μία παραπλήσια ανάλυση για τα θέματα σε τοπικό επίπεδο, αλλά και μία αποδοχή αυτών των δομών λαϊκής οργάνωσης και παρέμβασης, όπως είναι οι δυνάμεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, αλλά και δυνάμεις του ΣΥΡΙΖΑ, θα παίξει ρόλο για την ανάπτυξη και την ύπαρξη αυτών των δομών.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, ως προς τους τρόπους λειτουργίας αλλά πρωτίστως ως προς τους άξονες παρέμβασης, θα πρέπει να επιδιωχθεί:

1. Η ανοιχτή και σταθερή λειτουργία σε συνελευσιακό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο θεματικών επιτροπών, καθώς και η συγκρότηση συντονιστικών περιορισμένου χρόνου στα οποία να έχουν αυξημένη παρουσία, εκπρόσωποι μαζικών φορέων.
2. Ο καθορισμός αξόνων παρέμβασης που θα αφορούν κυρίως:

- στην πολιτική καταγγελία της πολιτικής του μνημονίου και της δανειακής σύμβασης. Οι λαϊκές συνελεύσεις πρέπει να γίνουν φορέας διάχυσης σε ευρύτερες μάζες μίας πολιτικής κριτικής του αστικού πολιτικού συστήματος και των αστικών κομμάτων,
- στην αντίσταση ενάντια στην επιβολή των χαρατσιών και των πλειστηριασμών
- στα τοπικά ζητήματα και στις αντιθέσεις που παράγει με αυξανόμενο τρόπο η καπιταλιστική διαχείριση του χώρου την περίοδο της κρίσης.
- στην ανάπτυξη δικτύων αλληλεγγύης και υποστήριξης τμημάτων του πληθυσμού που πλήττονται από την κρίση, όπως οι μετανάστες, οι συνταξιούχοι και οι άνεργοι.
- στην πάλη ενάντια στην όξυνση της κρατικής καταστολής, του αυταρχισμού αλλά και των φασιστικών και αντιδραστικών αντιλήψεων που ενισχύονται λόγω της κρίσης. Οι λαϊκές συνελεύσεις πρέπει να αναλάβουν πρωτοβουλίες πολιτικών εξορμήσεων, συγκροτώντας πολιτικά δίκτυα αλλά και ομάδες περιφρούρησης, για την υποστήριξη των πρακτικών του λαϊκού κινήματος, και για την υποστήριξη των πληττόμενων από τις φασιστικές συμμορίες αλλά και από τις επιπτώσεις κοινωνικής διάλυσης και αντικοινωνικών συμπεριφορών που παράγει η κρίση και η κρατική πολιτική.

Συμπερασματικά, *έχει μεγάλη σημασία για τις δυνάμεις της αντικαπιταλιστικής αριστεράς, αφενός μεν να ενισχύουν τη σταθερότητα αυτών των δομών (π.χ. λαϊκές συνελεύσεις), που πρέπει να απευθύνονται στο σύνολο των πληττόμενων κοινωνικών στρωμάτων και όχι απλώς σε δυνάμεις της αριστεράς ή ακόμα λιγότερο της αντικαπιταλιστικής αριστεράς, αφετέρου δε να επιχειρούν να τις συνδέσουν με τα αναγκαία σήμερα στοιχεία ενός μεταβατικού πολιτικού προγράμματος. Η συγκρότηση και η παρέμβαση στις λαϊκές συνελεύσεις αποτελεί σήμερα ένα βασικό μοχλό ανάπτυξης παρεμβάσεων στα κοινωνικά μέτωπα.*

12.5. Για την πρωτοκαθεδρία της συγκρότησης του αριστερού πολιτικού μετώπου και του μεταβατικού προγράμματος

Σήμερα οι επιλογές του συνασπισμού εξουσίας εντάσσονται σε μία ενιαία κατεύθυνση με στόχο τη θωράκιση των χρηματοπιστωτικών συστημάτων των ιμπεριαλιστικών κρατών της Ε.Ε., τη διαμόρφωση νέων πεδίων συσσώρευσης και κερδοφορίας για το ελληνικό και το διεθνές κεφάλαιο, αλλά και τη δοκιμαστική εφαρμογή σε μία χώρα του αναπτυσσόμενου καπιταλισμού, μιας προσπάθειας τροποποίησης του καθεστώτος συσσώρευσης, που αποτελεί προπομπό ανάλογων εξελίξεων σε μια σειρά χώρες της Ε.Ε. Η συγκυρία χαρακτηρίζεται από τη μεγαλύτερη ομογενοποίηση και συγκέντρωση των πολιτικών δυνάμεων του κεφαλαίου για την επιβολή της αστικής στρατηγικής για την υπέρβαση της κρίσης μέσα από τη μετακύληση των βαρών στις εργαζόμενες τάξεις και την άρση σημαντικών συμβιβασμών με τα λαϊκά στρώματα και της αποφυγής της σύναψης νέων συμμαχιών μέσω υλικών παραχωρήσεων με τα λαϊκά στρώματα ή ενσωμάτωσης των λαϊκών συμφερόντων. Η στρατηγική του κεφαλαίου που είναι ανολοκλήρωτη κατατείνει στην διαχείριση της αστάθειας και των αντιθέσεων από την πλευρά των δυνάμεων του κεφαλαίου με την ολοένα μεγαλύτερη αυταρχική σκλήρυνση του κράτους και των μηχανισμών του.

Τα μέτρα των μνημονίων, παρά τους βαθιά ταξικούς προσδιορισμούς που φέρουν και παρά το γεγονός ότι αποτυπώνουν τη σκληρότερη επίθεση στα δικαιώματα των λαϊκών στρωμάτων μέχρι σήμερα, δεν επαρκούν για να καταστεί το δημόσιο χρέος διαχειρίσιμο. Υπό αυτά τα δεδομένα, η επίθεση από την πλευρά του κεφαλαίου θα συνεχίσει να βαθαίνει, αναδεικνύοντας ακόμη περισσότερο ότι η ανακοπή της αστικής στρατηγικής και η επιβολή επιμέρους νικών από την πλευρά του λαϊκού κινήματος δεν μπορεί παρά να συνδέεται και να συναρτάται με μια ευρύτερη πολιτική σύγκρουση και την πολιτική ταξική πάλη. Χωρίς αποτελέσματα στο πολιτικό πεδίο, στη συγκυρία της άρσης των συμβιβασμών και των παραχωρήσεων που αποτελεί συνολική στρατηγική της άρχουσας τάξης, δεν πρόκειται να υπάρξουν νίκες ούτε σε επιμέρους μέτωπα.

Σε αυτή την κατεύθυνση, αποκτά ιδιαίτερη σημασία η συγκρότηση ενός κοινωνικοπολιτικού αριστερού μετώπου με απεύθυνση στις λαϊκές μάζες που με συγκεκριμένο και ενιαίο τρόπο και σε πολιτικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο εργασιακών χώρων και συνοικιών, θα συμβάλει στην όξυνση της ταξικής πάλης, ώστε να επιβληθεί μια κατεύθυνση εναλλακτικής διεξόδου από την κρίση προς όφελος των λαϊκών στρωμάτων, με όρους πίεσης και καταναγκασμού από το λαϊκό παράγοντα.

Εάν δεν διαμορφωθεί ένα τέτοιο μέτωπο, η πιθανότερη εξέλιξη θα είναι η μετάβαση σε ένα τροποποιημένο καθεστώς συσσώρευσης, χωρίς όψεις κοινωνικών συμβιβασμών και παραχωρήσεων προς τις λαϊκές τάξεις.

Οι κεντρικοί πολιτικοί στόχοι ενός τέτοιου μετώπου όπως αποτυπώνονται στο μεταβατικό πολιτικό πρόγραμμα, αποκτούν κεντρική σημασία και αφορούν :

- ✓ **τη στάση πληρωμών και τη δραστική μείωση του χρέους με την αναγνώριση μόνο του τμήματος που αφορά εθνικούς ή διεθνείς ασφαλιστικούς οργανισμούς. Την αναδιαπραγμάτευση και τη**

νομισματοποίηση αυτού του τμήματος δηλαδή να υποκατασταθεί η άμεση χρηματοδότηση του χρέους με την έκδοση νέου χρήματος.

- ✓ Την έξοδο από την Ευρωζώνη και την αποκατάσταση εθνικής νομισματικής πολιτικής και την υποτίμηση του νέου νομίσματος, την ρήξη με τις πολιτικές και τις δομές της Ε.Ε. στην κατεύθυνση της αποδέσμευσης
- ✓ την εθνικοποίηση του πιστωτικού συστήματος και τη λειτουργία στο σύνολο του υπό ένα και μόνο δημόσιο πιστωτικό ίδρυμα. Την υιοθέτηση μίας επεκτατικής νομισματικής πολιτικής με την αύξηση του όγκου κυκλοφορίας του χρήματος
- ✓ την εθνικοποίηση των μεγάλων παραγωγικών μονάδων και τη λειτουργία τους κάτω από συλλογικό δημοκρατικό κοινωνικό σχεδιασμό. Την λειτουργία υπό κρατικό έλεγχο και λειτουργία των τομέων της ενέργειας, ύδρευσης, μεταφορών, τηλεπικοινωνιών, κατασκευής βασικών υποδομών (οδικών αξόνων, αεροδρομίων, λιμένων).
- ✓ την αύξηση των μισθών και των κοινωνικών παροχών για τις εργαζόμενες τάξεις, στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα ως βασικού μοχλού στην αναδιανομή του εισοδήματος
- ✓ την μείωση του ιδιωτικού χρέους νοικοκυριών και επιχειρήσεων με κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια
- ✓ την επιβολή ελέγχου στις κινήσεις κεφαλαίου και φορολογίας στις κινήσεις κεφαλαίου που αφορούν στο χρηματιστικό τομέα
- ✓ την επιβολή ελέγχων στις τιμές των προϊόντων, αλλά και δασμών στα είδη πολυτελείας ή σε προϊόντα τα οποία παράγονται και μπορούν να παραχθούν με συγκριτικά πλεονεκτήματα κόστους ή και διαφοροποίησης στην Ελλάδα.
- ✓ τη δραστική φορολόγηση του κεφαλαίου και των εύπορων εισοδηματικά στρωμάτων και την περιστολή της φοροδιαφυγής και της εισφοροαποφυγής, τη φορολόγηση των ειδών πολυτελείας.
- ✓ τον ενεργειακό αναπροσανατολισμό, α) με τη στροφή σε άλλες ενεργειακές αγορές πετρελαίου β) με τον καθορισμό στόχων για τη μείωση της συνεισφοράς του πετρελαίου στο ενεργειακό ισοζύγιο αλλά και γενικότερα της ενεργειακής κατανάλωσης με την θέσπιση αυστηρών αντικινήτρων για τη χρήση Ι.Χ. (πάνω από 55 % της ενεργειακής κατανάλωσης οφείλεται στις οδικές μεταφορές) όπως είναι η αυξημένη φορολόγηση των Ι.Χ. ειδικά των πολυτελών και του δεύτερου αυτοκινήτου, και του πετρελαίου κίνησης αλλά και την απαγόρευση της κυκλοφορίας οχημάτων εκτός δρόμου στις μεγάλες πόλεις γ) με τη έμφαση σε άλλες πηγές ενέργειας όπως σε μία πρώτη φάση είναι ο λιγνίτης αλλά και εναλλακτικές πηγές ενέργειας
- ✓ την μείωση του χρόνου εργασίας
- ✓ την δραστική αύξηση της απασχόλησης στον δημόσιο τομέα
- ✓ τον αναπροσανατολισμό της κοινωνικο-οικονομικής δραστηριότητας με έμφαση στη μείωση της κατανάλωσης πολυτελών ειδών και στην αύξηση των κοινωνικών δαπανών, για την κάλυψη ενός συνόλου υλικών (υγεία, πρόνοια, εκπαίδευση) και άυλων (πολιτιστικών, ηθικών κ.λ.π.) αναγκών των λαϊκών τάξεων
- ✓ την ενίσχυση οικονομικών κλάδων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας και τεχνολογικής καινοτομίας, καθώς και τομέων ήπιας ανάπτυξης όπου μπορούν να αναπτυχθούν συγκριτικά πλεονεκτήματα όπως είναι τομείς της αγροτικής παραγωγής, της ήπιας μορφής τουρισμού κ.λ.π. Η ενίσχυση αυτών των οικονομικών κλάδων βάσει ενός σημαντικού προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, πρέπει ταυτόχρονα να συνδυάζεται με μία διαδικασία ήπιας αποανάπτυξης ειδικά σε τομείς που οδηγούν σε περιβαλλοντική υποβάθμιση ή συνδέονται με την παρασιτική κατανάλωση.
- ✓ την ενίσχυση δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης
- ✓ Στοχευμένα μέτρα προστατευτισμού για προϊόντα χωρών και τομέων που έχουν σημαντικές αυξήσεις παραγωγικότητας χωρίς ανάλογες αυξήσεις μισθών και για προϊόντα ειδών πολυτελείας

Πρόκειται για ένα πολιτικό και οικονομικό πρόγραμμα το οποίο δεν μπορεί να εφαρμοστεί χωρίς την κατάληψη της κυβερνητικής εξουσίας αλλά και τομέων πραγματικής εξουσίας στο εσωτερικό του κράτους και του πολιτικού συστήματος από ένα ευρύ αριστερό ριζοσπαστικό κοινωνικο-πολιτικό μπλοκ δυνάμεων. Ενα τέτοιο πολιτικό μπλοκ δεν μπορεί να ανέλθει στην κυβέρνηση και πολύ περισσότερο να διατηρηθεί σε αυτή και να επιβάλει αυτό το πρόγραμμα χωρίς την ένταση και ριζοσπαστικοποίηση των ταξικών αγώνων, και την παραγωγή

μετασχηματισμών στο εσωτερικό του κράτους (την υιοθέτηση της απλής αναλογικής, την διαμόρφωση νέων θεσμών πολιτικής, νέων διαδικασιών οικονομικής διαχείρισης, νέων θεσμών αυτοδιοίκησης κ.λ.π.).

Πρόκειται για ένα οικονομικό και πολιτικό πρόγραμμα το οποίο δεν θα είναι εύκολο στην εφαρμογή του, θα παράγει εντάσεις και οικονομικές αστοχίες και θα οδηγήσει σε μείωση της κατανάλωσης υλικών αγαθών – ειδικά αυτών που δεν αποτελούν είδη πρώτης ανάγκης. Δεν πρόκειται δηλαδή για ένα πολιτικό και οικονομικό πρόγραμμα που θα αποκαταστήσει τους ρυθμούς αύξησης της κατανάλωσης της περιόδου του χρηματιστικοποιημένου καπιταλισμού. Αλλωστε οι ρυθμοί των αναπτυγμένων καπιταλιστικών κρατών στη κατανάλωση ενέργειας και της ανάληψης ελεύθερων χώρων μακροπρόθεσμα είναι μη βιώσιμοι περιβαλλοντικά αν επεκταθούν σταδιακά και στον υπόλοιπο κόσμο.

Σύμφωνα με τα παραπάνω δεν αρκεί μόνο η έξοδος από το ευρώ για να παραχθεί διέξοδος από την κρίση εις όφελος των λαϊκών στρωμάτων. Αντίθετα χωρίς ολοκληρωμένες κοινωνικές και πολιτικές παρεμβάσεις που να ανατρέπουν το υπαρκτό κοινωνικό καθεστώς συσσώρευσης, πιθανόν τα αποτελέσματα να είναι και αντίστροφα.

Η εφαρμογή ενός τέτοιου οικονομικού πολιτικού προγράμματος έχει σαφείς αντικαπιταλιστικούς προσδιορισμούς και αποτελεί ένα σημαντικό βήμα μετάβασης προς μία νέα εξουσία, και με τις τάσεις σοσιαλιστικού μετασχηματισμού. Το πρόγραμμα αυτό δεν αποτελεί ένα μεταβατικό στάδιο σε μία πορεία αστικού εκσυγχρονισμού και ανασυγκρότησης της παραγωγικής βάσης της ελληνικής οικονομίας. Χωρίς πολιτικές και κοινωνικές ρήξεις στην κατεύθυνση για τη σοσιαλιστική ανατροπή μακροπρόθεσμα το πρόγραμμα αυτό έχει σοβαρές πιθανότητες να αποτύχει. Σε τελική ανάλυση οι αντικαπιταλιστικές δεσπόζουσες ενός τέτοιου προγράμματος, αλλά και αν θα μπορέσει να βάλλει τις βάσεις για μία πρώτη φάση της σοσιαλιστικής εξουσίας θα κριθεί από την ταξική πάλη και την μέχρι τέλους επιβολή αλλά και τη διαρκή ανανέωση του.

Χωρίς ένα ευρύτερο μέτωπο δυνάμεων σε αριστερή κατεύθυνση που να συγκρούεται με την κυρίαρχη αστική στρατηγική, στην κατεύθυνση της εξόδου από την Ευρωζώνη, η αστική στρατηγική θα κερδίζει έδαφος, θα μειώνει αντικειμενικά τις δυνατότητες για την αντίθετη κίνηση, θα σταθεροποιεί και θα διευρύνει τις κοινωνικές συμμαχίες και τις κοινωνικές εκπροσωπήσεις.

Θέση σε ένα τέτοιο μέτωπο δυνάμεων, έχουν όλες οι δυνάμεις της αριστεράς, που υιοθετούν τους στόχους της εξόδου από την Ευρωζώνη, όμως την κεντρική θέση πρέπει να την έχουν τα εργατικά και λαϊκά στρώματα που δεν έχουν κανέναν αντικειμενικό όφελος από την παραμονή στη ζώνη του ευρώ. Είναι τα στρώματα που δεν έχουν αξιολόγα περιουσιακά στοιχεία, που οι απώλειες εισοδήματος από εργασία, ή η ανεργία παίζουν καθοριστικό ρόλο στις συνθήκες ζωής τους. Πρόκειται για τον πυρήνα της εργατικής τάξης, τα κατώτερα μικροαστικά στρώματα και κυρίως τις νεότερες ηλικίες αυτών των κοινωνικών κατηγοριών. Τα στρώματα αυτά πρέπει να κερδηθούν σε αυτή τη μετωπική πολιτική, και οι διαδικασίες πολιτικής ενότητας ευρύτερων δυνάμεων σε συνδυασμό με την αποσαφήνιση και μαζική αναφορά στους στόχους του μεταβατικού προγράμματος, αποτελούν μονόδρομο για αυτή την κατεύθυνση.

12.6. Για την παρέμβαση και το χαρακτήρα των δυνάμεων της αντικαπιταλιστικής αριστεράς μέσα στην κρίση

Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, στα τέσσερα χρόνια της ύπαρξής της, μετρά ορισμένα πολιτικά αποτελέσματα, εκ των οποίων τα σημαντικότερα είναι:

α) το γεγονός της συγκρότησής της. Η συγκρότηση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ πράγματι αποτέλεσε τομή για το χώρο της αντικαπιταλιστικής αριστεράς, ενέπνευσε και συνέβαλε στην επανενεργοποίηση εκατοντάδων αγωνιστών και δημιούργησε τους όρους και τη δυνατότητα για την παραγωγή κάποιων αποτελεσμάτων σε πολιτικό επίπεδο. Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ σημείωσε ορισμένες εκλογικές επιτυχίες που έδωσαν τη δυνατότητα, για πρώτη φορά, της εμφάνισης της αντικαπιταλιστικής αριστεράς στο πολιτικό προσκήνιο ως ένα αυτοτελές, μειοψηφικό μεν, αλλά υπαρκτό πολιτικό ρεύμα

β) η παραγωγή, τουλάχιστον σε πολιτικο-θεωρητικό επίπεδο, μίας αρχικής κατεύθυνσης για ένα εναλλακτικό μεταβατικό πρόγραμμα διεξόδου από την κρίση, προς όφελος των λαϊκών τάξεων. Αυτή η παρέμβαση εν μέρει αναδιάρταξε τους όρους της συζήτησης στο εσωτερικό της αριστεράς, όξυνε τις αντιθέσεις στο εσωτερικό της καθεστωτικής αριστεράς πολώνοντας τμήματά της σε ριζοσπαστική κατεύθυνση και επήγαγε κάποια αποτελέσματα και στο πεδίο του κοινωνικού κινήματος.

Από την άλλη πλευρά, η διαδρομή της ΑΝΤΑΡΣΥΑ διαπερνάται από πλήθος αντιφάσεων. Κυρίαρχο ρόλο έπαιξαν οι διακριτές και πολλές φορές και αντιθετικές μεταξύ τους πολιτικές στρατηγικές, που αναπτύσσονταν από τις δυνάμεις που παρεμβαίνουν στο εσωτερικό της, οι οποίες δεν κατόρθωναν να συντεθούν σε μια κοινή πολιτική κατεύθυνση, αλλά αντίθετα είχαν σαν αποτέλεσμα την διαμόρφωση ασταθών ισορροπιών που απέτρεπε τη λήψη και υλοποίηση πολιτικών πρωτοβουλιών. Στην εξέλιξη της ΑΝΤΑΡΣΥΑ εκδιπλώθηκαν διαφορετικές στρατηγικές αναφορικά με την πολιτική κατεύθυνση, τα ζητήματα των πολιτικών συμμαχιών και την αναγκαιότητα της συγκρότησης ενός ευρύτερου κοινωνικοπολιτικού μετώπου και των χαρακτηριστικών του.

Γύρω από αυτές τις αντιλήψεις αναδεικνύονται ορισμένα ζητήματα

α) της εκτίμησης της συγκυρίας. Υπάρχουν δυνάμεις που υπερτονίζουν την αστάθεια του συστήματος και από αυτό ιεραρχούν τον επιτακτικό χαρακτήρα της αντικαπιταλιστικής ανατροπής βάζοντας ως γραμμή διαχωρισμού για την συμμετοχή σε ένα πολιτικό μέτωπο την αποδοχή του στρατηγικού στόχου της σοσιαλιστικής επανάστασης. Στη πραγματικότητα, όπως έχουμε περιγράψει παραπάνω η φάση που βρίσκεται ο καπιταλισμός αλλά και ο κοινωνικός συσχετισμός δυνάμεων είναι διαφορετικός και περισσότερο κυριαρχούν οι πολιτικές της βίαιης αναδιάρθρωσης από τις τάσεις πολιτικής αποσταθεροποίησης

β) του τρόπου οργάνωσης της πολιτικής πάλης. Τα τελευταία χρόνια και μετά τη συγκρότηση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ ανακινήθηκε στα πλαίσια του χώρου της αντικαπιταλιστικής αριστεράς μια συζήτηση σε σχέση με τη βαθύτερη ενοποίηση των οργανώσεων του χώρου και τη συγκρότησή τους σε ένα ενιαίο κόμμα, τον ενιαίο κομμουνιστικό φορέα. Η άποψη μας είναι ότι η ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν μπορεί να μετασχηματισθεί σε ένα αντικαπιταλιστικό κόμμα ούτε να αποτελέσει το υπόστρωμα για κάτι τέτοιο. Σε αυτή τη φάση δεν μπορεί να υπάρξει ενότητα σε επίπεδο κοινού κόμματος, με οργανώσεις που έχουν διαφορετικές πολιτικές και ιδεολογικές πρακτικές. Επιπρόσθετα η προτεραιοποίηση της αναγκαιότητας οικοδόμησης ενός νέου κομμουνιστικού κόμματος, σχετίζεται με την αντίληψη που έχει για τη φάση και το χαρακτήρα της κρίσης, ως μίας ύστατης κρίσης του καπιταλισμού από την οποία δύσκολα θα ανακάμψει χωρίς καταστροφικές συγκρούσεις και εκτεταμένη συντριβή κεφαλαίων και κοινωνικών στρωμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, η επίκληση της αναγκαιότητας και ο καθορισμός ως προτεραιότητας της οικοδόμησης ενός νέου κομμουνιστικού κόμματος, παρακάμπτει βολονταριστικά τα αναγκαία στοιχεία συσώρευσης πρωτίστως κοινωνικών αλλά και πολιτικών όρων. Περισσότερο αντιστοιχεί σε ένα πολιτικό άλμα αυτοσυγκρότησης που αντιστοιχεί σε εσωτερικές αναγκαιότητες και μετατοπίσεις παρά στη σημερινή κοινωνική και πολιτική συγκυρία. Η μη ορθή προτεραιοποίηση του βασικού πολιτικού στόχου για την περίοδο και η ύπαρξη αντιφάσεων σε σχέση με την συγκρότηση ενός νέου κομμουνιστικού φορέα, αλλά και του ρόλου της ΑΝΤΑΡΣΥΑ παράγει επίσης πολιτικές αμφιταλαντεύσεις, ακόμα και σε πολιτικές δυνάμεις που είναι πιο σταθερά τοποθετημένες στην πολιτική κατεύθυνση του αριστερού κοινωνικοπολιτικού μετώπου.

Κατά την άποψη μας, η βασική προτεραιότητα για την περίοδο είναι η οικοδόμηση μίας αριστερής κοινωνικο-πολιτικής συμμαχίας με μία ισχυρή αντικαπιταλιστική συνιστώσα στο εσωτερικό της, που να ανακόπτει και να ανατρέπει τις βασικές πτυχές της στρατηγικής του κεφαλαίου. Χωρίς αυτήν την ανακοπή, χωρίς την επίτευξη υλικών και ιδεολογικών νικών με παραδειγματικό χαρακτήρα δεν μπορεί να τεθεί κανένα θέμα επαναστατικής ανατροπής παρά μόνο σε διακηρύξεις πολύ περιορισμένης σημασίας για την ταξική πάλη.

γ) των πολιτικών συμμαχιών του τρόπου άρθρωσής τους και του ρόλου που παίζουν στην κινητοποίηση των μαζών

δ) της σχέσης της επαναστατικής πρακτικής και της μαζικής αριστερής πολιτικής. Η επαναστατική πρακτική δεν μπορεί να υπάρξει παρά μόνο μέσα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο μίας αριστερής πολιτικής στο οποίο θα συγχωνεύονται και διαφορετικά συμφέροντα και διαφορετικές αντιλήψεις και έμμεσες επιδράσεις της κυρίαρχης ιδεολογίας. Για να αναπτυχθεί η επαναστατική πρακτική πρέπει να ηγεμονεύσει στο πλαίσιο αυτής της ευρύτερης αριστερής πολιτικής και όχι να διαχωριστεί από αυτή. Το κριτήριο για την επιλογή μιας πολιτικής θέσης και της σχέσης της με την επαναστατική πρακτική, καθορίζεται από το κατά πόσο ανατρέπει βασικές αιχμές της αστικής στρατηγικής, από το κατά πόσο δεν εντάσσεται μέσα σε μία εναλλακτική αστική στρατηγική κάθε φορά στην ενεργή συγκυρία, και κατά πόσο κινείται αντικειμενικά σε μία αντικαπιταλιστική κατεύθυνση ανεξάρτητα αν τα υποκείμενα που ενστερνίζονται μία τέτοια κατεύθυνση αντιλαμβάνονται ή αποδέχονται στην ολότητα τους το στρατηγικό στόχο.

Η αντικαπιταλιστική και η ευρύτερη ριζοσπαστική αριστερά πρέπει να συμβάλλει στο στόχο οικοδόμησης του αριστερού κοινωνικοπολιτικού μετώπου. **Σε κάθε περίπτωση, όριο σε μια κατεύθυνση γενικότερων πολιτικών συμμαχιών μπορεί να αποτελεί η αποδοχή της εξόδου από την ΟΝΕ ως πιθανή δυνατότητα και ευκαιρία για τις δυνάμεις του κινήματος.** Παρά το γεγονός ότι η επιταχυνόμενη προσαρμογή του ΣΥΡΙΖΑ στο πολιτικό σύστημα και η δεξιόστροφη πολιτική της περιόδου μετά τις εκλογές, δημιουργεί σημαντικές και αυξανόμενες δυσκολίες στη

συγκρότηση μίας αριστερής πολιτικής συμμαχίας με τη συμμετοχή του, αναμφίβολα υπάρχουν δυνάμεις στο εσωτερικό του που θα μπορούσαν υπό προϋποθέσεις να συμμετάσχουν σε κοινές κοινωνικές πολιτικές πρακτικές με άλλες τάσεις της αριστεράς και υπό προϋποθέσεις να αναπτύξουν μία διαδικασία αντίθεσης με την κυρίαρχη πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ.

Σε αυτή τη φάση, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ και οι πολιτικές τάσεις και ρεύματα που υποστηρίζουν το μεταβατικό πρόγραμμα πρέπει να επιμείνουν στις αντιφάσεις των πολιτικών προγραμμάτων και πρακτικών του ΣΥΡΙΖΑ και του ΚΚΕ. Ιδιαίτερα μέσα στο ΣΥΡΙΖΑ υπάρχει ως ισχυρή τάση η Αριστερή Πλατφόρμα, η οποία σταδιακά σε διακηρυκτικό επίπεδο, προωθεί κατά βάση ένα αντίστοιχο πρόγραμμα πάλης όπως αυτό της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Ανεξάρτητα αν πολιτικές εξελίξεις δεν είναι πιθανόν να επισυμβούν μέσα στο ΣΥΡΙΖΑ όσο θα υπάρχει το δεδομένο της διεκδίκησης της κυβερνητικής εξουσίας, τα δύο προγράμματα – της πλειοψηφίας του ΣΥΡΙΖΑ – και αυτό της Αριστερής Πλατφόρμας είναι επί της ουσίας ασυμβίβαστα. Στο πλαίσιο αυτό η συνεργασία της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, πολιτική ιδεολογική και κινηματική, με αυτές τις δυνάμεις μπορεί να επιφέρει εξελίξεις και στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ – ανάλογα και με την κοινωνική συγκυρία – αλλά και να δημιουργήσει πιέσεις και στην πολιτική του ΚΚΕ.

Σε αυτή την κατεύθυνση η πρωτοβουλία για την διαμόρφωση ενός πλαισίου μετωπικής συμπόρευσης όλων των δυνάμεων που συμφωνούν στο μεταβατικό πρόγραμμα εργατικής διεξόδου από την κρίση στην οποία συμμετέχει η ΑΡΑΣ μαζί με μια σειρά άλλες δυνάμεις εντός και εκτός ΑΝΤΑΡΣΥΑ, πρέπει να συμβάλλει ακόμα περισσότερο για την ανάπτυξη αυτής της πολιτικής κατεύθυνσης στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ αλλά και για να συνδεθεί σε πρακτικό και πολιτικό επίπεδο με δυνάμεις που υπάρχουν σήμερα και στα κόμματα της κοινοβουλευτικής αριστεράς και ειδικά στο ΣΥΡΙΖΑ .

Η περίοδος που ανοίγει με την Ελληνική προεδρία μπορεί να διαμορφώσει όρους για την πολιτική σύμπλευση ενός μεγάλου εύρους δυνάμεων, σε μία ριζοσπαστική κριτική και πρακτική απέναντι στην Ε.Ε. και την ΟΝΕ, και την προσπάθεια του ελληνικού κεφαλαίου να την αξιοποιήσει αναδεικνύοντας το δικό του «success story», αλλά και καθιστώντας την παράγοντα απόσβεσης των λαϊκών κινητοποιήσεων και του πολιτικού ριζοσπαστισμού. Αντίστοιχα οι δημοτικές εκλογές πρέπει όπου είναι εφικτό να αποτελέσουν ένα πεδίο σύμπτωσης ενός συνόλου πολιτικών δυνάμεων στη βάση ενός ριζοσπαστικού πολιτικού προγράμματος και όχι απλά μία στενή πολιτική καταγραφή «αντικαπιταλιστικών» σχημάτων.

Τέλος στις ευρωεκλογές είναι απαραίτητο, όπως γύρω από το στόχο της εξόδου από την ΟΝΕ στην κατεύθυνση της αποδέσμευσης της Ευρωζώνης, και με συνεκτικό ιστό το μεταβατικό πρόγραμμα εργατικής διεξόδου από την κρίση, να υπάρξει παρέμβαση του μεγαλύτερου εύρους δυνάμεων, της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, του σχεδίου Β, τάσεων και ρευμάτων που προέρχονται από την κοινοβουλευτική αριστερά, ώστε να μπορέσει να εκφραστεί έστω κατά ένα τμήμα, το όλο και περισσότερο διογκούμενο ρεύμα κοινωνικής αντίθεσης απέναντι στην Ε.Ε. και την ΟΝΕ, το οποίο σήμερα δεν εκπροσωπείται από κανένα αριστερό πολιτικό φορέα.

Ιδιαίτερα σήμερα, ακόμη και χωρίς τη συστηματική παρέμβαση της αριστεράς, αναπτύσσεται ένα ευρύ ρεύμα αμφισβήτησης της ευρωζώνης και της Ε.Ε. Οι δυνάμεις της αριστεράς που κινούνται σε αντι – ΟΝΕ και αντι-ΕΕ κατεύθυνση έχουν καθήκον να το αξιοποιήσουν, να το εμβαθύνουν και να το εκφράσουν πολιτικά, ώστε να καταφέρουν να αποδεσμεύσουν τμήματα των λαϊκών μαζών από τις πολιτικές κατευθύνσεις του κυβερνητισμού και της διαχείρισης. Αυτός ο στόχος όμως δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς μία κεντρική πολιτική και εκλογική συμμαχία με το μεγαλύτερο δυνατό εύρος. Μία τέτοια εκλογική συμμαχία, που αποτελεί υποσύνολο της πολιτικής κατεύθυνσης για τη συγκρότηση της μετωπικής συμπόρευσης, μπορεί να γίνει πάνω στους βασικούς άξονες του μεταβατικού προγράμματος, δηλαδή αυτού της στάσης πληρωμών και διαγραφής του χρέους, της εξόδου από την ΟΝΕ και της εθνικοποίησης του τραπεζικού συστήματος και των μεγάλων παραγωγικών μονάδων. Μία τέτοια συμμαχία μπορεί και πρέπει να περιλαμβάνει το μεγαλύτερο δυνατό εύρος πολιτικών δυνάμεων, χωρίς αυτό να σηματοδοτεί οργανωτικές συγκλίσεις, και μπορεί να εκπροσωπείται ως ένα βαθμό ακόμα και από πρόσωπα που έχουν διείσδυση σε ευρύτερα αριστερά ακροατήρια και δεν ταυτίζονται κατ' ανάγκη με την επαναστατική αριστερά. Ο χρόνος που έχει χαθεί είναι τεράστιος και ήδη υπονομεύει την εμβέλεια αυτού του εγχειρήματος. Αν δεν υπάρξει συσπείρωση ενός τέτοιου εύρους δυνάμεων – που και αυτό ακόμα είναι ανεπαρκές – η αντίθεση απέναντι στην κυρίαρχη πολιτική παραμονής στην Ευρωζώνη, κατά κύριο λόγο δεν θα εκφραστεί ή θα εκφραστεί στρεβλά.

Απέναντι σε αυτή την στρατηγική υπάρχουν δυσκαμψίες ή και αντιθέσεις από την πλευρά δυνάμεων της ΑΝΤΑΡΣΥΑ που αναδεικνύουν ζητήματα στρατηγικής. **Ο βασικός πολιτικός στόχος της περιόδου από την πλευρά της ΑΝΤΑΡΣΥΑ θα έπρεπε να προωθεί μία αριστερή πολιτική συμμαχία που να συμπεριλαμβάνει ΣΥΡΙΖΑ, ΚΚΕ, ΑΝΤΑΡΣΥΑ και άλλες διάσπαρτες δυνάμεις με άξονα το μεταβατικό πρόγραμμα με ιδιαίτερη σημασία της ρήξης με την ΟΝΕ. Μέσα στη συγκυρία αυτό θα ήταν μία θετική εξέλιξη, που θα έδινε μεγάλη δυναμική στην ταξική πάλη αλλά και στην πολιτική εκπροσώπηση της αριστεράς.**

Πέρα από τα ζητήματα πολιτικής στρατηγικής, υπάρχουν και σημαντικές προβληματικές στην πολιτική και οργανωτική λειτουργία της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Προβλήματα που ανάγλυφα αποτυπώθηκαν στην εκλογή των οργάνων τόσο στην Α΄, όσο και στην Β΄ Πανελλαδική Συνδιάσκεψη της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Το ξεπέρασμα τέτοιων προβληματικών είναι αναγκαίος όρος για μια δυνατή ΑΝΤΑΡΣΥΑ, που θα διευρύνεται, θα δημιουργεί πολιτικό ρεύμα και θα επιδρά στις εξελίξεις. Πρέπει να παλέψουμε αποφασιστικά στην κατεύθυνση της κατοχύρωσης μίας πιο δημοκρατικής πολιτικής λειτουργίας και φυσιογνωμίας της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Βήμα σε αυτή την κατεύθυνση μπορεί να αποτελέσει και η έκδοση εντύπου της ΑΝΤΑΡΣΥΑ με πανελλήνια κυκλοφορία, στο οποίο να παρεμβαίνουν και να εκπροσωπούνται με δημοκρατικό τρόπο όλες οι αντιλήψεις, οργανώσεις και ανένταχτοι αγωνιστές.

13. ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΑΡΑΣ

Η αστική στρατηγική, που συμπυκνώνεται στην κατεύθυνση επιθετικών αναδιαρθρώσεων και άρσης μιας σειράς κοινωνικών συμβιβασμών, μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με την οικοδόμηση κοινωνικοπολιτικών όρων τέτοιων από την πλευρά του λαϊκού κινήματος, που να έχουν τη δυνατότητα να επιβάλουν μια εργατική διεξόδο από την κρίση.

Την περίοδο που διανύουμε εξελίσσονται ραγδαίες κοινωνικές και πολιτικές μεταβολές. Η κατάρρευση του “success story” στο πλαίσιο της οξύτατης καπιταλιστικής κρίσης, το γεγονός ότι το χρέος εξακολουθεί να μην είναι εξυπηρετήσιμο, στοιχείο το οποίο καθιστά απαραίτητη ταυτόχρονα τη λήψη νέων μέτρων, αλλά και περικοπή τμήματος του, εντείνουν τα αποτελέσματα οικονομικής διάλυσης και φτωχοποίησης αλλά και τα στοιχεία κρίσης των κοινωνικών και πολιτικών εκπροσωπήσεων του συνασπισμού εξουσίας. Ο συνασπισμός εξουσίας αδυνατεί, να συγκροτήσει νέες συμμαχίες, αλλά και ένα νέο θετικό πρόταγμα ιδεολογικής ενσωμάτωσης των μαζών. Οι αγώνες της προηγούμενης περιόδου, περιόρισαν τη δυνατότητα να εδραιωθούν οι κυβερνητικοί μύθοι περί στοιχείων οικονομικής ανάκαμψης και από την άλλη ανέδειξαν ότι υπάρχουν ακόμα ενδεχόμενα αποσταθεροποίησης του κυβερνητικού μπλοκ υπό το βάρος της λαϊκής δυσανεξίας και των κοινωνικών αγώνων. Ωστόσο οι αγώνες αυτοί στο βαθμό που δεν κατάφεραν να σηματοδοτήσουν ένα συνολικότερο πλέγμα κινητοποιήσεων ή να υποστηριχθούν μαζικά από άλλους κλάδους, δεν μπόρεσαν να παράγουν μία συνολική κρίση του πολιτικού συστήματος, ή έστω να ανακόψουν πτυχές της βίαιης καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης και της στρατηγικής της εσωτερικής υποτίμησης. Ταυτόχρονα, η έλλειψη στοιχείων ευρείας πολιτικής ενότητας της αριστεράς που με ενιαίο τρόπο θα οργανώνει τους λαϊκούς αγώνες και θα εισάγει ένα αριστερό ριζοσπαστικό πρόγραμμα εργατικής διεξόδου από την κρίση στο κεντρικό πολιτικό επίπεδο, αποτελεί κομβικό στοιχείο αποδυνάμωσης των κοινωνικών αγώνων. Όσο δεν μπορούν να ενοποιούνται πολιτικά και να εισάγουν μία εναλλακτική πολιτική διεξόδο θα αδυνατούν να αποκρυσταλλώσουν αποτελέσματα στο πολιτικό επίπεδο αλλά και να ανακόψουν ακόμα και πτυχές της αστικής στρατηγικής. Με αυτή την έννοια, τα αποτελέσματα της έλλειψης μίας τέτοιας πολιτικής συμμαχίας κόστισαν στο λαϊκό κίνημα την προηγούμενη περίοδο.

Την ίδια στιγμή αν και απέχουμε αρκετά από μία συνολικότερη ανάκαμψη του ελληνικού καπιταλισμού, υπάρχουν ορισμένα στοιχεία τα οποία δείχνουν, ότι όσο προωθείται η αστική πολιτική θα δημιουργούνται οι όροι για μία τέτοια ανάκαμψη τουλάχιστον για ορισμένα τμήματα του ελληνικού κεφαλαίου. Υπό αυτή την έννοια, είναι λανθασμένες εκείνες οι αντιλήψεις που αντιμετωπίζουν την οικονομική κρίση και τους ειδικούς όρους εκδήλωσής της στην Ελλάδα, ως μία καταστροφική κρίση από την οποία δεν μπορεί να εξέλθει ο ελληνικός καπιταλισμός. Όσο δεν οξύνεται η ταξική πάλη, όσο δεν εμφανίζονται συνολικότερες κοινωνικές συγκρούσεις και ταυτόχρονα σε διεθνές επίπεδο υπάρχει μια διαδικασία σχετικής σταθεροποίησης και αναιμικής ανάπτυξης παραμένει πιθανό το ενδεχόμενο της σταδιακής εμπέδωσης της αστικής στρατηγικής, της μακροπρόθεσμης μεταβολής του συσχετισμού δυνάμεων, της ανάκαμψης της καπιταλιστικής κερδοφορίας και της εισόδου σε ένα νέο κύκλο καπιταλιστικής ανάπτυξης, από τον οποίο θα ευνοούνται μεν λιγότερο μαζικά στρώματα σε σχέση με την περίοδο της ανόδου του νεοφιλελευθερισμού, αλλά θα επιδρά διαμορφώνοντας αποτελέσματα συναίνεσης και υποταγής.

Οι διεργασίες αυτές ορίζουν μία σχετική καμπή της ταξικής πάλης, που εξελίσσεται την τελευταία περίοδο. Έτσι, αναδεικνύεται όλο και περισσότερο και σε αντίθεση με υπεραισιόδοξες εκτιμήσεις και σε αντίθεση με ένα στείο κινηματισμό, που αθροίζει επιμέρους αγώνες, ότι χωρίς ένα συνολικότερο κοινωνικό και πολιτικό μέτωπο, ούτε οι αγώνες θα παράγουν πολιτικά αποτελέσματα, ούτε θα καταφέρνουν να επιτυγχάνουν επιμέρους νίκες ακόμα και άμεσα πεδία διεκδίκησεων τους. Με δεδομένη αυτή την ανάγνωση της συγκυρίας, το ζήτημα της ανάπτυξης του αριστερού κοινωνικού πολιτικού μετώπου, των βημάτων για τη διαμόρφωσή του και των

στόχων του έχει ιδιαίτερη σημασία., Η αντικαπιταλιστική και η επαναστατική αριστερά φέρει το βάρος της οικοδόμησης μιας ριζοσπαστικής πολιτικής πρότασης ιδιαίτερα σε μία περίοδο που οι κυρίαρχες δυνάμεις της ρεφορμιστικής αριστεράς, συγκρούονται έμπρακτα με αυτή την κατεύθυνση.

Σήμερα τα σημεία στα οποία συγκεντρώνονται οι σημαντικότερες υστερήσεις αλλά και φορτίσεις της αστικής πολιτικής αφορούν α) στη μεταφορά πόρων από τις εργαζόμενες τάξεις προς το κράτος, τις τράπεζες και τους δανειστές β) στην διαχείριση του ελληνικού δημόσιου χρέους γ) στην εξέλιξη των ιδιωτικοποιήσεων δ) στην φθορά του αστικού πολιτικού προσωπικού και στην αστάθεια του πολιτικού συστήματος.

Σε αυτά τα σημεία αστάθειας της αστικής πολιτικής πρέπει να οικοδομηθούν αγώνες και παρεμβάσεις την επόμενη περίοδο.

- Την αντίσταση απέναντι στις ιδιωτικοποιήσεις, όπως της ΔΕΗ και άλλων επιχειρήσεων
- Την αντίσταση απέναντι σε πλειστηριασμούς και κατασχέσεις .
- Στην απονομιμοποίηση του αστικού πολιτικού προσωπικού και κυρίως στην απονομιμοποίηση της παραμονής στην Ευρωζώνη με κάθε κόστος και στην προσπάθεια αξιοποίησης της ελληνικής προεδρίας για ανάδειξη ενός νέου success story

Στην παρούσα φάση απαιτείται η συγκέντρωση του μεγαλύτερου δυνατού εύρους δυνάμεων που να συμφωνεί στην αντιμετώπιση των κύριων αιχμών της αστικής επίθεσης. Ο χαρακτήρας της κρίσης αλλά και της σημερινής φάσης του καπιταλισμού, καθιστά ενδεχόμενες επιτυχίες του λαϊκού κινήματος εν δυνάμει αποσταθεροποιητικές για το σύνολο της πολιτικής και της στρατηγικής του συνασπισμού εξουσίας. Έτσι, αιτήματα και στόχοι που σε μία προηγούμενη φάση της καπιταλιστικής ανάπτυξης σε συγκεκριμένες χώρες του καπιταλισμού, μπορούσαν να αποτελέσουν πτυχές μίας στρατηγικής αστικού εκσυγχρονισμού ή και συμβιβασμών με τα λαϊκά στρώματα, όπως π.χ. η εθνικοποίηση τμήματος του τραπεζικού συστήματος, ή και στρατηγικών τομέων της οικονομίας, ή και διατήρηση εθνικού νομισματικού πλαισίου σήμερα παίρνουν διαφορετικό περιεχόμενο. Διαμορφώνουν αν επιτευχθούν μία στρατηγική επίθεσης και ανόδου του λαϊκού κινήματος. Το ζήτημα των συμμαχιών σε γενικό επίπεδο και στην σημερινή συγκυρία πρέπει να εξετάζεται υπό το πρίσμα του κατά πόσο προωθεί μία πολιτική που αντιπαρατίθεται στις κυρίαρχες κάθε φορά στρατηγικές του κεφαλαίου, ή αλλιώς σε αυτές που συμπυκνώνουν και αντανakλούν την κυρίαρχη αντίθεση. **Σε κάθε συγκεκριμένη συγκυρία ειδικής συμπύκνωσης των αντιθέσεων, μία αντίθεση γίνεται βασική και η ύπαρξη και η ανάπτυξή της καθορίζει ή επιδρά στις άλλες. Είναι αυτή η κυρίαρχη αντίθεση που αποτελεί τον καθοριστικό κρίκο, που κατέχει την καίρια στρατηγική θέση, η οποία πρέπει να πληγεί ώστε να αποδιοργανωθεί η ενότητα του αντιπάλου.**

Στο πλαίσιο αυτό, η αντίθεση σε σχέση με την παραμονή στην Ευρωζώνη και τη στρατηγική της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης διαμέσου της εσωτερικής υποτίμησης, είναι καθοριστική για την ανάπτυξη μίας πραγματικής αντικαπιταλιστικής πολιτικής που να μπορεί να συγκεντρώσει γύρω της και κοινωνικές δυνάμεις και πολιτικά ρεύματα που δεν έχουν επαναστατικό χαρακτήρα. Το πραγματικό ερώτημα για την ΑΝΤΑΡΣΥΑ θα προέκυπτε σε ένα ενδεχόμενο που δυνάμεις του αριστερού ρεφορμισμού θα υιοθετούσαν μία τέτοια προοπτική ή θα άφηναν ένα τέτοιο ενδεχόμενο ανοιχτό, χωρίς να τη συνδέουν με την «αντικαπιταλιστική ανατροπή». Π.χ αν τάσεις στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ όπως η αριστερή πλατφόρμα, βρίσκονταν σε τροχιά αντίθεσης με την ηγεσία του κόμματος και υιοθετούσαν τις βασικές πλευρές του μεταβατικού προγράμματος. Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο θα έπρεπε να απαντήσει καταφατικά στην ανάπτυξη πολιτικών σχέσεων. Μόνο με μία τέτοια μετωπική πολιτική στρατηγική μπορεί να προωθήσει την υπόθεση της αντικαπιταλιστικής αριστεράς, να συμβάλλει στην ανάπτυξη κοινωνικών αγώνων και να ενισχύσει τις προσπάθειες για την οικοδόμηση ενός αριστερού κοινωνικο-πολιτικού μετώπου σε ριζοσπαστική κατεύθυνση. Ακόμα και σε αυτή την περίπτωση στο εσωτερικό ενός τέτοιου πολιτικού μπλοκ, **θα ήταν απαραίτητη η ανεξάρτητη και διακριτή παρουσία ενός πόλου της αντικαπιταλιστικής και επαναστατικής αριστεράς.**

Πρέπει επίσης να προετοιμαστεί για τις διάφορες εκδοχές που μπορεί να πάρει η εξέλιξη της πολιτικής ταξικής πάλης. Η πρώτη προτεραιότητα της αστικής τάξης, είναι να μην ανέλθει στην κυβέρνηση ο ΣΥΡΙΖΑ, η δεύτερη θα ήταν να ενσωματώσει την πολιτική του σε μία σχετικά ανώδυνη τροποποίηση των όρων των δανειακών συμβάσεων, με την περικοπή του χρέους και την αναχρηματοδότηση τμήματος του με την περαιτέρω επιμήκυνσή του και τη μείωση των επιτοκίων. Κάτι που είναι έτσι αλλιώς απαραίτητο. Σε αυτή την περίπτωση, θα υπάρξουν σημαντικές κοινωνικές εντάσεις αλλά και πολιτικές πιέσεις στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ στις οποίες θα πρέπει να παρέμβει. Από την άλλη πλευρά, δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι οι κυρίαρχες τάξεις στην Ελλάδα και στην Ε.Ε., θα ανεχθούν κάποιου είδους σοβαρότερο συμβιβασμό στα βασικά στοιχεία της εφαρμοζόμενης πολιτικής εκτός από την περικοπή του χρέους και την επιμήκυνση του χρόνου της αποπληρωμής του. Υπάρχει ένα ενδεχόμενο κάτω από την επίδραση της ταξικής πάλης και την άνοδο του κινήματος μία κυβέρνηση με άξονα το ΣΥΡΙΖΑ, να αναγκαστεί να

αντιμετωπίσει το σύνθημα «καμία θυσία για το ευρώ» στις έσχατες συνέπειές του αν επιμείνει στη παύση πληρωμών και τη κατάργηση των μνημονίων κάτι που θα οδηγούσε στην έξοδο από την Ευρωζώνη. Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ και γενικότερα οι δυνάμεις της αντικαπιταλιστικής, επαναστατικής και ριζοσπαστικής αριστεράς θα πρέπει να αναπτύξουν τις κατάλληλες κοινωνικές και πολιτικές πρακτικές και σχέσεις για να συμβάλλουν σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο.

Υπό αυτή την έννοια θεωρούμε αναγκαία την ύπαρξη, αλλά και τη διεύρυνση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ ως το πολιτικό μέτωπο που θα συμπυκνώνει το σύνολο των αντικαπιταλιστικών δυνάμεων. Η ΑΡΑΣ θα κινηθεί σε αυτή την κατεύθυνση συμμετέχοντας στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ, στο βαθμό που η πολιτική συζήτηση αλλά και η οργανωτική της λειτουργία θα επιτρέπει την ανάπτυξη μίας τέτοιας πολιτικής πρακτικής στο μαζικό επίπεδο και σε επίπεδο ανοιγμάτων στην κοινή δράση της αριστεράς. Παρά τα προβλήματα και την προσπάθεια περιχαράκωσης στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ, συμμετέχουμε σε αυτήν προωθώντας την πολιτική μας κατεύθυνση, παράλληλα με την κριτική μας για τις αδυναμίες της και την οργανωτική της συγκρότηση.

Η παρέμβαση της ΑΡΑΣ το επόμενο χρονικό διάστημα θα επικεντρωθεί α) στα σημεία κόμβους για την καπιταλιστική αναδιάρθρωση που αναδεικνύουν τα βασικά μέτωπα της περιόδου β) **κυρίως στην προώθηση του βασικού πολιτικού στόχου της διαμόρφωσης της ευρύτερης δυνατής αριστερής πολιτικής συμμαχίας με κέντρο το μεταβατικό πρόγραμμα και με πολιτικό όριο της συμμετοχής σε μία τέτοια συμμαχία την αποδοχή της εξόδου από την Ευρωζώνη ως αναγκαίου όρου για την υλοποίηση βασικών πολιτικών και μέτρων αυτού του προγράμματος.**

Για την προώθηση αυτού του πολιτικού στόχου πρέπει να γίνουν διαδοχικά πολιτικά βήματα εντός και εκτός της ΑΝΤΑΡΣΥΑ.

- Η ανάπτυξη σε πιο στενό επίπεδο των πολιτικών σχέσεων και της από κοινού δράσης με δυνάμεις που συγκλίνουν σε μία τέτοια πολιτική κατεύθυνση αλλά και στον ένα ή άλλο βαθμό σε ζητήματα πολιτικό ιδεολογικού προσανατολισμού, για τα ζητήματα των συμμαχιών, της γραμμής των μαζών, την ανάλυση της συγκυρίας κ.λ.π. Τέτοιες δυνάμεις είναι η ΑΡΑΣ, η ΑΡΑΝ, η Ομάδα Παρέμβαση καθώς και απόψεις και αντιλήψεις στο εσωτερικό της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, αλλά και του Σχεδίου Β και της πρωτοβουλίας για μία μετωπική συμπόρευση. Τέτοιες πολιτικές σχέσεις οφείλουν να αναπτύσσονται πρώτα και κύρια στη βάση της προώθησης της κατεύθυνσης του αριστερού κοινωνικοπολιτικού μετώπου.
- Η ανάπτυξη και η σταθεροποίηση αυτή της πολιτικής κατεύθυνσης εντός της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και του Σχεδίου Β, και η συστηματοποίηση της πολιτικής συνεργασίας μεταξύ τους όπως και άλλων τάσεων με απαραίτητο βήμα την κοινή εκλογική παρέμβαση σε ευρωεκλογές και στις εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Η ανάπτυξη πολιτικών και κινηματικών σχέσεων της ευρύτερης αριστερής ριζοσπαστικής μετωπικής συμπόρευσης, με δυνάμεις από το εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ όπως η αριστερή πλατφόρμα στο βαθμό που θα θέτουν με μεγαλύτερη ενάργεια, το ζήτημα του μεταβατικού προγράμματος και της σοσιαλιστικής προοπτικής και της ρήξης με την Ευρωζώνη και τις κυρίαρχες πολιτικές της Ε.Ε.